UMBRA APOLOGETICA GENUINUM PRAECEPTI DE PECUNIA IN...

Ludwik Różycki

NAZIONALE
VITT. EMANUELE
BIBLIOTECA
14
25 K
12 M

UMBRA APOLOGETICA,

GENUINUM PRÆCEPTI

DE

PECUNIA,

IN REGULA FRATRUM MINORUM SENSUM NIMIA QUADAM OCCULTATUM LUCE DETEGENS ET APERIENS:

PER

ADMO: REVER: PATREM FRATREM,

LUDOVICUM ROZYCIUM,

ORDINIS MINORUM,

Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ Sanctæ MARIÆ Angelorum Ministrum Provincialem, SS. Theologiæ Lectorem.

Anno Domini M. DC. LXXVI.

PRAGÆ: Typis Georgii Czernoch.

DIVO
PATRIARCHÆ PAUPERUM
S. FRANCISCO SERAPHICO,
PERFECTISSIMO PECUNIARUM
OSORI,
ET
EXACTISSIMO VERITATIS SIMPLICIS
AMATORI.
D. D. D.

Arce Pater Sanctissime, Patriarcha Gloriosissime; quòd Filii Tui adeò in via mandatorum Tuorum ferveant, ut Umbram requirere necesse sit in æstu advocatam: quamvis enim illumines mirabiliter de montibus æternis, arduámq; vivendi semitã lucis Tuæ radio tutam reddas à periculis; quia tamen & suos habet Lux in intelle-

tellectu nostro atomos, & suos etiam ferventissima quæq; luminaria nimiùm quantùm anxios habent calores, ideo Te (si pateris) assentiente, sanctámque è Cœlo Benedictionem impertiente, Umbram Luci huic oppono Apologeticam, eámque (ut non extra gressuum Tuorum semitam ad nos inclinetur) pedibus Tuis Sanctissimis substerno reverentissimè. Unum proinde est, quod à Te Pater Sanctissime, Patriarcha Gloriosissime precer; ut nimirũ, quod in Umbra præbet solatium, approbes; quod verò ad noctis horrorem, execrandásque nubium tenebras Tibi fortè videtur accedere, sanctioribus, quos hactenus infudisti, instinctibus, ac veluti temperatis ab umbra caloris, æstûsque faculis illustres, ac repares: Habes quippe, quòd in anxiis zelantium cordibus con-

confirmes, habes, quod in vacillantibus consolides. Ita nimirum Umbrã hanc & anxios roborantem, & vacillantes solidantem Sanctissimo Tuo etiam obtutu dignabere; non intendo enim vel jota, vel apicem de Regula Tua Sanctissima, & mandatis Tuis relaxativè umbrare, sed solùm Tuam attingere mentem, & faciliorẽ declarare intellectum. Denique ut umbra hæc in Tuam evadat, Tu ipse ei umbraculum sis meridianum; neque enim sinè Te Umbra hæc protegeret, qui ideo fortè venisti ex Umbria, ut, dum calentioribus mundum ussurus esses ignibus, Umbram etiam dares caloris remedium; sed Umbram, quæ nec Cimmerias nôsset tenebras, nec cum fatalibus misceretur Acherontis umbris, vel etiã noctem saperet Ægyptiacam, Umbram inquam solatij, & consolationis: Quid

 enim

enim id negares aliis, dum ipse caloris, quem Seraphicus amor incenderat, impatiens, non nisi in Umbris, aut certè umbram reddentibus quinque signaculis, umbrosis dicam potiùs domiciliis invenisti remedium; adeò scilicet totis corporis artubus incalueras, ut etiam in pedibus, ac manibus, nec non & pectore umbram aperires; dignus proinde, qui Seraphicis æquareris mentibus, sed solo hoc discrimine, quòd Seraphini pro æstu alas, Tu stigmata repræsentes. Huc igitur Umbrā meā recurrentē Pater Sanctiss: Patriarcha Gloriosissime, admitte securè in domicilio Tuo delitescere cupientē; eam enim, ut conformior Tibi sit, ita unitam Tibi cuperē, ut nec à mente Tua, nec Corpore queat separari.

Ita vovet

TUÆ SANCTITATIS

Cliens votis devotissimus

F. LUDOVICUS ROZYCIUS.

FACULTAS
REVERENDISSIMI PATRIS COMMISSARII GENERALIS.

Rater Jacobus Maria de Spinetulo Ordinis Minorum Strictioris Observantiæ Ex-Procurator Generalis, ac in tota Cismontana Reformata Familia Commissarius Generalis, & servus. Dilecto Nobis plurimùm in Christo Patri Fratri Ludovico Rozycio Theologo, & Ministro Provinciali Provinciæ Nostræ Reformatæ Minoris Poloniæ salutem in Domino sempiternam.

Ut Opusculum, cui Titulus est: Umbra Apologetica, *à te compositum, & â quibusdam Religionis Nostræ Theologis revisum, & approbatum, in lucem edi possit; tibi præsentium vigore ad Salutaris Obedientiæ meritum, servatis servandis, facultatem impertimur. Romæ primâ Februarij, 1676.*

Frater Jacobus Maria â Spinetulo,
Commissarius Generalis.

-o6)✠(9o-

CENSURA THEOLOGORUM REFORMATÆ PROVINCIÆ BOHEMIÆ SANCTI WENCESLAI DUCIS ET MARTYRIS.

UMbram Apologeticam, *detegentem, & aperientem genuinum sensum illius Nostri Seraphici Præcepti de pecunia, accuratè legi, & relegi, maturo judicio, & attentione habitâ, ad puritatem statûs Nostri Reformatici trutinavi, & expendi; & quoniam nil dissonum bonis moribus, nil contrarium Apostolicis sanctionibus, nil noxium puræ observantiæ, & rigorosæ nostræ paupertati; quin imò omnia dicta conformia arcto nostræ Reformationis Instituto in ipsa reperi; idcirco judico expedire, ut eam Author Doctissimus Admodùm Reverendus Pater Ludovicus Rozycius Sacro-Sanctæ Theologiæ Lector emeritus, & nunc Dignissimus Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ Minister Provincialis, beneficio typi publicæ exponat luci. Actum Pragæ in Conven-*

ventu Sanctæ Mariæ ad Nives Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci Reformatorum. Anno 1676. die 5. Januarij.

Frater Bernardus Sannig, Sacro-Sanctæ Theologiæ Lector Jubilatus, & Provinciæ Bohemiæ Minister Provincialis.

UMbram fugat veritas, Noctem Lux eliminat: *canit Ecclesia, Mater veritatis fallere nescia: Apologia hæc Admodùm Reverendi Patris Ludovici Rozycij, Ordinis Minorum Sancti FRANCISCI Reformatæ Provinciæ Sanctæ Mariæ Angelorum Minoris Poloniæ Ministri Provincialis umbra est, umbra nocti vicina, & amica: an igitur veritate fuganda, & fugienda, ac eliminanda? minimè, saniora judico, meliora meretur. Umbram futurorum fugat veritas præsentium, Noctem durioris Legis eliminat Lux Gratiæ Evangelicæ: Hæc umbra Evangelica est Evangelici jugi svavis, & oneris levis, seria, & syn-*

 cera

ceræ indagatrix, examinans, & dijudicans non esse imponendum difficiliora; Hæc umbra tegit veritatem, sed nudam, nec ulla legenti apparebit turpitudo contra fidem, mores, puram observantiam Regulæ, Apostolicas Sanctiones, ut tegere sit, quod continere; Hæc umbra plus ultra intentionem communiter loquentium, & etiam ipsiusmet Sancti instituentis, impropria, & insuavia detegit ex præcepto de pecunia, in nostra Regula Minoritica, genuinúmque sensum protegit; Hæc Umbra licèt nomine nocti vicina, talis est, quæ sicut dies illuminat; Et hinc prælo & typo eam dignam censeo. Actum Pragæ in Conventu Nostro Sanctæ Mariæ ad Nives, die 19. Martij 1676.

Frater Amandus Hermann,
Sacro-Sanctæ Theologiæ
Lector Generalis & Actualis
Professor.

CEN-

✠

CENSURA THEOLOGORUM PROVINCIÆ REFORMATÆ MINORIS POLONIÆ SANCTÆ MARIÆ ANGELORUM.

QVòd aliquas umbra possit luci dare suppetias, ad hoc ut synceriùs cernatur, Paradoxum dicerem, nisi quotidiana id ipsum comprobaret experientia: Certum enim est, dum quis resplendentem solis lucem pertinaci intuetur oculo, mox eum tantâ obvolvi caligine, ut nullum post visibile possit syncerè cernere objectum: Cui malo præsentissimum adfert umbra remedium, dum nimio splendore disgregatum, iterum suâ congregat opacitate visum. Ita pariter in mentis oculo contingere solet sæpè aliàs, maximè verò occasione lucis Apologeticæ Reverendi Patris Pelandi, non paucis ex nostris evenisse

arbi-

arbitror, qui nimio hujus lucis splendore illecti, tot coruscantibus Approbationum radijs renitenti, pertinaciùs forsitan mentis oculos defixerunt, ut quasi quâdam caligine capti, verum ac genuinum præcepti de pecunia sensum, discernere non possint. Opportunam igitur his objicit umbram ex Pelandiana luce, Marchantianæ veritatis corpore resultantem Admodùm Reverendus Pater Ludovicus Rozycius, Ordinis Minorum Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ Minister Provincialis Sanctæ Theologiæ Lector. Hæc umbra (assecuro) non offendit oculos mentis, sed protegit, non lædit, sed sanat, dum suâ opacitate, ceu quâdam cucurbitulâ splendentes Pelandianæ lucis species, ex vi intellectiva extrahit, eámque dissipatam congregat, adeò, ut mens ipsa sibi reddita, & in unum collecta ipsam controversiæ veritatem synceriùs discernere, ac penetrare possit. Ac proinde quantùm sentio, tantùm judico operæ pretium esse, ut hæc Umbra Rozyciana in publicam lucem, umbroso extrudatur prælo. Dabam in Conven-

ventu Glivicensi ad Sanctam Crucem , die 1. Novenbris , Anno 1676.

Frater Stephanus Urbanides , Ordinis Minorum Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ Pater Sacro-Sanctæ Theologiæ Lector , & Custos Vocalis.

UMbram Apologeticam , *quam Admodùm Reverendus Pater Ludovicus Rozycius , Provinciæ Reformatæ Minoris Poloniæ Minister Provincialis , Sacræ Theologiæ Lector , adversùs lucis Apologeticæ urentes radios , tam famam Doctissimi Viri denigrantes , quàm verum intellectum quarti Capitis Regulæ Minoriticæ (ex se satis ardui) obfuscantes , fideliter de verbo ad verbum cum suæ Lucis , & Admodùm Reverendi Patris Marchantij textu confrontando , multâ meâ satisfactione , & animi quietudine* per-

perlegi; in ea enim non ſolùm acumen ingenij, & accurata, adæquatáque contrariorum argumentorum ſolutio, ſed etiam genuina mentis quarti Capitis Minoriticæ Regulæ, ac Declarationum Papalium elucidatio videri poteſt. Vtinam hæc laboriosè conquiſita, mole quidem exigua, verùm doctrinâ, ac ſubtilitate ponderoſa Umbra, omnium, quos Pelandiana Lux læſit, recreandis anteponatur oculis; illâ enim opitulante, non quâ communiter itur, ſed quâ Zelatores puritatis Regulæ Minoriticæ ire debeant, vera æquè ac ſuavis facilè cognoſcetur via, timoratæque conſcientiæ Fratrum multis anguſtijs, ac inquietudinibus liberabuntur. Hoc ex animo opto. Datum Cracoviæ ad S. Caſimirum. Anno 1675. 4. Novembris.

Frater Joannes Bienkovius, Conventûs Cracovienſis Gvardianus, Sacræ Theologiæ Lector.

Opuſ-

OPusculum intitulatum : Umbra Apologetica , *ab Admodùm Reverendo Patre Ludovico Rozycio , Ministro Provinciali Reformatæ Provinciæ Sanctæ MARIÆ Angelorum in Minori Poloniâ , Sacræ Theologiæ Lectore editum , accuratè lustravi , & reperi , quòd vitalis hæc Umbra , umbraculi instar sit , ne per interpositionem veritatis eclypsata Apologetica Lux officere queat ; quin potiùs cum Thaumaturga Petri certare videtur umbra , dum infirmos de distinctione pecuniæ à denarijs , per sanum intellectum erudit sensus , ut exemplo Eliæ sub umbra Juniperi confortati , & ad montem Horeb festinantes , inoffenso pede , in stadio , ac studio altissimæ Paupertatis Nostræ , curramus ad bravium supernæ vocationis , umbram pecuniæ , seu denariorum declinantes , donec aspiret dies , & inclinentur umbræ. Proinde cùm prædicta Apologetica Umbra sit vitalis , utpotè redivivum* SANCTISSIMI PATRIS NOSTRI FRANCISCI *de pecunia , vel denariis redolens sensum ac Spiritum , & Seraphi-*

ca

cæ Regulæ nostræ in sua puritate observandæ, nedum aliquid non deroget, quin potiùs sit profutura, ideo dignissimum censeó, ut hæc Umbra publicam videat lucem. Dabam in Conventu Cracoviensi ad Sanctum Casimirum, die Anno 1675.

Frater Constantinus Przystałowscius,
Sacræ Theologiæ Lector.

LIcentia imprimendi hunc libellum data est à Celsissimó, & Reverendissimo Principe Domino Domino JOANNE FRIDERICO Archi-Episcopo Pragensi: (titul:)

ità testor

Pragæ 6. Maij,
Anno 1676.

Joannes Franciscus Liepure,
Cancellarius.

PRÆFATIO.

Icèt in hujus vitæ uſura nil gratiùs putetur, quàm lucis uſura; *hæc enim* (ut inquit D. Ambr. in Gen. 1. ſuper illa verba, *fiat lux*) *eſt primus ornatus & ſinè quo nullus apparet ornatus;* imò non defuêre Philoſophi, qui ideo homines productos volebant, ut ſolem intuerentur: hincque apud Latinos (*a*) *luce frui, lucem intueri*, ſumitur pro vivere: Attamen & hæc quamvis præſtantiſſima creatura, habet aliquid quod multis nón adeò probatur, ut enim Meteorologica taceã lumina, ignes fatuos: qui luminis ſui ſequaces ducunt in præcipitia, & nonnullas alias exhalationes accenſas, quæ ſolent apparere navigantibus tempeſtate agitatis, & quandoque pro infelici exiſtimantur ſigno. Etiam

(*a*) *Cic. pro Milon.*

am in ſplendidiſſima ſolari luce, hoc quilibet vituperio dignũ advertere poteſt, quod vehementiori ſuâ luce diſtinctæ plerumque officit viſioni, Sol námque ſolus quodammodò lucere volens, ita cœleſtia occultat phænomina, ut nullo modò ſtellas, aſtra, planetas intueri poſſimus: Unde fit: quòd lux diei ſola nobis terreſtria reddat perſpicua, cœleſtia verò nullo modo; adeò, ut magnus Vates David, cum ſplendidiſſimos illos cælorum orbes, Lunam & Stellas, digna Dei manibus prædicaſſet opera, Solis nullam fecit mentionem. (*b*) *Videbo cælos tuos opera digitorum tuòrum, Lunam & Stellas.* Propterea ut obſervat (*c*) S. Petrus Damian. ſer. de Aſſumpt. quia Sol lucidiùs incandeſcens, ita ſibi Syderum & Lunæ rapit poſitionem, ut ſint quaſi non ſint, & videri non poſſint. Hoc idem ſæpè in ſplendidiſſima ſpirituali Sapientiæ & Scientiæ luce evenire ſolet, adeò ferventes nonnulli doctrinæ ſuæ nituntur diffundere radios, ut alios lucere nolint, doctiſſimas aliorum obſcurant ſententias, ut ſuæ illuſtres & conſpicuæ evadant: quorum

(*b*) *Pſal. 8.* (*c*) *S. Petrus Damian. de Aſſump.*

rum inurbanum lucendi modum edocens nos declinare Christus, quamvis esset spiritualiter loquendo lux, quæ luces reliquas magnitudine splendoris, obscurare & opprimere valeret, ut esse conspicuæ nequirent, neque scintillare possent; tamen urbanè nihilominùs lucere voluit, ut amet optétque omnes alios lucere & apparere, dum ut observat doctissimus Didacus Nissenus, *(d)* diceret discipulis suis: Vos estis lux mundi. Prodiit nuper in Hemisphærio nostro minoritico lux Apologetica Authore Reverendo Patre Clemente Pelando Bergomensi, quam multis pergratam, veluti ad difficillimum de pecunia præceptũ illustrandum utilem, ut ex comprobationibus Doctissimorum Virorum patet; non inficior. Hoc tamen in ea probare non possum, quod ardentioribus zeli excandescens radijs, Sententiam virorum valde literatorum, scilicet Admodùm Reverendi P. Cypriani Capucini Antverpiensis, & Reverendi Patris Petri Marchant Recollecti, quam etiam non improbabilem vocat P. Sanctorus de Melfi utpotè

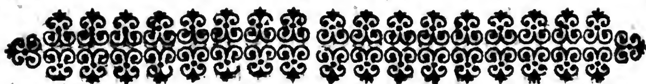
 vali-

(d) Did. Niss. Serm. Quadr. f. 370.

validiſſimis rationibus munitam, in verbis Regulæ & Declarationibus Summ: Pontificum Regulam approbantium fundatam, Sanctorum qui in Ordine claruerunt & antiquorum PP. traditione confirmatam, obfuſcare, obtenebrare nititur, errorem illum appellans, & ùt talem Lectoribus proponens. Proinde, quia umbram materialem ad res diſtinctiùs, meliúsq; conſpiciendas juvare experientiæ ſuffragio didicimus, ſicut exemplis evincunt, qui de re obtica ſcripſêre; hinc enim fit, ut atra noctis umbra, ubi terreſtria velo tenebroſo coöperuerit, ſtatim cœleſtia aperit, ita ut in nocte ſtellas videamus, quas lux ipſa diei noſtris ſubduxerat oculis, & Viſio rerum perfecta, quam plenitudo luminis nobis ſurripit, hæc â tenebris, & umbris meliùs exhibetur. *Latere fax puſilla nocte non poteſt*, inquit Poëta. Ideo & ad hunc nimium ſpiritualis lucis ardorem arcendum, ad umbræ confugiendum videbatur auxilium, iſtum videlicet exiguum diſcurſum (verè enim ſermo, rei quædam umbra eſt) ut Veritas nobis utriusque præfatæ doctrinæ meliùs aperiretur conſpicienda.

da. Et quidem maluissem, ut alius majoris activitatis Luci umbram opposuisset, attamen, ut quietiùs sub umbra illius sedeam, quem concupiscit anima mea; & sub umbra alarum veritatis protegar, & alij mihi commissi, hanc umbram conficere volui, umbra homo. Et in præsenti tractatulo hanc observo Methodum, ut primò adducam rationes Patris Marchantij pro sua Sententia. Secundò Responsiones Patris Pelandi. Tertiò Insufficientiam earum deduco.

PARS PRIMA.

IN hac Parte P. Pelandus postquam prænotasset in Regula Fratrum Min. cap. 4. strictissimè præcipi Fratribus universis, *ut nullo modo Denarios vel Pecuniam recipiant, per se vel per interpositam Personam. &c.* Ad clariorem dicendorum notitiam dicit se adducere verum & Germanum sensum Præcepti ejusdem, secundùm comunem expositorum Sententiam inquiens: *Quod secundùm communiter Expositores per Denarios (in Regula nostra) intelligatur, Moneta ex quoq; metallo, seu materia confecta.* Sed ad majorem hujus rei dilucidationem.

Respondetur: Quòd quantùm ad significationem nominis Denariorum, quid propriè hoc nomine significetur, clarum est apud SS. Patres in sua Expositione cap. 4. quòd significetur signata Moneta, seu ùt dicit Pater Marchantius: *quorumvis metallorum particulæ, lege publicâ certis quibusdam figuris insignitæ, & pro pretio rerum Venalium instituta*: quæ ob id Moneta vocantur, quòd nos signi impressione, Authoris vel pretii moneant; sicut etiam dicuntur Nummi, quod ex Græco significat legem; quia lege fuerunt institutæ. Unde Layman

Tom.

Tom. 1. lib. 3. fol. 143. Ad justitiam cusæ monetæ, seu pecuniæ dicit requiri inter alia secundum Gloss. in cap Quanto. Verb. Patris de Jure juran. Silv. Verb. Falsarius. Navar. lib. 3. de Restit. cap: 1. num. 316. *legitimam cudendi authoritatem*, quam etiam signum impressum indicat; nam monetam cudere ex Regalibus unũ est, ut constat ex lib. 2 Feud. c. 56. quæ sint Regalia. & lib. 2. de falsa Moneta. cùm enim nummus ob publicam utilitatem & necessitatem institutus sit, non nisi illius authoritate prodire debet, qui totius Communitatis curam gerit.

DIXI : *pro pretio rerum Venalium institutæ*, seu quatenus sunt formale instrumentũ emptionis, quia Denarij ùt sunt materiale quoddam metallum, quod usibus Fratrum Min. cedere potest, sic Denariorum nomine non comprehenditur, nec consequenter ejus receptio est interdicta : Quo modo licitè Frater minor centum aureos recipere potest (secluso scandalo & malitiâ omni sepositâ) non ùt Genus aut Species monetæ sunt, sed ùt ex isto auro calix conficiatur, aut calices deaurentur, ut notat Hugo, quod tamen ob abusus, periculum, vel scandalum esset cavendum, & non recipiendum aurum, nisi fractum, aut fusum.

Quantùm ad nomen pecuniæ dicit Pater Pelandus, quòd nomine Pecuniæ 4. Magistri super

per Regul. Fratrum Min. quid illo intelligatur, allegant antiquam Ordinis Constitutionem dicentes: *Per interpretationem dicit Constitutio antiqua, Pecuniam esse, quicquid recipitur, ut vendatur. Unde libri & calices, si reciperentur intentione, ut authoritate Fratrum postmodùm venderentur, inter Pecuniam computantur: quia intentio Denariorum est in sic recipiente, quia quod venditur denariis venditur.* Hæc quatuor Magistri, & Hugo de Dina. Ex quo ulterius notat Verisimilius esse hanc constitutionem esse in Primitiva Religione, tempore S. P. N. Francisci, siquidem dicebatur antiqua tempore quatuor Magistrorum &c.

Sed Respondetur ad hoc: Verum quidem esse quod 4. Magistri allegant præfatam Ordinis Constitutionem antiquam, non tamen eã approbant, sed potius reprobant, ùt patebit in Prob. 6. Concl. 1. in fine. Unde negatur fuisse tam antiquam, quod viguerit tempore S. P. Francisci, vel si viguit, negatur eam esse de mente S. Patris; aliàs non reprobaretur à 4. Magist. Sed prosequitur P. Pelandus.

Expositio SS. Patrum Ordinis dicit: *Nomine Pecunia intelligitur qualibet res, qua recipitur, ut vendatur. Et allegat Decretale Nicolai 3. dicentis: Nec eo animo, ut distrahant, sive vendant, recipiant. Et exemplificando subjungit:*

Sicut

Sicut equi, arma, cera, panni qui veniunt cum funeralibus. Item granum quod petitur, & accipitur à Fratribus in messibus, non ut comedatur, sed ut vendatur, & omnia similia, Pecunia sunt: quæ indifferenter recipiuntur contra Regulam. Hæc ibi.

Sed hoc expressiùs, & clariùs explicatum est in Capitulo Generali Palleusiello, Anno Domini 1480. celebrato, (a) cujus verba formalia sunt ista: Declaratur secundùm Regulam, & Expositores ejusdem, quòd nomine Pecuniæ intelligitur omnis res, quæ procuratur, & recipitur, non ut Fratres utantur ea immediatè, sed eo animo, ut commutetur in aliam, vendatur, vel distrahatur. Hæc ibi.

Quoniam verò Capitulum Generale (ut ajunt 4. Magistri & Hugo de Dina) authoritatem habet ab ipsa Regula ordinandi ea, per quæ Religionis puritas, & perfectio custodiri valet; (nam propter hoc, B.P. Franciscus Capitula Generalia celebrari voluit) ideo rationabiliter istam Capituli Generalis declarationem sequuntur communiter Expositores Regulæ: quæ & practicè servatur ab his, qui puram Regulæ observantiam profitentur. Et hoc dum non extat aliqua Papalis declaratio in contrarium; quia si extaret, tunc standum esset Declarationi Pontificiæ, quæ cæteris Doctorum declarationibus majori vene-

(a) *In Mom. Ord. Min. pag. mihi 40.* (b) *4. Mag. & Hugo in cap. 8. reg.* (c) *vide fusius Polit. Præl. 3. in reg. Fratrum Min.*

veneratione habenda est: quoniam ad Papam pertinet aperire verum & simplicem Regulæ intellectum. Papalis enim declaratio, (ut sic) omnes obligat ad ejus observantiam in utroque foro: cui absque ulla contradictione humiliter subjacere tenemur. Hucusque Pelandus.

Respondetur Expositionem SS. Patrum quod attinet. Quòd sicut Corduba quæst. 6. introductoria discurrens dicit de Doctoribus aliquibus, seu Expositoribus Regulæ, aut de eorum dictis, non est curandum, quando contra aliqua contenta in Declarationibus Nicol. 3. & Clem. 5. loqvuntur, quæ habent primum locum, quia scripserunt ante prædictas declarationes, ut S. Bonav. Hugo; Quatuor Magistri & alij licèt scripserunt post prædictas declarationes fortè ex inadvertentia sequendo priores Expositores, aliter locuti sunt contra prædictas Declarationes: Ita in proposito, quia hæc Sententia, contenta in Expositione SS. Patrum de pecunia (fortè sequens citatam constitutionem antiquam) non videtur loqui conformiter ad declarationes Nicolai 3. & Clem. 5. ùt ex infra dicendis patebit; ideò non cogit, ut eam sequamur. Et quamvis pro confirmatione sua alleget Decretalem Nicol. 3. dicentis; *Nec eo animo ut distrahant, sive vendant, recipiant, &c.* hoc non convincit: quia in præfato textu id non prohibetur ex ea rati-

ratione, quòd hoc ſit pecunia, ſed tanquam proprium & ſuperfluum; nam ſtatim ſubjungit Pontifex, *quinimo in omnibus appareat in eis quoad dominium omnimoda abdicatio, & in uſu neceſſitas*: & patet ex titulo articuli, qui eſt: Cui competat dominium rerum Fratribus conceſſarum.

Eodem modo Reſpondetur ad declarationem Capituli Palleuſielli, quòd ſcilicet contra eam ſtent declarationes Pontificiæ prædictæ, Nicol. 3. & Clem. 5. quæ ùt ipſemet Pelandus dicit, *maiori veneratione habendæ ſunt*. Nec adeo infallibilem Conſtitutiones Generales habent Spiritûs S. aſſiſtentiam, quo minus falli, aut immutari poſſint (prout prætendit P. Pelandus) quandoquidem toties per ſequentes Conſtitutiones rejectæ & abolitæ ſunt, ut obſervat Sanctorus cap. 12. fol. 679. adducens Segovienſia cap. 8. §. 7. dicentia: *omnia & Singula Statuta hucúſque retroactis Capitulis & Congregationibus quomodocunque edita omninò abolentes, &c.* Et antiqua Salmanticenſia: in literis Cardinalis de Carpo Protectoris, in quibus dicitur: *Cæteris omnibus tanquam reſecatis & abjectis, &c.* Et Corduba quæſt. 6. introductoria §. 2. quoad Conſtitutiones Ordinis recenſet Capitulum Toletanum 1532. cum Capitulo Generali Parmenſi, Tabulas Vic. Generalis 6, 16. 18. 19. in quibus anti-

antiquis ac non necessariis abolitis, tunc statuta observari mandantur. Et sic concludit Corduba standum esse Statutis, quæ pro tempore viguerint, quoad usum scilicet & consvetudinem, quæ firmat leges, quæ moribus utentium approbantur. cap. Erit autem lex dis. 4. Proinde licèt Statuta antiqua, res ad vendendum, commutandum, distrahendum, &c. receptas propriâ authoritate vocitent receptionem Pecuniæ in Capitulo Generali Palleusiello; quia tamen moderna Statuta ab *Urbano VIII.* confirmata, reducunt id ad proprietatem, ùt postea patebit, his potius standum est. Ex quibus patet, quàm inaniter invehitur P. Pelandus contra Patrem Marchant. quod à decisione illius Capituli Geralis, & Sententia communi antiqua recedat, conformando se potiùs posterioris Capituli decisioni, & Declarationibus *Clem. 5. & Nicol. 3.* in sua Sententia, quam efficaciùs cavillare volens, P. Pelandus nonnullos in hac materia de pecunia Conclusiones adducit, & earum probationes resolvere nititur, per quod suum intentum an assequatur, ut clariùs appareat, sit *P. March.*

CONCLUSIO PRIMA.

NOmine *Pecunia in Regula Fratrum Minor.* non potest *intelligi res omnis qua recipitur eo animo, ut vendatur, aut distrahatur,*

batur, sive ut in aliam commutetur. Ita March. Crousers, & non improbabile putat Sanctorus. Probatur. Simplex intentio Regulæ & S.P. Francisci fuit, quòd verba Regulæ simpliciter intelligantur, eo modo, quo communi loquentium sermone usurpantur: Atqui nomen pecuniæ communi loquentium sermone non sumitur pro eo, quod recipitur, ut vendatur, vel distrahatur &c. Ergo nec in Regula sic accipi debet. Minor patet, quia quod est medium ad finem aliquem, non est necessariò ejusdem rationis cũ fine, alioquin oporteret dicere; Merces Mercatorum quas comparant, ut eas divendant re ipsâ esse Pecunias: imò quicquid venale est, esset pecunia; quod à nemine dictum fuit, nisi fortè analogicè valdè diceretur, quatenus per eas pecunia acquiri potest. Major probatur ex Testamento S. Patris, ubi dicit, quòd verba Regulæ intelligantur & observentur *simpliciter, & sinè glossa*, ergo sic debent intelligi.

Respõdet P. Pelandus in sua Luce Apologetica negando Majorem ex duplici capite. Primo: quia Testamentum non obligat, ùt declaravit *Gregor. 9. & Nicol. 3.* Sed

Contra. Licèt non obliget, potest tamen conducere ad intelligendum Regulam, ut elicitur ex Expositione 4. Magistror. cap. 5. & patet ex ipsa ratione, ut dicit Corduba fol. 80. Ergo &c.

Secun-

Secundò (inquit) *quòd S. Pater præcipiendo ut verba Regulæ intelligantur simpliciter, & sinè glossa, non præcipit, quod intelligantur secundùm communem loquentium sermonem, sed prohibet glossas extortas, & impuras, & declarationes irrationabiles, quæ Regulæ puritati & simplicitati contrariæ sunt &c.*

Sed contra. S. Pater in præfatis suis verbis duo facit. primò prohibet glossas in Regulam. Secundò præcipit, ut verba intelligantur simpliciter. Quantum ad primũ, nulla est difficultas, quòd prohibeat glossas solùm impuras, non autem illas, quæ purum eis intellectum declarant. Sed quantum ad secundum, quæro, quis sit ille sensus simplex quem observari mandat in intellectu Regulæ? non potest esse alius, quàm ille, qui in cōmuni modo loquendi usurpatur: Ergo secundùm hunc intelligi debet.

DICES fortè cum P. Pelando, sensum simplicem esse illum, qui continetur in declarationibus Pontificum & Doctorum idem cum illis sentientium. *Sed contra.* Vel hoc intelligitur ita, quòd Declarationes Pontificum & Doctorum præsupponant in verbis Regulæ certum sensum, & significationem eorum, cui se conformant in declaranda mente Conditoris Regulæ? vel ita, quòd verba Regulæ accipiant sensum & significationem â Declarationibus? Si primũ

primū, hoc quidem verum eſt, ùt patet ex Declaratione præſertim *Nicol. 3. art. 1.* & ſequentibus, qui intentionem Regulæ ex Verbis ipſiusmet colligit, ùt legenti patet.

Sed quæro: quis ſit ille verborū ſenſus, cui ſe Pontifices conformant in declaranda mente Legislatoris? Non poteſt eſſe alius, niſi ille, quem communiter homines formant, dum audiunt illa verba. Nec enim eſt præſumendum Pontifices & Doctores in exponenda Regula Fratrū Minor: receſſiſſe à forma tradita â lege, & vulnerare quantum ad hoc decretales in Corpore juris incluſas: Ergo ſenſus juxta quem debent intelligi Regulæ verba, eſt ille, qui continetur in communi modo loquendi. Si ſecundum: *Contra.* Ad colligendam intentionem S. Patris in ſua Regula, & verborum ſenſum, dantur Declarationes à Pontificibus & Doctoribus, ut mediante ſenſu, & ſignificatione verborum, tanquam mentis, & intentionis S. Patris ſignorum, declarent mentem ipſius: Ergo præſupponunt in verbis ſenſum, & ſignificationem, conſequenter non dant illam verbis.

Objicies ex P. Pelando primô. S. P. Franciſcus Regulam & Ordinem ſubmiſit determinationi, ſubjectioni, declarationi Sanctæ Sedis, ut patet ex Tract. defenſoris contra deviantes *notab. 1. pag. 258.* Ergo non habuit intentionem nec habe-

habere potuit alligandi verba Regulæ ſuæ ad communem loquentium ſermonem.

Reſp. Neg. Conſeq. Quid enim derogaretur per hoc, quòd Pater Sanctus Regulæ ſuæ verba alligaret ad communem uſum loquendi, authoritati Summi Pontificis, in approbanda, improbanda, vel declaranda Regula? Numquid hoc non obſtante non potuiſſet Summus Pontifex Regulam cum verbis ad communem loquendi uſum alligatis approbare, improbare vel declarare? Imò quod omninò neceſſarium fuerit, ut S. Pater verba Regulæ ſuæ ad communem modum loquendi alligaret, clarè oſtendo ſic. Sanctus Pater velut Legislator per ſuam Regulam tanquam per legem intendebat & volebat obligare Filios ſuos ad certum vivendi modum in ipſa expreſſum; eamque ut talem ſubjiciebat approbandam vel reprobandam ac declarandã S. Sedi. Ergo debebat verba Regulæ ſuæ alligare ad certum loquendi modum, ut per illa ſignificaretur, tum Fratribus, tum S. Sedi mens ipſius: quia & notat Layman de lege lib. 1. tract. 4. cap. 18. num. 4. Mens & Voluntas Legislatoris eſt veluti Spiritus & anima legis; unde omnis vis obligandi per verba tanquam per ſigna inſtrumentalia provenit. Sed non ad alium potius, quàm ad communem; quia ipſemet talis ſolùm fuit uſitatus: Unde decernitur in Jure

re usum loquendi Legislatoris maximè attendendum esse pro habenda mente ipsius. *Si servus plurium §. Finali. ff. de leg. 1. Roman. cons. 179. n. 5. & alij* apud Moron. respon. 56. n. 6. Ergo ad talem loquendi modum alligavit verba suæ Regulæ.

Confirmatur, Summi Pontifices, præsertim *Nicol. 3. & Clem. 5.* declarando Regulam Minorum, & mentem S. Patris, recurrunt ad verba explicando ipsa secundùm comunem loquendi modum, ùt patet legenti Declarationes eorum. Ergo signum est, quòd verba Regulæ suæ alligaverit S. Pater ad communem loquendi modum.

Obijcies secundò ex eodem. *Petrus Marchant in Quæst. Proœmiali q. 2. tit. 2. tractans de sensu literali Regulæ ponit exemplum in illis verbis. Regula & Vita Fratrum Minor: hæc est, scilicet Domini Nostri Jesu Christi S. Evangelium observare; & explicando sensum literalem horum verborum sic ait: si grammaticaliter hæc verba intelligantur falsa sunt, non enim tenentur Fratres Minores totum Evangelium observare: si tamen intelligantur literaliter vera sunt: quia tenentur ad Evangelium observandum in ijs, quæ in litera Regulæ specificantur; ut Declaratio Nicol. 3. apertè dicit.* Sed illa verba S. Evangelium Domini Nostri JEsu Christi &c. non solùm sumuntur pro toto Evangelio grammaticaliter, sed etiam secundùm loquentium

ſermonem: Ergo verba Regulæ non poſſunt intelligi ſecundùm communem loquentium ſermonem. *Reſp. Neg. Minor.* Quòd verba illa ſcilicet Domini noſtri Evangelium obſervare ſumpta cum ulteriori contextu illo ſcilicet vivendo in obedientia &c. ſecundùm communem loquentium ſermonem ſumantur pro toto Evangelio. Sumpta enim cum illa modificatione & determinatione, *Vivendo in Obedientia, ſine proprio &c.* ſignificant obligari fratres ad obſervantiam S. Evangelij, per ipſam Regulam in ipſis tribus modificatam, vel determinatam, ſeu ſpecificatam; ut bene deducit *Nicol. 3. vide* ipſius formalia verba. Unde non debent ita mutilè ſumi verba in explicatione Regulæ in communi modo loquendi, ſicut ſumuntur â P. Pelando hìc, ſed cum reſpectu ad antecedentia, vel ſubſequentia verba, quibus modificatur eorum legitimus ſenſus. Nam verba ſequentia declarant antecedentia, *leg. qui filiabus init. & leg. Si ſervus §. final. ff. de leg. 1.* & notant Roman. conſil. 231. Socin. jun. *in lib. fin. ff. de reb. dub. Baldus in l. ſi quando.* ff. & alij apud Paſqual fol. 428. Et juxta hoc Pontifices in ſuis Declarationibus explicant Regulam.

Hinc patet quod P. Pelandus malè confundit ſenſum gramaticalem cum ſenſu in communi modo loquendi contento; cùm potiùs hic ſenſus

co-

coincidat cum literali, qui præter ſignificationem verborum, vel dictionum, ampliùs connotat, ſeu includit intentionem dicentis.

Objicies tertiò Ex eodem. Si illa Major: quòd Regulæ verba debeant intelligi ſecundùm communem loqventium ſermonem, eſſet vera, ſequerentur multa abſurda. Sequeretur enim quod non liceret Gvardianis recipere aliquem ad Ordinem de licentia Miniſtrorum, quia in cap. 2. ipſis tantùm Miniſtris datur facultas recipiendi ad Ordinem. Itē ſequeretur, quòd Fratres non poſſint licentiare penitùs inhabiles, qui venirent, ut in Ordinem reciperentur; quia Regulæ verba clarè ſonant apud omnes, quòd venientes ad Ordinem mittantur ad Miniſtros. Item quòd Gvardiani non poſſent recurrere ad Amicos ſpirituales; quia verba Regulæ communiter ab omnibus intelliguntur, quòd Miniſtri & Cuſtodes tantùm hoc faciant. Item ſequeretur, quòd nullus poſſet promoveri ad prædicationis officium, niſi à Miniſtro Generali examinaretur; verba enim Regulæ ſecundùm communem intelligentiam ſignificant, quòd id à Miniſtro Generali fieri debeat. Ergo &c. *Reſp. Neg. illas* conſequentias deductas, eſſe abſurdas, attendendo communem loquendi modum, & tenorem Regulæ, imò quòd hæc mens, & intentio Sancti Patris fuerit ab initio

Ordinis instituti, colligitur ex Declarationibus, *Nicol. 3. & Clem. 5.* qui dicunt attento statu Ordinis præterito, in paucitate sui, hæc potuisse ùt verba sonant, secundùm communem modum loquendi observari, considerato tamen moderno in ampliato numero Fratrum statu, concedunt illa posse aliter fieri, recedendo quoad hoc à communi verborum sensu, & tenore Regulæ, ùt notat Corduba explicando particulariter quamlibet Regulæ ordinationem citatam: utunturque hac in parte Pontifices dispensatione, non quidem relaxativâ, quæ appellatur *vulnus juris*, quia jus commune lædit; sed declarativâ, quæ *Epikeia* dicitur, & æquitas, quam proinde Pater Marchant cap. 10. tit. 1. 9. 2. loquendo de istis ampliationibus Pontificū non tam dispensationem vocat, quàm explicationem mentis Fundatoris, sive legis interpretationem, & Epikeiam rationabilem.

Confirmatur: Eadem Major Principalis Probationis primæ ex Jure Canonico. Primò. Cū interpretatio verborum potest fieri ex jure, & ex communi usu loquendi; facienda est secundùm communem usum loquendi, omissâ illâ, quæ potest dari ex Jure. *l. stipulatio ista §. hi quoq; ff. de verborum obligatione*, & colligitur ex Glossa & ibi not. per Barthol, & notat expresè Innocen. *cap. cùm clamor. & cap. cùm causam, de Testibus.* Sed ver-

verba Regulæ Minoritanæ possunt & secundùm Jus interpretari (præsertim in proposito de pecunia, (a) ut defacto ex hoc solo fundamento; quòd jura Civilia distingvant inter denarios & pecuniam, sic interpretantur illa adversarij) & secundùm communem modum loquendi. Ergo omissâ interpretatione secundùm jus, debent explicari secundùm comunem usum loquendi.

Confirm. Statutum juxta communem modum loquendi intelligi debet, sicut & cæteræ dispositiones etiam odiosæ *l. labeo. ff. de suppellectil. legat. & l. librorum §. quod tamen* (b) *Cassius de leg. 3. & l. Cùm de lanionibus §. astuum ff. de fund. instrument. & instit. leg. & præsertim* in materia statutorum notat Barthol. *in l. omnes populi ff. de justitia & jure*, & facit quod notatur *in cap. Ex literis de Sponsalibus.* Item in verbis dispositionis ille sensus admittendus est, quem homines formant communiter, dum audiunt illa verba. Mantica de conject. lib. 3. tit. 8. n. 4. Sed Regula Fratrum Minorum, est quoddam statutum, ac dispositio, & quidem odiosa sicut omnes aliæ prohibitiones. Ergo debet intelligi secundùm communem modum loquendi, & secundùm hanc Juris Regulam restringi & non extendi ad illa, pro quibus non accipitur in Vulgari significatione.

(a) *vide Illumin. Moron. resp. 38. n. 25. fol. 147.* (b) *Moron. resp. 16. n. 28. fol. 45.*

Confirmatur ſecundò : Verba in lege poſita juxta communem uſum loquendi accipienda ſunt, & ille verborum proprietati præferendus eſt, ùt probat Gloſſa *cap. nonnulli verbo ultra de Reſcrip. & alibi* apud Sanchez de matrimonio, lib. 6. fol. 466. Sed Regula Fratrum Minor: eſt lex quædam pro tota Religione Fratrum Minorum : Ergo Verba in ea poſita juxta communem uſum loquendi accipienda ſunt, non obſtante quòd alia eſſet ſecundùm verborum proprietatem ſignificatio, ut volunt in propoſito de pecunia adverſarij, præſertim Ponzanellus in ſua dilucidatione. Hinc Emanuel Rodriq. qq. Reg. tom. 1. q. 11. art. 6. rectè docuit ſtatuta, & ea quæ ad Regularem monaſticámque vitam pertinent non eſſe interpretanda ſecundùm rigorem & apices Juris, ſed juxta æquitatem ſeu terminos juris naturalis & gentium.

Confirmatur tertiò. Eadem Major. verba prolata ab inſcio legum ſunt interpretanda ſecundùm communem uſum loquendi *l. Cùm autem cap. de donat. ante nupt. à Statutarijs* verò & juriſperitis prolata debent intelligi ſecundùm conſvetudinem juriſperitorum. *l. Cùm de lanionibus §. aſinum ff. de fund. inſtru. Roman.* conſil. 4. Mantica de conject. lib. 3. tit. 8. n. 1. (*a*) ſurd. conſil. 313. n. 87. Gonzales ad 8. Reg. gloſſ. 11.

(a) vide Moro. reſp. 38. n. 24. fol. 147. wading. tom. 1. ann. ad annum 1226.

11. n. 63. Sed certum eſt, quòd licèt S. Pater Franciſcus fuerit peritiſſimus rerum agendarum, ùt de illo ſcribit Wading. & Regula ipſi fuerit dictata à Chriſto, ùt idem teſtatur ad annum 1223. tamen non fuit ſtatutarius, & jurisperitus; nec apices juris de nomine ſciebat; imò hujusmodi literaturæ omninò neſcius fuit, & Regulam ùt ipſemet dicit in Teſtamento *dedit illi Dominus, purè & ſimpliciter dicere & ſcribere.* Ergo verba Regulæ ipſius ſunt interpretanda ſecundùm communem uſum loquendi.

Confirmatur primò Major Principalis. Legis explicatio non poteſt eſſe melior, quàm illa quam facit legislator cap. *Per Venerabil. qui Filij ſint legitimi.* Mantica decis: 49. n. 13. Sed S. Pater loquens de ſua Regula in Teſtamento, præcipit quòd verba ejus intelligantur & obſerventur ſimpliciter, & ſinè gloſſa, id eſt ſimplici & communi modo loquendi: Ergo ſic intelligenda ſunt.

Quantum ad Minorem ejusdem, quod ſi in communi modo loquendi nomen pecuniæ non ſumatur pro eo, quod recipitur ut vendatur, vel diſtrahatur &c.

Reſpondet P. Pelandus negando ipſam. primò quia ſupponit unum falſum, nimirum: quòd verba Regulæ intelligi debeant ſecundùm communem locutionem. Secundò. quia procedit

de nomine pecuniæ solitariè sumpto, non verò combinando illud cum denariis, disjunctivè dicendo denarij vel pecunia. Nam hoc nomen pecunia (inquit) duobus modis usurpari solet, uno modo solitariè, alio modo combinando pecuniam cum denariis disjunctivè dicendo denarii vel pecunia. Primo modo nomen pecuniæ solitariè sumptum; sumitur communiter pro denarijs, non pro re, quæ recipitur ut vendatur. Unde si in Regula diceret tantùm: Præcipio firmiter ut nullo modo Fratres recipiant pecuniam; tunc omnes nemine discrepante intelligerent nomine pecuniæ denarios, non res quæ recipiuntur ut vendantur: verùm quia Regula dicit & iterum repetit, præcipio ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant; ideo Viri Doctissimi docent, nomine pecuniæ aliud significari â denariis in hoc præcepto.

Sed quantùm ad primum ex dictis patet potiùs falsum esse, quòd Regulæ verba non debeant intelligi secundùm comunem modũ loquendi.

Quantùm ad secundum de nomine pecuniæ sumpto solitariè, & combinando pecuniam cum denariis distinctivè. Hoc eo ipso rejicitur, quia non probatur; sed est gratis excogitatum ad eludendam difficultatem; imò oppositum deduco sic. Dictio *vel* aliquando stat declarativè, aliquando disjunctivè seu alternativè,

vè. Quando ſtat declarativè, tunc per illam dictum prius declaratur per poſterius, & tunc debet poni inter duas dictiones idem ſignificantes ſeu inter duo idem ſignificantia; ùt notat Moronus reſpon. 7. n. 23. fol. 54. v. g. *Si quis in fundatione dicat. Nullo modo eligatur in Capellanum, niſi Sacerdos vel Presbyter, qui celebret: nullo modo accipiet tunicam vel veſtem meam.* Et ita etiam particula *vel* uſurpatur à Pontificibus, ùt *Nicol. 3. art. 6.* Si verò contingat res hujusmodi æſtimato pretio vendi &c. ordinamus & volumus quòd talis *pecunia vel pretium* recipiatur & expendatur in rem licitam. Ubi pecuniam, vel pretium ſumit Pontifex pro eodem. In ſtatutis quoque noſtris cap. 4. dicitur: *Omnis Conventus habeat Procuratorem vel Syndicum Apoſtolicũ*; ubi Syndicus & Procurator ſunt idem non obſtante particulâ *vel*: quando autem ſtat alternativè ſeu disjunctivè, tunc ponitur quidem inter diverſa, ſed ut verificetur diſpoſitio, quæ ſub ea concipitur, ſatis eſt unum fieri, quamvis alterum non fiat, v. g. ſi quis dicat accipies pro mercede laboris bovem vel pecuniam, ſatis fit diſpoſitioni, ſi unum accipiat, quamvis non aliud. *cap. inter cæteras de reſcriptis.* ubi Parnomitan. n. 4. & Dacian. n. 12. & alii Doctores tradunt communiter, quos citat Barboſa lib. 2. Decret. de reſcript. fol. 32. Et conſtat

ſtat etiam ex Reg. *cap. 3. non debeant equitare, niſi neceſſitate vel infirmitate cogantur* : ad cujus diſpoſitionis impletionem ſufficit adeſſe unam ex his cauſis, quamvis non adſit altera; ùt docent Expoſitores. Item ex Declar. *Nicol. 3. qui art. 4. §. ſi verò. dicit*: *liceat Fratribus &c.* (*ſi ad primum dantem non poſſint vel nolint habere recurſũ*) *cum iſta Perſona facere, ſicut ſupra declaravimus poſſe facere cum prima.* Ubi ſufficit alterutrum *non poſſe* ſcilicèt, vel *nolle*. Et §. 5. per quorumcunque manus pecunia, ſeu eleëmoſyna ipſa tractetur, ſive per perſonas ab eo, vel à Fratribus nominatas &c. Item *Clem. 5. cap. 4. attendant Fratres præfati, quòd pro nullis alijs cauſis, quàm pro dictis vel ſimilibus in via vel alibi liceat recurrere eis. &c.*

Quæro modo ex P. Pelando, in dicto Regulæ præcepto particula *vel* quomodo ſtat? Cum dicitur, *nullo modo denarios vel pecuniam recipiant*? non poteſt dicere, quòd alternativè ſeu disjunctivè, aliàs ad implendum in hoc loco Regulæ Præceptum, ſufficeret ut quis non accipiat pecuniam, licet accipiat denarios; vel è contra; quia ùt dixi ad veritatem alternativæ, ſeu diſjunctivæ negantis, ut verificetur diſpoſitio illã habens, ſufficit non fieri unum, quamvis alterum factum ſit, ut ibidem probat Barboſa cum alijs, *in leg. Si quis ita n. 192. in fine. ff. de verb. oblig.*

oblig. & in l. Si is qui. §. 1. versu utrũ. ff. de reb. dub. *Ergo* debet dicere, quòd ſtet declarativè. Conſequenter in hoc præcepto hæc duo ſunt Synonima, atque idem ſignificantia, denarij videlicet & pecunia.

Hinc Siquenſa cap. 4. textu 2. §. 9. de recurſu ad Amicos ſpirituales poſtquam dixit, neceſſitati licet ſubvenire mediante Monetâ vel pecuniâ, ſubdit; *quæ in iſto loco pro eodem ſumantur.*

Confirmatur: S. Pater ſicut in hoc loco dat ad paupertatis puritatem ſpectans præceptum, præcipio firmiter Fratribus, ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant; *ita cap. 11.* pro puritate caſtitatis, ſub iisdem terminis dat præceptum de vitandis mulierum conſortiis vel conſilijs. *Præcipio firmiter ne habeant ſuſpecta conſortia vel conſilia mulierum*; ponens ly *vel* declarativè inter duas dictiones, fermè idem ſignificantes, conſortium ſcilicet & conſiliũ, niſi quòd una latiùs pateat quàm altera, nam omne conſilium eſt conſortium, licèt non omne conſortium ſit conſilium. Unde Hieron. â Politio in cap. 11. Reg. ſcribens dicit, in eo tria nobis prohiberi, ſuſpecta mulierum conſortia, ingreſſum ad Moniales, & Compaternitates, ſupponens quòd idem ſit non habere ſuſpecta conſortia vel conſilia. Ergo etiam in hoc præcepto de Denarijs vel pecunia ſic dici debet.

DI-

DICES, Eadem particula *vel* ponitur disjunctivè (quia inter diversa) in eodem cap. 4. dum dicitur: *Nullo modo &c. recipiant per se, vel per interpositam personam*, & tamen ad hoc, ut dispositio istius præcepti impleatur, non sufficit alterutrũ observari, sed utrumque. Ergo quamvis etiam disjunctivè ponatur (consequenter tanquam inter diversa) inter denarios & pecuniam, non sufficiet unũ observari & non aliud.

Resp. neg. Antecedens. Sed ponitur declarativè, quia non ponitur inter diversa formaliter; ita quòd aliud prohibeatur sub illa particula per se, & aliud sub illa per interpositam Persosonam; nam utrobique prohibetur denarios vel pecuniam authoritate Fratrum recipere & expendere: hæc enim formaliter sonat recipere, ùt notat Sanctorius fol. 558. & includit secundùm Hugonem proprietatem & usum. Possumus autem authoritatem nostram exercere, tã per nos ipsos, quàm per alios; ita ùt quòd ab aliis nostro nomine & authoritate fit, à nobis fieri censeatur: juxta illud: *Qui per alium facit, per se facit. de restit. Spoliator. cap. Cùm venisset*: ideò S. Pater ad eiusdem præcepti declarationem ponit illas duas particulas, *per se vel interpositam personam*; ita quòd illa particula *vel* ponatur inter duo idem significantia moraliter: nam persona interposita, hoc loco est velut Persona Fratris

tris repræſentativè, fratrem repræſentans, & in ejus quaſi virtute recipiens, ùt dicit Marchant fol. 225. unde non obſtante hâc particulâ *vel* poſitâ inter denarios & pecuniam, *gloſſa in Clement. Exivi verbo Cippi vel trunci*, poſtquam aſſignavit differentiam inter denarios & pecuniam, quod S. Denarius eſt, qui pro decem nummis olim imputabatur: pecunia verò propriè eſt ſubſtantia de pecoribus proveniens &c. ſubdit; quod tamen hic accipitur pro eodem.

Nec valet dicere cum Ponzanello accipi pro eodem, non quoad ſubſtantiam, ſed quoad obligationem coarctantem Fratres ne recipiant illam. Quia eo modo dicit, hic ſeu in hoc loco, ubi agitur de Præcepto Regulæ, accipi pro eodem, quo ſuperiùs dixit diſtingvi, ut patet ex particula adverſativa *tamen*, quæ ex natura ſua ponit in ſecundo caſu diverſum ab eo, quod poſitum eſt in primo: aliàs inconſequenter loqueretur, ſed ſupra dixit pecuniam & denarios diſtingvi quoad ſubſtantiam. Ergo hìc dicit eſſe idem quoad ſubſtantiam. Et certè hâc ratione non ſolùm denarius & pecunia deberent dici idem, ſed omnia prorſus ùt proprietas, equitatio ſinè neceſſitate cogente aut infirmitate &c. poſſent dici eſſe idem, cum denarijs & pecunia, ſcilicet quoad obligationem coarctantem Fratres; cùm ad omnia æquè ſtrictè obligentur Fratres,

tres, ſub peccato nimirum mortali. Nec eſt alicujus momenti differentia, quam adhibuit P. Ponzanellus inter prohibitionem denariorũ & pecuniæ; quod ſcilicet Denarij ſeu Pecunia numerata prohibeantur abſolutè & ſinè ulla exemptione, ita ut nunquam ac nullo modo licitum ſit Fratri Minori (regulariter loquendo) eam contrectare : Pecunia verò largè ſumpta, ſive omnia quæ reduci poſſunt ad pecuuiam numeratam, ùt ſecundùm communem accipitur, in Regula prohibetur, non ſic abſolutè ac principaliter, ſed quatenus tendunt ad uſum & contrectationem pecuniæ numeratæ; cum exceptione quod Fratres poſſint uti aliquibus in propria ſpecie, quæ ſunt prohibita ſolùm, quando non ſunt apta ad talem uſum ad quem deſervire deberent; ùt quando recipiuntur aut quæruntur à Fratribus mediante pretio. Hoc inquam nihil valet, quia ſicut uſus pecuniæ largè ſumptæ, v. g. Domus, Panis, Olei, &c. aliquando eſt licitus, aliquando illicitus; ita uſus Denariorum ſeu pecuniæ numeratæ, aliquando eſt licitus & non prohibitus, aliquando illicitus & prohibitus : ùt patet in reſponſ. ipſius P. Pelandi ad probationem P. Marchantij quintam ſuæ Concluſionis, & omninò æqualiter prohibetur in Regula denarius ùt denarius, ſicut pecunia ùt pecunia, ſuppoſito quòd diſtingvantur.

Nec

Nec rationabiliter facit P. Ponzanellus pro parte sua trahens doctrinam Seraphici Doctoris, quasi id insinuaret in suo discursu, dum in sua Expositione c. 4. dicit præcipi, ne recipiant denarios vel pecuniam, vel ullam possessionem terrenam in pecoribus, sive generaliter in omnibus, quæ paupertatem altissimam labefaciunt; & præcipuè loquitur de pecunia numerata. *Sic ille (inquit Ponzanellus) ubi verba videntur facere dictum sensum attentâ illâ dictione præcipuè, quæ de Jure majorem esse rationem ostendit, in Pecunia numerata prohibitionis, quàm in aliis: cætera tamen non excludendo, ùt patet per Barbos: dict. l. 97. & 275. Et sic non solùm pecunia numerata, sed & alia ad illam censentur in Regula Fratrum Minor: prohibita, quæ est communis expositorum & PP. Sententia.* Hæc Ponzanellus.

Sed quàm immerito ostendo: quia Seraphicus Doctor non dicit possessionem terrenam in pecoribus, & in omnibus quæ labefactant paupertatem, esse prohibitã in hoc C. 4. Regulæ: aliàs nec ipse distingveret Capitula & prohibitiones Regulæ, ùt dicunt 4. Magistri; constat enim quòd proprietas & possessio rerum prohibetur cap. 6. loquitur ergo S. Doctor de Tribus sequentibus Regulæ capitibus, quarto scilicet; quinto, & sexto, tanquam de tribus portis spiritualis Civitatis, contra Aquilonis insidias muni-

munitæ, ut patet ex textu ipsiusmet, quarum prima (id est quarta) excludit periculum Judæ, pro pecunia Dominum tradentis; secunda tollit periculum fictæ Religionis : tertia aufert periculum multitudinis, pro communibus appropriatis rebus contendentis : dicit ergo S. Doctor, quòd volens Dominus per S.P. Franciscum à Religione sua (quàm Hortum conclusum, & fontem signatum immediatè appellat) radicem avaritiæ penitus excludere, præcepit (scilicet in his tribus Capitibus Regulæ) ne recipiant Fratrss denarios vel pecuniam, vel ullã possessionẽ quæ altissimã paupertatẽ labefactant. deinde de hoc cap. 4. particulariter determinans dicit *& præcipuè* (id est hic cap. 4.) *loquitur de pecunia numerata*, ita ùt ly *præcipuè* referatur ad caput quartum, cætera etiam includendo in prohibitione, non in hoc, sed in aliis sequentibus capitibus. Et quòd hoc velit S. Doctor, colligitur, dum dicit in hoc cap. 4. excludi periculum Judæ Dominum tradentis pro pecunia; quæ utique fuit numerata. Item dum dicit ulterius hoc præceptum trahi ex Evang. Matthæi 10. ubi dicitur : *Nolite possidere aurum neq; argentum neq; pecuniam.* In quo loco expositores, præsertim Cornelius putat prohiberi pecuniam numeratam, ita ùt per aurum, intelligantur nummi aurei ; per argentum, argentei;

tei ;

tei; per pecuniam, quicunque alij nummi; v. g. æneci proût ibidem deducit ex Græco. *Triplex inquit* Cornelius, eſt pecunia: Aurea, Argentea, Ænea; imò *omnis pecunia* ait Budæus de Aſſe, *primò fuit Ænea, deinde Argentea, demum Aurea*: Ergo cùm illud præceptum idem, ſecundùm D. Bonav. quod ponitur in citato Evangelii loco, ponatur & in hoc cap. 4. Reg. eandem in ſe prohibitionis continebit materiam, ita ut denarij & pecunia utrobique ſumantur pro pecunia numerata, ac ita ſint ferè Synonima juxta D. Bonaventuram.

Probatur ſecundò Principalis aſſertio, quòd ſcilicet pecuniæ nomine in Regula Fratrum Minorum non poſſit intelligi res omnis, quæ recipitur eo animo ut vendatur, aut diſtrahatur &c. ſic: *Nicol. 3. in Extravag. Exiit qui ſeminat &c.* permittit Fratribus Minoribus, accipere legatum alicujus domûs, agri &c. Ut per perſonas idoneas vendatur, & pecunia in Fratrum neceſſitates expendatur. Ergo ſecundùm Nicol. 3. legatum, ſive domus quæ acceptatur, non eſt pecunia; ſed potiùs pecunia ex domûs venditione conflatur, quæ tum demum per perſonas idoneas in neceſſitates convertitur: Ergo nec ſimiliter granum, aut aliud quodvis (exceptis denarijs) quòd Frater Minor recipit ad hoc, ut per Perſonas idoneas vendat, diſtrahat, aut com-

mutet reputari debet pecunia formaliter, quamvis ex illa re pecunia conflari possit.

Respondet P. Pelandus negando hanc secundã Consequentiam : Ergo nec similiter granum. & assignat disparitatem inter legatum domûs, & granum mendicatum. *Legatum enim* (inquit) *domûs non est pecunia respectu Fratrum; quia venditur â personis idoneis de intentione & authoritate legantis; & ab eo deputatis; non authoritate Fratrum, qui nullam in tali legato authoritatem habent, nec habere possunt. Nec aliud facere possunt, quàm manifestare dictis personis suas necessitates, servando omnes conditiones à Nicol. 3. circa pecuniam assignatas. Sed granum mendicatum ut vendatur est pecunia respectu Fratrum; non solùm, quia intendunt commutare granum in denarios, vel uti grano locò denariorum dando illud pro æstimato pretio, pro emptione aliarum rerum, vel pro solutione debitorum : sed etiam quia granum non venditur à donantibus, nec à personis idoneis, à donantibus deputatis, nec de eorum intentione & authoritate; sed venditur vel à Fratribus, vel à personis à Fratribus deputatis, quæ non possunt esse Personæ idoneæ, sed potiùs sunt personæ interpositæ contra Regulam.* Sed

Contra primò. Ut aliquid non fiat authoritate Fratrum, non est prohitum in hoc capite de pecunia, sed id prohibetur cap. 6. ut benè advertunt

tunt 4. Magiſtri cum Hugone in cap. 4. Regulæ: Ergo quòd venditio fiat authoritate Fratrum non erit contra hoc præceptum, ſed contra illud ſextum, conſequenter venditionē authoritate Fratrum fieri, non erit recipere pecuniam, ſed potius appropriare ſibi aliquid.

Confir. Statuta Reformat. Generalia Romana 1643. confirmata ab Urbano 8. in cap. 6. Reg. n. 5. decernunt ſic: *vendere vel procurare ut vendantur quocunque modo res, quæ naſcuntur in hortis noſtris, eſt proprietas; ſicuti etiam eſſet vendere res procuratas pro uſu Fratrum, niſi fortaſſe haberetur licentia ab ipſo donante; & hoc fieret mediante Syndico Apoſtolico, & propterea debent tales puniri ùt proprietarij.* Ergo ſecundùm Statuta Fratres recipientes, procurantes &c. res ad vendendum, diſtrahendum, impingunt in præceptum de proprietate vitanda, non in præceptum de pecunia non recipienda. Quamvis enim hic Statutum loquatur expreſsè de rebus procuratis pro uſu Fratrum, tamen de his, ſi vendantur, diſtrahantur, & locò denariorum operarijs & Mercatoribus dentur, eadem eſt ratio ſecundùm P. Pelandum ſuæ lucis fol. 34. ac de illis quæ mendicantur, recipiuntur, ut vendantur, commutentur &c. quantùm ad rationem pecuniæ.

Confirmatur ſecundò; Non eſt neceſſe, quòd

Fratres procurando & mendicando granum, oleum &c. ut vendatur, intendant commutare granum in denarios, vel uti grano &c. locò denariorum, ſed poſſunt circa hæc ita ſe gerere, ſicut dum acceptant legatum, v. g. Agrum, Vineam &c. ut vendatur, & pecunia in eorum neceſſitates commutetur, ſcilicet intendendo ſolùm res ſibi neceſſarias in ſpecie: & venditio fieri poteſt vel per amicum ſpiritualem, authoritate donatarii (cujus ſi in ſimilibus caſibus de aliqua cauſa rationabili non poſſint habere expreſſam, præſumptam ſeu interpretativam licentiam & voluntatem ajunt ſufficere Expoſitores, præſertim Politius *in cap. 4. Reg. fol. 380. n. 34. §.* ſi indeterminatè &c.) vel authoritate Papæ per Syndicum, ſi dominium rei ſibi non reſervavit donator: Ergo ſaltem taliter recipere res, ùt granum, oleum &c. ut vendatur, non erit recipere pecuniam, hoc autem ſufficit intentioni Patris Marchant. Nec ſanè apparet ratio: Quare Fratres acceptando legatum domûs v. g. agri &c. ut vendatur, & pecunia in eorum neceſſitates convertatur, non intendant legato illo uti loco denariorum, conſequenter non recipiant pecuniam? Et quare mendicando granum, oleum &c. ut vendatur & pecunia in eorum neceſſitates convertatur, intendant uti grano, oleo &c. locò denariorum, & conſequenter

ter recipiant pecuniã? vel quare possint facere illa legata vendi authoritate alienâ, scilicet vel Ecclesiæ, vel dantis, & quare non possint ita vendi facere granum, oleum &c. sed authoritate propria.

Contra secundò: Dato non concesso quòd res mendicatæ ut vendantur, distrahantur &c. sint pecunia, cèrtùm tamen est ex Corduba in cap. 4. q. 4. punct. 3. res illas non priùs posse habere rationem pecuniæ, quàm re ipsâ & ex pacto intervenire solito inter emptorem & venditorem tales res tradantur: Ergo quando petuntur & accipiuntur à Fratribus, & quàm diu manent in manibus Fratrum non sunt pecunia respectu Fratrum; neque est receptio politica pecuniæ respectu ipsorum, si non accipiantur, ut authoritate Fratrum vendantur, aut distrahantur (ùt supponitur posse imò debere omninò fieri) quia non convenit eis definitio pecuniæ, neque receptionis pecuniæ per se, consequenter solùm respectu amici spiritualis distrahentis, seu respectu ejus, cujus authoritate venditur, seu distrahitur, est pecunia, & politica receptio pecuniæ. Et concordant cum his expresè: *Sum Angel. tit. peccunia, & sum Ros. eodem tit. & speculum ff. 6. & Tab. 19. Vicarij Generalis ubi habetur*, quòd res quæ petuntur ut distrahantur, tradantur amicis spiritualibus distrahendæ. vid. Cord. loc. cit.

DICES cum P. Pelando: Syndicos & Procuratores Papæ non esse personas idoneas ad vendendum granum, oleum &c. & alias res mendicatas hâc intentione à Fratribus, ut vendantur: quia tale dominium ad Ecclesiam Romanam & Papam non pertinet. Pontifex enim recipit dominium solùm rerum mobilium, *quæ sunt in usu Fratrum & Ordinis, & interdum contingit eas vendi aut commutari ob vetustatem, aut inutilitatem: non autem mobilium, quæ recipiuntur ut vendantur, ùt patet ex* Nicolao *3. art: 6. §. Quia verò.*

Ad hoc antequam respondeam: prænoto, in hac Instantia P. Pelandi involvi quæstionem minimè in praxi utilem, ad puritatem observantiæ Regulæ Minoriticæ, sed magìs curiosâ & speculativâ: an scilicet pecunia Fratribus pro necessitatibus præsentibus vel imminentibus donata, vel pro laboritio oblata, aut ex testamento legata, cujus dominio dantes omninò renuntiant, maneat in Dominio Papæ seu Ecclesiæ Romanæ; sic enim illam resolvit *Cordub. fol. 397. ex D. Bonav. in Epist. ad Magist. Innominat. quòd non pertinet scire ad Fratres, cujus sit illa pecunia; sicut neque de aliis rebus aliorum hominum pertinet ad Fratres scire, cujus sint, cujus non: dummodò ipsorum Fratrum non sint omninò: & hoc sufficit ipsis Fratribus pro ipsorum conscientia.* hæc ille. & concordat

cordat Hugo cap. 4. dicens: *Non tibi dat quisquam nisi vult expropriari: nec tu quid recipis, nisi velis ei dominari. Namque recepta data, sibi sunt adversa relata: dans suo privatur, recipit qui post dominatur*: nam sinè consensu vero, vel interpretativo, saltem tacito, vel probabiliter præsumpto non acquiritur ulla possessio, etiam in foro humano, ùt D. Bonav. cap. 4. ait. Vide Chronicon de Sancto Patre, qui expulit Fratres ex domo Bononiensi, eò quòd dicebatur domus Fratrum, *part. 1. lib. 2. cap. 20.*

Particulariter tamen ad Instantiam Respondendo.

DICO primò: Personas idoneas ad vendendum granum, oleum, & alias res mendicatas à Fratribus intentiones eas vendendi (dato non concesso, quòd essent pecunia) esse vel ipsissimet Benefactores granum, oleum &c. dantes; *vel substitutos ab ipsis, quodsi ipsemet nolint vendere commutare &c. nec etiã per se substituere* ut secundùm Cordu. ad cap. 4. quæst. 9. fol. 384. in quotidianis mendicationibus probabiliter creditur fieri, tunc Fratres debent eis depositarium nominare quemcunque voluerint, qui ex consensu expresso, vel probabili præsumpto ipsorummet dantium distrahat, vel vendat illud granum, oleum &c. cujus substituti munus potest obire etiam Syndicus Apostolicus, si ita Benefactori placuerit. Unde Emanu-

manuel Rodericus tom. 3. quæst. 39. postquam adduxit authoritatem Statutorum Generalium Toletanorum decernentium non esse contra Regulam uti Syndico etiam ad deponendum pecunias secundùm *Martin.* 5. Constit. Ipsemet hoc (præ suppositis necessitatibus veris, præsentibus, vel imminentibus) esse sinè dispensatione & relaxatione Regulæ deducit. Pecunia enim (inquit) prædicta in nomine dantis apponitur, qui prædictis necessitatibus providet secundùm Declarationem *Nicol.* 3. & Syndicus apponitur & constituitur à Papa (*scilicet Martin.* 5.) ùt quædam Generalis Persona, quæ nomine dantis prædictam pecuniam consumat, in quo exonerat ipsum dantem ab inquisitione alicujus personæ, cui talis pecunia suo nomine conservanda tradatur; dantes enim, eleëmosynam facientes dictis Fratribus, nolunt Personã quærere, dicentes eos satisfacere, eleëmosynam largiendo, & non intelligentes Regulam prædictorum Fratrum, ad eos inquisitionem prædictæ personæ remittunt. Et hæc responsio ùt magis conformis Regulæ juxta Declar. Nicol. 3. in praxi amplectenda. Quia tamen P. Marchantius tenet secundùm puritatem Regulæ, rerum hujusmodi, ac pecuniarum, quas à se dantes omninò repudiant, dominium devolvi ad Sedem Apostolicam, secundùm ipsius fundamenta ad præfatam P. Pelandi instantiã.

DI-

DICO secundò: Personas idoneas ad vendendum granum, oleum, &c. esse Syndicos Apostolicos, tanquam Sedis Apostolicæ delegatos. Neq; hoc adversatur decisioni Nicol. 3. qui licèt §. *Quia verò.* recipiens in dominium res Fratrum, expressè nō loquatur de rebus mendicatis, ut vendantur, aut distrahantur &c. sed solùm de rebus, quæ erant in usu Fratrū; tamen etiam istæ jure communi & antiquo in illius dominium devolvuntur ad effectus licitos & intentos, prout ipsemet *Nicol.* §. *ad hæc*, innuit, ostendens ea, quæ propter DEUM offeruntur ad Sedem Romanam, & Pontificem devolvi (si dominium sibi donantes non reservârunt) quod & contingit in administratione bonorum hospitalibus, Xenodochiis, vel mensæ pauperum, relictorum, quæ (si donantes aliud non exprimant) in administrationem Episcoporum, taquam Sedis Romanæ delegatorum transeunt. vide *Concil. Trid. Sess. 22. de Reformatione cap. 6. & 8. Et Sess. 25. de Reformatione cap. 4.* Imò aliquando in Administrationē Reipublicæ transire solent jure ordinario. *Vide Barth. in Minorica. l. 2. dist. 4. §. 2. & § 3.* Ergo seclusâ etiam ordinatione particulari Pontificis, jure communi res illæ, quæ recipiuntur ut vendantur, commutentur &c. quarum dominium dantes sibi non reservant, pertinent ad dominium Papæ. Nec sanè est ulla ratio concernens

nens puritatem Regulæ noſtræ, cur hujusmodi res non maneant in Dominio Papæ, ſicut & illæ, (ſuppoſitâ neceſſitate præſenti, imminenti Fratrum, & quòd dantes renuntient dominio taliũ rerum) Ergo ſunt in Dominio Papæ.

Si dicas: Pontifex citato articulo expreſsè dicit ſe non recipere in Dominium ſuum illa, quæ recipiuntur eo animo ut vendantur, diſtrahantur &c. ergo nō poteſt dici, quòd recipiat. Reſp. Antecedens debere intelligi de ijs, quæ venduntur, diſtrahuntur, ad ſuperfluitatem, divitias, ſeu copiam derogantem paupertati: ſicut nec utenſilia, nec ulla alia, quorum ſecundùm ſe uſum ad neceſſitatem, & officiorum ſui ſtatûs executionem licet habere, recipit in dominium; ſi ſimiliter ad ſuperfluitatem, & divitias recipiantur: unde ſubdit; quinimò in omnibus appareat in eis quoad dominium omnimoda abdicatio, & in uſu neceſſitas. Nos autem loquimur de illis, quæ recipiuntur ut vendantur, diſtrahantur, & ſunt neceſſaria; ſi non in ſe immediatè, in illis tamen, quæ per illa acquiruntur. Quòd autem debeant ſic intelligi verba Pontificis patet: quia poſtea domos, agros, Vineas &c. permittit recipi, ùt per perſonas idoneas vendantur, diſtrahantur &c. ùt toties repetitum eſt: quod non eſſet verum, ſi ſimpliciter omnium rerum, quæ eo animo recipiuntur

untur ut vendantur, renuntiaret dominio. Unde *Pater Hier. à Politio in cap. 6.* Reg. scribens, n. 16. postquam determinavit pecuniarum, armorum, equorum &c. ad Dominium Ecclesiæ Romanæ non spectare, subdit, *attamen pecuniaria legata, quæ Fratribus fiunt, eorumq; dominium, Romana Ecclesia in se recipit, si Fratres illis indiguerint saltem quoad authoritatem illa dispensandi.* ùt ex *Bull. Mart.* 4. patet: Ex quo, nomine Ecclesiæ & ejus authoritate Syndicus Papæ ea potest recipere, petere & expendere in Fratrum necessitates; ùt sup. c. 4. dictum est. Hæc ille censens hanc Martini provisionem non contrariari Regulæ puritati. Et Declarationibus *Nicol. 3. & Clem. 5.* & in caput. 4. Idem. & in cap. 4. Reg. idem author scribens num. 37. àd finem, habet sic: *Pecuniæ dominium, quod dans nullo modo apud se esse vult, secundùm Innocentium, Nicolaum & Clementem prædictos, in suis declarationibus erit Ecclesiæ & authoritate ipsius Ecclesiæ in necessitates Fratrum expendetur.* Quod habetur expresè in serena Conscientia, ubi etiam dicitur, quòd Martinus 5. se in hac parte gessit secundùm Declarationes Nicol. & Clementis vid. ibi quæst. 53.

Confirmatur. Res illæ receptæ ad vendendum, commutandum &c. pro necessitatibus Fratrum præsentibus vel imminentibus, debent esse ali-

cujus

cujus Dominii, nec manere sub incerto Dominio: Sed non sunt Fratrum; quia suppono non velle Fratres illarum dominium sibi usurpare; nemo autem invitus potest esse dominus alicujus rei: nec sunt dantis, quia illas abdicavit, ùt suppono, aliàs non esset verum, quod dicit Pontifex per talem abdicationem res constitui in incerto Dominio; sic enim discurrit *Papa Art. 3. §. ad hac*: *Cùm Fratres ipsi nihil sibi in specie acquirere, vel eorũ ordini possint etiam in cõmuni, & cùm aliquid ipsis propter Deum offertur, conceditur, vel donatur, ea (si secus non exprimat) offerentis, concedentis, vel donantis verisimiliter credatur fuisse intentio, ut rem hujusmodi concessam, oblatã, vel donatam perfectè concedat, donet & offerat, à se abdicet, & in alios transire cupiat propter DEUM; nec sit Persona in quam loco DEI congruentiùs Dominium hujusmodi transferatur, quàm Sedes præfata, vel Persona Romani Pontificis Christi Vicarij, qui Pater est omnium, & Fratrum Minorum nihilominus specialis: ne talium rerum sub incerto videatur esse Dominium &c.* *Ergo* dicendum est quòd talium rerum quæ recipiuntur, ut vendantur, distrahantur &c. pro necessitatibus Fratrum, dominium maneat, apud Summum Pontificem, ne maneant sub incerto dominio; supposito quòd dantes eorum dominium à se abdicent. Hinc Statuta Generalia Reformatorum de Syndico ad

4.

4. caput Regulæ, n. 3. decernunt in hunc modum: *Quilibet Conventus habeat Procuratorem, vel Syndicum Apostolicum, vel ad summum unum alium Substitutum, & tales & non alij nominentur à Patre Generali, vel Provinciali, ut habeant curã Eleëmosynæ pecuniariæ assignatæ pro necessitatibus præsentibus, vel imminentibus, casu quo ille qui dedit, nollet servare.* Et pro hac decisione adducunt *Nicol. 3. & 4. Martinum 4. & 5. Eugenium 4. Sixtum 4. Vallis. 1593.* *Ergo* supponunt Statuta etiam secundùm Nicolaum 3. habere authoritatem Syndicum à Sede Apostolica recipiendi in dominium Ecclesiæ etiam pecuniarias Eleëmosynas, pro necessitatibus Fratrum præsentibus vel imminentibus oblatas, casu quo offerentes non reservarent sibi dominium: neque enim Generales & Provinciales authoritate propriâ possent ad hoc tales nominare Syndicos; aliàs non essent Syndici, sed personæ interpositæ. Item eadem Statuta n. 4. declarant, Syndicum non solùm habere authoritatem à Sede Apostolica, vendendi, comutandi &c. res, quæ sunt in usu Fratrum, & factæ sunt inutiles; sed etiam recipiendi nomine Sedis Apostolicæ omnia mobilia, & immobilia Fratribus oblata, vel Testamento relicta: sic enim dicunt: *Declaratur autem quòd possimus uti Syndico in duobus tantùm casibus, quorum primus est, ut possit recipere nomine*

ne Sedis Apostolicæ omnia mobilia & immobilia Fratribus oblata, donata, vel relicta in Testamento. Secundus est casus, ut possit nomine Sedis Apostolicæ vendere, alienare, vel commutare res, quibus non possunt Fratres licitè uti, vel quæ sunt inutiles, & pretium convertere pro necessitatibus Fratrum. Ergo falsum est, quòd Pontifex recipiat in Dominium solùm illa, quæ sunt in usu Fratrum, & interdum contingit vendi ea, vel distrahi &c. quandoquidem Statutum dicit quòd etiam res, quibus Fratres non possunt uti, & vniversaliter omnia mobilia & immobilia, oblata, donata, &c. Syndicus accipiat nomine Sedis Apostolicæ, consequenter falsum est, quod Syndicus non sit persona apta ad vendendum res oblatas Fratribus hâc intentione, ut vendantur, commutentur &c. Item Statuta Generalia apud Sanctorum cap. 4. Stat. 3. ordinant sic: *Eleëmosynæ omnes Pecuniariæ pro necessitatibus Fratrum quoquo modo advenientes per Syndicos Apostolicos de consensu Prælati tantùm expendantur.* Item Statuta Generalia Reformatorum ad *Cap.* 4. *Reg. n.* 10. *dicunt. Declaratur Proprietarius, quicunque procurat res ad commutandum illas propriâ authoritate, in alias licèt necessarias; quia hoc esset contra Regulam; nisi hæc commutatio notificetur danti. Postea subdunt, & tunc debet fieri mediante Syndico.* Ergo supponunt Statuta, & quòd Fratres res ad com-

commutandum, diſtrahendum &c. propriâ authoritate procurantes peccant contra præceptum de non appropriando; non verò de non recipiendo pecuniam; & ulteriùs quòd Syndicus Apoſtolicus ſit Perſona idonea ad commutandas, diſtrahendas &c. hujusmodi res. Sed non poſſet eſſe Perſona ad hoc idonea, nisì haberet authoritatem ab Eccleſia, ſeu Pontifice Romano; nec Pontifex poſſet dare authoritatem talem nisì reciperet in Dominium Eccleſiæ res taliter receptas, (ſuppoſito quòd dantes non reſervent ſibi dominium.) Ergo recipit illas in Dominiū.

Confirmatur. Nicol. 3. recipit in Dominium Eccleſiæ omnia mobilia præſentia, & futura, quorum uſum *facti* ſcilicet Ordini vel Fratribus ipſis licet habere: Sed rerum quæ recipiuntur ut diſtrahantur &c. uſus facti eſt licitus Fratribus; nam grano mendicato eo animo, ut vendatur, poſſum licitè uti, in ea quantitate, quæ mihi neceſſaria eſt; ſimiliter equo, mihi ut vendatur oblato, poſſum aliquo tempore uti, pro neceſſario opere antequam vendatur. Ergo & iſtas recipit in dominium Eccleſiæ.

Nec valet dicere cum P. Pelando; quòd rebus mendicatis ad hoc ut vendantur ſolùm poſſumus uti ſecundùm ſuam ſpeciem, & materialiter; non autem ùt ſupplent vicem denariorum, ſeu receptis ad vendendum, & in denarios commutan-

mutandum: quia sic sunt pecunia. Non valet, inquam, quia ùt superiùs ex Corduba ostendi, res illæ dum mendicantur, recipiuntur &c. & quamdiu sunt in manu Fratrum, non sunt pecunia. Deinde ùt idem Corduba c. 6. q. 2. dicit, Dominium omnium rerum, quarum usus Ordini nostro in sua materia aliquo modo licitus esse potest ad Papam & Ecclesiã Romanã pertinet; quamvis sit illicitus ratione circumstantiæ, scilicet ratione qualitatis, quantitatis, modi, finis, temporis &c. quam sententiam *Politius in C. 6.* vocat probabilem. Unde idem, *Corduba cap. 6. q. 3. fol. 529.* expresse elicit *ex Nicol. 3. loc. cit.* Quòd si res sint modo pecuniario acceptæ, id est eo animo ut vendantur, seu distrahantur, contractus venditionis, conventio seu æstimatio pretij, & dominij translatio, fiat per Syndicum Papæ; & non per Fratres, vel alium à Fratribus interpositum. Ratio est, *quia* inquit *cùm res tali animo accepta, sit verè pecunia non potest nisi per Syndicum quando pertinet ad Papam; vel per amicum spiritualem, quando ejus dominium pertinet ad aliũ, distrahi aut alienari: Quamvis possit per Fratres ipsos recipi & transportari.* Et *in hoc omnes Doctores concordant & Statuta de his agentia, de quo non est dubium.* Hæc Corduba. Videat nunc P. Pelandus, utrùm rectè P. Marchant ex Textu Nicol. 3. supra citato, colligat

Per-

personam idoneam ad vendendum granum &c. mendicatum â Fratribus, ut vendatur esse Syndicos & Procuratores Papæ, supposito quòd sibi dominium non reservaverint donatores: si hoc licuit Cordubæ, tenenti taliter mendicata ut vendantur, esse pecuniã: Loquens porrò citatus Corduba de rebus non pecuniario modo receptis, scilicet nõ eo animo, ut vendantur; sed principaliùs animo utendi illis in usibus Fratrũ, quæ postea factæ inutiles debent vendi: quærit utrùm necessariò contractus venditionis debeat fieri per Syndicum, quando res pertinent ad Papam, vel per Amicum spiritualẽ, quando pertinent ad aliũ, an verò possit fieri per ipsos Fratres personaliter? Et Respondet licere id Fratribus personaliter vendere, & contractum venditionis facere, & conventionem seu æstimationem pretij de licentia Prælatorum & Domini talis rei, secluso scandalo; idq; multis probat.

Probatur tertiò. Nicol. 3. volens patenter distingvere res, quæ legantur ut vendantur, â pecunia: pecuniam de rebus ipsis acceptam, â rebus distingvit, & legatum pecuniarium, â legato rei alicujus ad venditionem relicto: Ergo sicut legatum domûs, ut vendatur non est pecunia; quia â pecunia distingvitur; nec similiter granum, â Fratribus mendicatum ut vendatur, reputari debet pecunia formaliter.

Fratres procurando & mendicando granum, oleum &c. ut vendatur, intendant commutare granum in denarios, vel uti grano &c. locò denariorum, ſed poſſunt circa hæc ita ſe gerere, ſicut dum acceptant legatum, v. g. Agrum, Vineam &c. ut vendatur, & pecunia in eorum neceſſitates commutetur, ſcilicet intendendo ſolùm res ſibi neceſſarias in ſpecie; & venditio fieri poteſt vel per amicum ſpiritualem, authoritate donatarii (cujus ſi in ſimilibus caſibus de aliqua cauſa rationabili non poſſint habere expreſſam, præſumptam ſeu interpretativam licentiam & voluntatem ajunt ſufficere Expoſitores, præſertim Politius *in cap. 4. Reg. fol. 380. n. 34. §.* ſi indeterminatè &c.) vel authoritate Papæ per Syndicum, ſi dominium rei ſibi non reſervavit donator: Ergo ſaltem taliter recipere res, ùt granum, oleum &c. ut vendatur, non erit recipere pecuniam, hoc autem ſufficit intentioni Patris Marchant. Nec ſanè apparet ratio: Quare Fratres acceptando legatum domûs v. g. agri &c. ut vendatur, & pecunia in eorum neceſſitates convertatur, non intendant legato illo uti loco denariorum, conſequenter non recipiant pecuniam? Et quare mendicando granum, oleum &c. ut vendatur & pecunia in eorum neceſſitates convertatur, intendant uti grano, oleo &c. locò denariorum, & conſequenter

ter recipiant pecuniã? vel quare possint facere illa legata vendi authoritate alienâ, scilicet vel Ecclesiæ, vel dantis, & quare non possint ita vendi facere granum, oleum &c. sed authoritate propria.

Contra secundò: Dato non concesso quòd res mendicatæ ut vendantur, distrahantur &c. sint pecunia, cèrtùm tamen est ex Corduba in cap. 4. q. 4. punct. 3. res illas non priùs posse habere rationem pecuniæ, quàm re ipsâ & ex pacto intervenire solito inter emptorem & venditorem tales res tradantur: Ergo quando petuntur & accipiuntur à Fratribus, & quàm diu manent in manibus Fratrum non sunt pecunia respectu Fratrum; neque est receptio politica pecuniæ respectu ipsorum, si non accipiantur, ut authoritate Fratrum vendantur, aut distrahantur (ùt supponitur posse imò debere omninò fieri) quia non convenit eis definitio pecuniæ, neque receptionis pecuniæ per se, consequenter solùm respectu amici spiritualis distrahentis, seu respectu ejus, cujus authoritate venditur, seu distrahitur, est pecunia, & politica receptio pecuniæ. Et concordant cum his expresse: *Sum Angel. tit. peccunia, & sum Ros. eodem tit. & speculum ff. 6. & Tab. 19. Vicarij Generalis ubi habetur*, quòd res quæ petuntur ut distrahantur, tradantur amicis spiritualibus distrahendæ. vid. Cord. loc. cit.

DICES cum P. Pelando: Syndicos & Procuratores Papæ non esse personas idoneas ad vendendum granum, oleum &c. & alias res mendicatas hâc intentione à Fratribus, ut vendantur: quia tale dominium ad Ecclesiam Romanam & Papam non pertinet. Pontifex enim recipit dominium solùm rerum mobilium, *quæ sunt in usu Fratrum & Ordinis, & interdum contingit eas vendi aut commutari ob vetustatem, aut inutilitatem: non autem mobilium, quæ recipiuntur ut vendantur, ùt patet ex Nicolao 3. art: 6. §. Quia verò.*

Ad hoc antequam respondeam: prænoto, in hac Instantia P. Pelandi involvi quæstionem minimè in praxi utilem, ad puritatem observantiæ Regulæ Minoriticæ, sed magìs curiosã & speculativã: an scilicet pecunia Fratribus pro necessitatibus præsentibus vel imminentibus donata, vel pro laboritio oblata, aut ex testamento legata, cujus dominio dantes omninò renuntiant, maneat in Dominio Papæ seu Ecclesiæ Romanæ; sic enim illam resolvit *Cordub. fol. 397. ex D. Bonav. in Epist. ad Magist. Innominat. quòd non pertinet scire ad Fratres, cujus sit illa pecunia; sicut neque de aliis rebus aliorum hominum pertinet ad Fratres scire, cujus sint, cujus non: dummodo ipsorum Fratrum non sint omninò: & hoc sufficit ipsis Fratribus pro ipsorum conscientia.* hæc ille. & concordat

cordat Hugo cap. 4. dicens: *Non tibi dat quisquam nisi vult expropriari: nec tu quid recipis, nisi velis ei dominari. Namque recepta data, sibi sunt adversa relata: dans suo privatur, recipit qui post dominatur*: nam sinè consensu vero, vel interpretativo saltem tacito, vel probabiliter præsumpto non acquiritur ulla possessio, etiam in foro humano, ùt D. Bonav. cap. 4. ait. Vide Chronicon de Sancto Patre, qui expulit Fratres ex domo Bononiensi, eò quòd dicebatur domus Fratrum, *part. 1. lib. 2. cap. 20.*

Particulariter tamen ad Instantiam Respondendo.

DICO primò: Personas idoneas ad vendendum granum, oleum, & alias res mendicatas à Fratribus intentiones eas vendendi (dato non concesso, quòd essent pecunia) esse vel ipsismet Benefactores granum, oleum &c. dantes; *vel substitutos ab ipsis, quod si ipsemet nolint vendere commutare &c. nec etiã per se substituere* ut secundùm Cordu. ad cap. 4. quæst. 9. fol. 384. in quotidianis mendicationibus probabiliter creditur fieri, tunc Fratres debent eis depositarium nominare quemcunque voluerint, qui ex consensu expresso, vel probabili præsumpto ipsorummet dantium distrahat, vel vendat illud granum, oleum &c. cujus substituti munus potest obire etiam Syndicus Apostolicus, si ita Benefactori placuerit. Unde Emanu-

manuel Rodericus tom. 3. quæst. 39. postquam adduxit authoritatem Statutorum Generalium Toletanorum decernentium non esse contra Regulam uti Syndico etiam ad deponendum pecunias secundùm *Martin. 5.* Constit. Ipsemet hoc (præ suppositis necessitatibus veris, præsentibus, vel imminentibus) esse sinè dispensatione & relaxatione Regulæ deducit. Pecunia enim (inquit) prædicta in nomine dantis apponitur, qui prædictis necessitatibus providet secundùm Declarationem *Nicol.* 3. & Syndicus apponitur & constituitur à Papa (*scilicet Martin. 5.*) ùt quædam Generalis Persona, quæ nomine dantis prædictam pecuniam consumat, in quo exonerat ipsum dantem ab inquisitione alicujus personæ, cui talis pecunia suo nomine conservanda tradatur; dantes enim, eleëmosynam facientes dictis Fratribus, nolunt Personã quærere, dicentes eos satisfacere, eleëmosynam largiendo, & non intelligentes Regulam prædictorum Fratrum, ad eos inquisitionem prædictæ personæ remittunt. Et hæc responsio ùt magis conformis Regulæ juxta Declar. Nicol. 3. in praxi amplectenda. Quia tamen P. Marchantius tenet secundùm puritatem Regulæ, rerum hujusmodi, ac pecuniarum, quas à se dantes omninò repudiant, dominium devolvi ad Sedem Apostolicam, secundùmipsius fundamenta ad præfatam P. Pelandi instantiã.

DI-

DICO secundò: Personas idoneas ad vendendum granum, oleum, &c. esse Syndicos Apostolicos, tanquam Sedis Apostolicæ delegatos. Neq; hoc adversatur decisioni Nicol. 3. qui licèt §. *Quia verò.* recipiens in dominium res Fratrum, expressè nō loquatur de rebus mendicatis, ut vendantur, aut distrahantur &c. sed solùm de rebus, quæ erant in usu Fratrū; tamen etiam istæ jure communi & antiquo in illius dominium devolvuntur ad effectus licitos & intentos, proùt ipsemet *Nicol.* §. *ad hæc*, innuit, ostendens ea, quæ propter DEUM offeruntur ad Sedem Romanam, & Pontificem devolvi (si dominium sibi donantes non reservârunt) quod & contingit in administratione bonorum hospitalibus, Xenodochiis, vel mensæ pauperum, relictorum, quæ (si donantes aliud non exprimant) in administrationem Episcoporum, taquam Sedis Romanæ delegatorum transeunt. vide *Concil. Trid. Sess. 22. de Reformatione cap. 6. & 8. Et Sess. 25. de Reformatione cap. 4.* Imò aliquando in Administrationē Reipublicæ transire solent jure ordinario. *Vide Barth. in Minorica. l. 2. dist. 4. §. 2. & § 3.* Ergo seclusâ etiam ordinatione particulari Pontificis, jure communi res illæ, quæ recipiuntur ut vendantur, commutentur &c. quarum dominium dantes sibi non reservant, pertinent ad dominium Papæ. Nec sanè est ulla ratio concernens

nens puritatem Regulæ noſtræ, cur hujuſmodi res non maneant in Dominio Papæ, ſicut & illæ, (ſuppoſitâ neceſſitate præſenti, imminenti Fratrum, & quòd dantes renuntient dominio taliũ rerum) Ergo ſunt in Dominio Papæ.

Si dicas: Pontifex citato articulo expreſsè dicit ſe non recipere in Dominium ſuum illa, quæ recipiuntur eo animo ut vendantur, diſtrahantur &c. ergo nõ poteſt dici, quòd recipiat. Reſp. Antecedens debere intelligi de ijs, quæ venduntur, diſtrahuntur, ad ſuperfluitatem, divitias, ſeu copiam derogantem paupertati: ſicut nec utenſilia, nec ulla alia, quorum ſecundùm ſe uſum ad neceſſitatem, & officiorum ſui ſtatûs executionem licet habere, recipit in dominium; ſi ſimiliter ad ſuperfluitatem, & divitias recipiantur: unde ſubdit; quinimò in omnibus appareat in eis quoad dominium omnimoda abdicatio, & in uſu neceſſitas. Nos autem loquimur de illis, quæ recipiuntur ut vendantur, diſtrahantur, & ſunt neceſſaria; ſi non in ſe immediatè, in illis tamen, quæ per illa acquiruntur. Quòd autem debeant ſic intelligi verba Pontificis patet: quia poſtea domos, agros, Vineas &c. permittit recipi, ùt per perſonas idoneas vendantur, diſtrahantur &c. ùt toties repetitum eſt: quod non eſſet verum, ſi ſimpliciter omnium rerum, quæ eo animo recipiuntur

untur ut vendantur, renuntiaret dominio. Unde *Pater Hier. à Politio in cap. 6. Reg.* ſcribens, n. 16. poſtquam determinavit pecuniarum, armorum, equorum &c. ad Dominium Eccleſiæ Romanæ non ſpectare, ſubdit, *attamen pecuniaria legata, quæ Fratribus fiunt, eorumq́ dominium, Romana Eccleſia in ſe recipit, ſi Fratres illis indiguerint ſaltem quoad authoritatem illa diſpenſandi. ùt ex Bull. Mart.* 4. patet: Ex quo, nomine Eccleſiæ & ejus authoritate Syndicus Papæ ea poteſt recipere, petere & expendere in Fratrum neceſſitates; ùt ſup. c. 4. dictum eſt. Hæc ille cenſens hanc Martini proviſionem non contrariari Regulæ puritati. Et Declarationibus *Nicol.* 3. & *Clem.* 5. & in caput. 4. Idem. & in cap. 4. Reg. idem author ſcribens num. 37. àd finem, habet ſic: *Pecuniæ dominium, quod dans nullo modo apud ſe eſſe vult, ſecundùm Innocentium, Nicolaum & Clementem prædictos, in ſuis declarationibus erit Eccleſiæ & authoritate ipſius Eccleſiæ in neceſſitates Fratrum expendetur.* Quod habetur expreſsè in ſerena Conſcientia, ubi etiam dicitur, quòd Martinus 5. ſe in hac parte geſſit ſecundùm Declarationes Nicol. & Clementis vid. ibi quæſt. 53.

Confirmatur. Res illæ receptæ ad vendendum, commutandum &c. pro neceſſitatibus Fratrum præſentibus vel imminentibus, debent eſſe alicujus

cujus Dominii, nec manere ſub incerto Dominio: Sed non ſunt Fratrum; quia ſuppono non velle Fratres illarum dominium ſibi uſurpare; nemo autem invitus poteſt eſſe dominus alicujus rei: nec ſunt dantis, quia illas abdicavit, ùt ſuppono, aliàs non eſſet verum, quod dicit Pontifex per talem abdicationem res conſtitui in incerto Dominio; ſic enim diſcurrit *Papa Art. 3. §. ad hæc*: *Cùm Fratres ipſi nihil ſibi in ſpecie acquirere, vel eorũ ordini poſſint etiam in cõmuni, & cùm aliquid ipſis propter Deum offertur, conceditur, vel donatur, ea (ſi ſecus non exprimat) offerentis, concedentis, vel donantis veriſimiliter credatur fuiſſe intentio, ut rem hujusmodi conceſſam, oblatã, vel donatam perfectè concedat, donet & offerat, à ſe abdicet, & in alios tranſire cupiat propter DEUM; nec ſit Perſona in quam loco DEI congruentiùs Dominium hujusmodi transferatur, quàm Sedes præfata, vel Perſona Romani Pontificis Chriſti Vicarij, qui Pater eſt omnium, & Fratrum Minorum nihilominus ſpecialis: ne talium rerum ſub incerto videatur eſſe Dominium &c.* Ergo dicendum eſt quòd talium rerum quæ recipiuntur, ut vendantur, diſtrahantur &c. pro neceſſitatibus Fratrum, dominium maneat, apud Summum Pontificem, ne maneant ſub incerto dominio; ſuppoſito quòd dantes eorum dominium à ſe abdicent. Hinc Statuta Generalia Reformatorum de Syndico ad

4.

4. caput Regulæ, n. 3. decernunt in hunc modum: *Quilibet Conventus habeat Procuratorem, vel Syndicum Apostolicum, vel ad summum unum alium Substitutum, & tales & non alij nominentur à Patre Generali, vel Provinciali, ut habeant curã Eleëmosynæ pecuniariæ assignatæ pro necessitatibus præsentibus, vel imminentibus, casu quo ille qui dedit, nollet servare.* Et pro hac decisione adducunt *Nicol. 3. & 4. Martinum 4. & 5. Eugenium 4. Sixtum 4. Vallis. 1593.* *Ergo* supponunt Statuta etiam secundùm Nicolaum 3. habere authoritatem Syndicum à Sede Apostolica recipiendi in dominium Ecclesiæ etiam pecuniarias Eleëmosynas, pro necessitatibus Fratrum præsentibus vel imminentibus oblatas, casu quo offerentes non reservarent sibi dominium: neque enim Generales & Provinciales authoritate propriâ possent ad hoc tales nominare Syndicos; aliàs non essent Syndici, sed personæ interpositæ. Item eadem Statuta n. 4. declarant, Syndicum non solùm habere authoritatem à Sede Apostolica, vendendi, cōmutandi &c. res, quæ sunt in usu Fratrum, & factæ sunt inutiles; sed etiam recipiendi nomine Sedis Apostolicæ omnia mobilia, & immobilia Fratribus oblata, vel Testamento relicta: sic enim dicunt: *Declaratur autem quòd possimus uti Syndico in duobus tantùm casibus, quorum primus est, ut possit recipere nomine*

ne Sedis Apostolicæ omnia mobilia & immobilia Fratribus oblata, donata, vel relicta in Testamento. Secundus est casus, ut possit nomine Sedis Apostolicæ vendere, alienare, vel commutare res, quibus non possunt Fratres licitè uti, vel quæ sunt inutiles, & pretium convertere pro necessitatibus Fratrum. Ergo falsum est, quòd Pontifex recipiat in Dominium solùm illa, quæ sunt in usu Fratrum, & interdum contingit vendi ea, vel distrahi &c. quandoquidem Statutum dicit quòd etiam res, quibus Fratres non possunt uti, & vniversaliter omnia mobilia & immobilia, oblata, donata, &c. Syndicus accipiat nomine Sedis Apostolicæ, consequenter falsum est, quod Syndicus non sit persona apta ad vendendum res oblatas Fratribus hâc intentione, ut vendantur, comutentur &c. Item Statuta Generalia apud Sanctorum cap. 4. Stat. 3. ordinant sic: *Eleëmosynæ omnes Pecuniariæ pro necessitatibus Fratrum quoquo modo advenientes per Syndicos Apostolicos de consensu Prælati tantùm expendantur.* Item Statuta Generalia Reformatorum ad *Cap. 4. Reg. n.* 10. *dicunt. Declaratur Proprietarius, quicunq; procurat res ad commutandum illas propriâ authoritate, in alias licèt necessarias; quia hoc esset contra Regulam; nisi hæc commutatio notificetur danti. Postea subdunt, & tunc debet fieri mediante Syndico.* Ergo supponunt Statuta, & quòd Fratres res ad com-

commutandum, distrahendum &c. propriâ authoritate procurantes peccant contra præceptum de non appropriando; non verò de non recipiendo pecuniam; & ulteriùs quòd Syndicus Apostolicus sit Persona idonea ad commutandas, distrahendas &c. hujusmodi res. Sed non posset esse Persona ad hoc idonea, nisì haberet authoritatem ab Ecclesia, seu Pontifice Romano; nec Pontifex posset dare authoritatem talem nisì reciperet in Dominium Ecclesiæ res taliter receptas, (supposito quòd dantes non reservent sibi dominium.) Ergo recipit illas in Dominiũ.

Confirmatur. Nicol. 3. recipit in Dominium Ecclesiæ omnia mobilia præsentia, & futura, quorum usum *facti* scilicet Ordini vel Fratribus ipsis licet habere: Sed rerum quæ recipiuntur ut distrahantur &c. usus facti est licitus Fratribus; nam grano mendicato eo animo, ut vendatur, possum licitè uti, in ea quantitate, quæ mihi necessaria est; similiter equo, mihi ut vendatur oblato, possum aliquo tempore uti, pro necessario opere antequam vendatur. Ergo & istas recipit in dominium Ecclesiæ.

Nec valet dicere cum P. Pelando; quòd rebus mendicatis ad hoc ut vendantur solùm possumus uti secundùm suam speciem, & materialiter; non autem ùt supplent vicem denariorum, seu receptis ad vendendum, & in denarios commutan-

mutandum: quia sic sunt pecunia. Non valet, inquam, quia ùt superiùs ex Corduba ostendi, res illæ dum mendicantur, recipiuntur &c. & quamdiu sunt in manu Fratrum, non sunt pecunia. Deinde ùt idem Corduba c. 6. q. 2. dicit, Dominium omnium rerum, quarum usus Ordini nostro in sua materia aliquo modo licitus esse potest ad Papam & Ecclesiā Romanā pertinet; quamvis sit illicitus ratione circumstantiæ, scilicet ratione qualitatis, quantitatis, modi, finis, temporis &c. quam sententiam *Politius in C. 6.* vocat probabilem. Unde idem, *Corduba cap. 6. q. 3. fol. 529.* expresse elicit *ex Nicol. 3. loc. cit.* Quòd si res sint modo pecuniario acceptæ, id est eo animo ut vendantur, seu distrahantur, contractus venditionis, conventio seu æstimatio pretij, & dominij translatio, fiat per Syndicum Papæ; & non per Fratres, vel alium à Fratribus interpositum. Ratio est, *quia* inquit *cùm res tali animo accepta, sit verè pecunia non potest nisi per Syndicum quando pertinet ad Papam; vel per amicum spiritualem, quando ejus dominium pertinet ad aliū, distrahi aut alienari: Quamvis possit per Fratres ipsos recipi & transportari. Et in hoc omnes Doctores concordant & Statuta de his agentia, de quo non est dubium.* Hæc Corduba. Videat nunc P. Pelandus, utrùm rectè P. Marchant ex Textu Nicol. 3. supra citato, colligat

Per-

personam idoneam ad vendendum granum &c. mendicatum â Fratribus, ut vendatur esse Syndicos & Procuratores Papæ, supposito quòd sibi dominium non reservaverint donatores: si hoc licuit Cordubæ, tenenti taliter mendicata ut vendantur, esse pecuniã: Loquens porrò citatus Corduba de rebus non pecuniario modo receptis, scilicet nõ eo animo, ut vendantur; sed principaliùs animo utendi illis in usibus Fratrũ, quæ postea factæ inutiles debent vendi: quærit utrùm necessariò contractus venditionis debeat fieri per Syndicum, quando res pertinent ad Papam, vel per Amicum spiritualẽ, quando pertinent ad aliũ, an verò possit fieri per ipsos Fratres personaliter? Et Respondet licere id Fratribus personaliter vendere, & contractum venditionis facere, & conventionem seu æstimationem pretij de licentia Prælatorum & Domini talis rei, secluso scandalo; idq; multis probat.

Probatur tertiò. Nicol. 3. volens patenter distingvere res, quæ legantur ut vendantur, â pecunia: pecuniam de rebus ipsis acceptam, â rebus distingvit, & legatum pecuniarium, à legato rei alicujus ad venditionem relicto: Ergo sicut legatum domûs, ut vendatur non est pecunia; quia â pecunia distingvitur; nec similiter granum, à Fratribus mendicatum ut vendatur, reputari debet pecunia formaliter.

Respondet P. Pelandus neg. Consequentiam. Quia ibi Pontifex dum distingvit legatum pecuniarium, à legato domûs vel alterius rei ad vendendum relictæ, & pecuniam de rebus ipsis acceptam, ab ipsis rebus; ibi sumit nomen pecuniæ pro denariis, non pro pecunia, quæ in Regula â denariis distingvitur, ùt clarissimè patet ex Textu ipsius.

Sed Contra. Pecunia quæ à denarijs in Regula Fratrum Minorum distingvitur; non est aliud per P Pelandum, quàm res ad vendendum mendicata, vel recepta: Sed quando Pontifex domum, vineam &c. ad vendendum legatam, distingvit â pecunia, & legatum pecuniarium, à legato rei alicujus ad vendendum relicto; hoc ipso negat, rem ad vendendum receptam seu mendicatam, esse pecuniam, in Regula Fratrũ Minorum; ùt patet. Ergo secundùm ipsum nõ datur pecunia in Regula Fratrum Minorum, quæ distingvatur à denarijs. Non enim potest assignari quid illud sit secundùm P Pelandum; si non esset res ad vendendum mendicata seu recepta; Ergo nomen Pecuniæ debet in Regula Fratrum Minorum sumi pro denarijs, sicut sumitur à prædicto Pontifice.

DICES. Pecuniæ nomine in Regula Fratrũ Minorum debere intelligi, rem ad vendendum acceptam, seu mendicatam Fratrum authoritate;

te; unde clarum est, quòd sicut, si Fratres legatum domûs, aut vineæ &c. acceptarent, ut propriâ authoritate eandem venderent, vel vendi facerent; hoc esset recipere pecuniam contra Regulam; quæ adhuc distingveretur à legato pecuniario, id est denariorum: ita etiam granum mendicatum ut vendatur est verè pecunia, proùt pecunia distingvitur à denariis.

Sed Contra. Ex hoc confirmatur nostra superiùs adducta instantia, quòd scilicet, sicut licèt possit legatum domûs, vineæ &c. ut vendatur esse pecunia, si acceptetur ut Fratrum authoritate vendatur, non est tamen defactò, quia suppono non acceptatur ut taliter vendatur. Ergo similiter dato non concesso, quòd granum mendicatum, ut vendatur authoritate Fratrum, esset vera pecunia; tamen etsi mendicetur, acceptetur, ut vendatur modò non authoritate Fratrum, ùt bene potest; (imò & debet semper, etiamsi non esset pecunia) non erit pecuniæ receptio contra Regulam. Nec potest quisquam sibi rationabiliter imaginari, quòd quando P Marchant asserit non esse pecuniam res mendicatas ut vendantur; intendit per hoc concedere Fratribus, ut id fiat authoritate ipsorum: quia secundùm ipsum, si non contra hoc Præceptum de non recipienda pecunia; adhuc peccarent contra præceptum de appropriatione.

DIXI dato non concesso; quia ùt dixi supra Fratres mendicando res ut venderentur eorum authoritate, potiùs necesse est ut peccent contra præceptũ 6. de appropriatione, quàm contra hoc 4. de non recipienda pecunia.

Probatur quartò Conclusio Principalis. *Nicol. 3. art. 9.* agens de comutatione mobilium, quæ expedit commutari; vult talium rerum commutationem fieri authoritate Ministrorum. Ergo tales res pecunia non sunt. Consequentia patet. Quia nullam authoritatem in pecuniaria dispositione ex Regula Ministri possunt habere.

Respondet P. Pelandus ex Doctrina ipsius Patris Marchant, in suo tract. de institutione Syndicorum pag. mihi 752. Duplicem esse authoritatem, unam juridicam, cujus non est capax Frater Minor, alteram solùm directivam, & consultivam; Et de hac solùm loquitur *Nicol. 3.* consequenter inquit *præmissa probatio nil valet ex doctrina ipsiusmet Marchant.* Sed

Contra. Probatio hæc optimè valet ad hominem. Quod ostendo sic: si res mobiles, quas expedit commutari, essent pecunia respectu Fratrum, ex eo quòd intendant illas in denarios convertere, aut locò denariorum eis in pretium rerum emendarum, vel emptarum uti (ùt vult P. Pelandus) sequeretur, quòd authoritas etiam con-

consultiva & directiva esset prohibita Fratribus per Regulam; in commutatione, distractione, &c. talium rerum. Sed hoc est absurdum, contra Declarationem Pontificis. Ergo &c. Sequelam Probo. Consulens, dirigens rem aliquam, intendit illam. Ergo Frater Minor consulens, dirigens commutationem, venditionem aliquarum rerum mobilium, quas expedit commutari, vendi &c. intendit illam commutationem, venditionem &c. Consequenter conversionem illarum rerum in denarios in pretium rerum emendarũ. vel emptarum &c. Ergo res illæ commutandæ, vendendæ &c. erunt pecunia ex Regula prohibita respectu Fratris Minoris. Ergo authoritas etiam directiva & consultiva, erit prohibita Fratribus in commutatione, distractione &c. talium rerum.

Probatur quintò. Per hanc Regulæ prohibitionem, non tantùm prohibetur nobis possessio & proprietas illius rei, quæ est pecunia; sed etiam usus: Atqui rei, quam accipio ut vendam, v.g. domûs &c. usus non est mihi prohibitus: Ergo non intelligitur nomine pecuniæ &c.

Respondet P. Pelandus, distingvendo Minorem. Rei quam accipio ut vendam, v.g. domûs, usus non est mihi prohibitus, secundùm speciē suam ùt domus est, scilicet ad inhabitan-

dum, Concedit. Usus non est mihi prohibitus, ut utar locò denariorum, vel ut recipiam domum ad vendendum, & in denarios convertendum, Negat: & similiter distingvit Conseq. Non est pecunia, si sumatur primo modo, Concedit: si sumatur secundo modo, negat, & exemplificat in denariis, quorum usus non est nobis prohibitus, ùt sunt aurum, v.g. ad deaurandum calicem, sed tamen est prohibitus ut denarius formaliter, id est ad necessaria emenda &c.

Sed Contra. Domo licitum est uti Fratribus non solùm ad habitandum, sed etiam ad vendendum per idoneas personas, & in denarios convertendum, ùt patet ex Declar. Pontif. præsertim Nicol. 3. qui permittit absque præjudicio Regulæ, legata domorum, agrorum &c. acceptare Fratribus ut vendantur per Personas idoneas, & pecunia de rebus ipsis accepta, in Fratrum necessitates convertatur. Ergo etiam sic sumpta domus, &c non est pecunia.

Probatur sextò. Ex vi Regulæ possumus sæpè nonnulla facere ut vendantur, vel distrahantur. Ergo nomine pecuniæ non intelliguntur: Antecedens Probatur. Licet Fratri inori, pictoriæ vel sciptoriæ artis perito, pingere imagines, scribere libros, eâ intentione, ut imagines & libri per Personas ad hoc idoneas vendantur, & distra-

distrahantur, ut pretium laboris in necessaria Fratribus applicetur. Ergo imagines pictæ, & libri scripti eâ intentione, quòd vendantur, vel distrahantur; pecunia dici non possunt. Antec. patet. Quia licet Fratri scriptori, vel Pictori & intendere & recipere pretium laboris, modò pecuniam non recipiat. Ergo licet intendere ut vendantur, & necessaria illi subministrentur.

Respondet P. Pelandus primò. Neg. Antecedens. *Nam Statuta Generalia Ordinis prohibent res venales facere, hoc enim repugnare videtur tam Religioso statui, quàm Minoriticæ Paupertati · & ideò in Clem. Exivi. §. Licèt verò, declaratur hoc repugnare Regulæ & Ordinis paupertati, & recipere pretium rerum, ad naturam & Formam proventuum appropinquat.* primò inquit Antecedens repugnare doctrinæ Patris Marchant, quia *in cap.* Reg. *6. dub. 3. textu 4. docet non licere Fratribus procurare materias, v. g. corium, membranam &c. mediante pecuniâ, ut in illis operentur, & postea per Syndicum aut alios, æstimato pretio vendantur; quia hic intervenit quoddam genus negotiationis; contra puritatem vitæ Fratrum Minorum. Non possunt autem Fratres imagines, libros de nihilo facere. Dixi per se & ex natura emptionis, quia potest quis curare emi materiam, non nomine suo, nec in suam utilitatem, sed in ejus pro quo in re operatur.* Secundò permisso Antecedenti Negat.

Consequentiam *Quia* (inquit) *non solùm res artificiales, quæ fiunt à Fratribus ut vendantur, & in denarios convertantur, vel locò denariorum deserviant, sunt verè pecunia, sed etiam res quæ sunt in usu Fratrum, licèt non ad venditionem, sed ad usum recepta; si vendantur & in denarios convertantur, aut locò denariorum operariis vèl mercatoribus dantur in pretium, verè sunt pecunia.* Et ad hoc adducit prohibitionem B. Patris Capistrani in suis Constitutionibus c. 6 dicentis: *Caveant insuper Fratres, nè panem vel Vinum, vel alia mendicata, sive oblata pro usu Fratrum distrahant aut vendant, vel vendi faciant, sive pro alia re permutent, vel pro satisfactione fienda cuiquam tradant; sed per alios licitos modos satisfieri procurent illis, quibus fuerit satisfactio rependenda.* Itē ex *Julio 2. in statutis cap. 4. ubi clarè dicitur, quòd talia facere, vel tali nomine recipere vel retinere sit pecuniam recipere & habere.* Tertiò Ad res venales redeundo P. Pelandus, sic ratiocinatur: *Fratres aliâ re pollentes, ùt Pictores, Scriptores &c. vel laborant in materia aliena, vel in materia ab ipsis procurata & recepta, ut per eorum artem alteratam vendant, vel vendi faciant? Si primo modo? tunc licitè & ex Regula de mercede laboris corporis necessaria recipere possunt. Si secundo modo? tunc dicit talem materiam esse veram pecuniā contra Regulam, etiamsi illa materia esset recepta pro mercede*

sui

sui laboris, & multò magis pecunia esset, si reciperetur cum intentione vendendi vel distrahendi absq; ulla alteratione. Et sic patet (ait) *non valere Consequentiam.* Sed

Contra Statuta Generalia citata solùm prohibent res venales facere, quando id repugnaret Statui Religioso, & Minoriticæ paupertati (quod sine dubio tunc esset, si venditio fieret per ipsos Fratres im̃ediatè, aut ipsorum authoritate; secùs est, si fiat per Syndicum Apostolicum) quod probatur quantum ad primum. Quia eadem Statuta Generalia apud Sanctorum *in c. 4. fol. 283. ad finem de Eleëmosynis* sic disponunt. *De Eleëmosynis nil vendi, nil emi, aut disponi sinè Syndico Apostolico possit. Hoc enim Jus ostendit.* Ergo statuta supponunt quòd mediante Syndico emi & vendi possint: præsertim si nullum in his prætendatur jus. Clementina quoque citata non loquitur de rebus quæ reciperentur aliquando, ut mediante venditione vel commutatione eorum, provideretur necessitati Fratrū; sed de hortis, vineis &c. quæ colerentur à Fratribus, ut olera & alia hortalitia ex ipsis, pretio distrahantur. Patet autem quòd licèt hoc secundum repugnet paupertati, & accedat ad naturam proventuum; non tamen primum. Adde quòd tam Statuta Generalia, quam Clement. citata, prohibent res aliquas vendi vel distrahi,

 non

non titulo receptionis pecuniæ, sed titulo paupertatis non violandæ. Consequenter falsum est, quòd rē aliquam tenere, vel recipere ad vendendum, sit tenere vel recipere pecuniam: sed potiùs erit violatio paupertatis; si hoc fiat sinè necessitate præsenti vel imminenti, vel authoritate Fratrum.

Ad illud quod adducit ex doctrina Patris Marchant, patet clarè, ipsum, dum negat procurare tales res mediante emptione, loqui de emptione propriè sumpta, quæ fieret nomine Fratrū. Quamvis autem non liceret nomine proprio, & in utilitatem ipsorummet, potest tamen licere, non nomine suo, nec in utilitatem suam, sed in utilitatē ejus, pro quo in re laboratur: ut in ulteriori contextu P. Marchant affirmat. Similiter potest licere procurare illas, mediante mendicatione, vel recipiendo pro mercede laboris; & sic Fratres non ex nihilo facient libros &c. sed ex Materijs sic procuratis. Ergo falsum est, quòd Antecedens repugnet doctrinæ Patris Marchant.

Quoad secundum. Dum permisso Antecedenti, negat. Conseq. Probo illam sic: Ex vi Regulæ non possumus retinere, recipere vel habere pecuniam, ipsâque uti: Ergo supposito, quòd Antecedens sit verum (ùt permittit Pelandus) scilicet nos posse ex vi Regulæ, sæpius non-

nonnulla facere ut vendantur, distrahantur; manifestè sequitur, hæc nomine pecuniæ non intelligi in Regula.

Ad authoritatem ex B Joanne Capistrano, dico. Quòd licèt hic Beatus, prohibeat in suis Constitutionibus emptionem & venditionem, commutationem rerum mendicatarum, vel oblatarum pro usu Fratrum; non tamen dicit quòd sint pecunia. Ergo nihil sequitur ex hac anthoritate contra nos. Alio itaque titulo prohibet iste Sanctus præfata: illo scilicet, quem Joann. de Fano discursu de pecunia facto, insinuat, dicens: *Vendere est prohibitum Fratribus, quia denotat proprietatem*, & quo prohibent similia fieri Statuta Generalia supra citata; videlicet sinè Syndico Apostolico, & cum prætensione Juris; vel potiùs loquitur de emptione, venditione &c. juridica solemni cum obligatione civili.

Ad authoritatem ex Julij secundi Statutis Dico, juxta *Decretum Urbani VIII. de Dat. Rom. ad S. Mariam Majorem 1. Octobr. 1625.* Nos potiùs debere conformari Declarationibus Nicol. 3. & Clem 5. quàm Julij secundi. Ergo cùm sit conformiùs Declarationibus horum Pontificum, res, quæ procurantur, recipiuntur &c. ut vendantur, distrahantur &c. non esse pecuniam in Regula prohibitam, sic tenendum est, non obstan-

obstante prædictâ Julij 2. authoritate; quod autem sit conformiùs patet ex dictis, & infra dicendis.

Ad tertium tandem Dico satis patere ex dictis falsum esse, quòd res accepta eo animo ut vendatur sit pecunia in Regula Fratrum Minorum prohibita. Sive igitur Fratres laborent in Materia aliena, sive in materia ab ipsis procurata & recepta, ut per eorum artem alterata, vendatur per personas idoneas, & pretium in eorum necessitatem convertatur, non debent dici recipere pecuniam contra Regulam: Imò dato nō concesso, quòd ejusmodi res essent pecunia verè, non tamen ùt recipiuntur à Fratribus, & quamdiu sunt in manibus eorum, secundùm Cordub. ad quem se remittit P. Pelandus, consequenter Fratres recipiendo illas, non reciperent pecuniam contra Regulam. Unde idem *Corduba cap.5. q. 3. punct. 2. ad finem* docet: posse Fratres laborare in quacunque materia, dummodò ipsi Fratres non prætendant in ea aliquam proprietatem, aut Jus; & proprietas talis materiæ acquisitæ per Fratres pertinet ad Papam, sicut & aliæ res, quibus Fratres utuntur, quando dantes non reservaverunt sibi dominium, ùt infra cap. 6. q. 2. habetur. & possunt vendere talia per Syndicum, sicut & alias res pertinentes ad dominium Papæ, & de earum pretio suis necessi-

cessi-

cessitatibus providere possunt, sicut de pretio aut pecunia data pro rebus venditis, pertinentibus ad Papam, & non aliter. Et infra puncto 3. §. Patet tertiò. Postquam determinavit contra Regulam facere illos Fratres, qui faciunt sportas, horologia &c. ut pro ipsis accipiant pecuniam, seu ut vendant ea. Addit: quod intellige nisi accipiant & vendant ea, eo modo, quo pecunia potest acceptari, aut quo modo res aliæ possunt per Syndicum vendi, ùt dictum est in 2. puncto præcedente, quia, si ut dictum est, fiat receptio aut venditio, certè licitum est ex vi Regulæ, scribere libros, & facere horologia, & alia mechanica.

DICO ex vi Regulæ, quia aliunde potest esse illicitum, utpotè quia carius justò venduntur, aut quia cum scandalo, aut distractione, aut cum alia quavis circumstantia vitiante, quæ omnia cavenda sunt; bonum enim est ex integra causa. Et secundùm hoc limita, & intellige quod habetur in serena Conscientia q. 71. ubi secundùm Alvarum & Barthol. Pisanum, damnat absolutè Fratres recipientes pecuniam, pro mercede laboris, qui scribunt libros ad vendendum, quia debet intelligi, ùt dictum est.

DICES. Ergo licebit Fratri Minori quascunque res facere, eâ intentione ut vendantur, vel distrahantur &c. Resp. neg. Consequentiam.

Etsi

Etsi enim hujusmodi res, pecunia non sint; ex alio tamen capite talium rerum receptio, conquisitio illicita esse potest: sicut & venditio & commutatio. Hoc specialiter notarunt 4. Magistri cum Hugone in hoc cap. ubi postquam retulerunt opinionem eorum, qui dicunt nomine pecuniæ, prohiberi receptionem rerum ad vendendum, commutandum, &c. Isti (inquiunt) *capita Regulæ non distingvunt nec prohibitionis, constat enim quod in sequenti Capitulo omnis rei proprietas interdicitur, sed non usus. Qualiter verò hæc receptio intentione vendendi & commutandi sit licita vel illicita dicitur in Expositione cap. 6.*

In hoc loco P. Pelandus Obijcit P. Marchant, quòd textum 4. Magistrorum & Hugonis mutilatum adducat omittendo particulam valde notabilem, scilicet *ad thesaurizandum, ratione cujus* (inquit) *4. Magistri & Hugo corrigunt illam opinionem dicentes, quòd non distingvant Capitula Regulæ. nam 4. Magistri quando referunt opinionem illorum, qui dicunt nomine pecuniæ, prohiberi receptionem rerum ad vendendum, commutandum, vel thesaurizandum, postea addunt & isti capitula Regulæ non distingvunt, constat enim &c.* Hoc prænotato.

Respondet. Quòd si bene perpendatur textus 4. Magist. & Hugonis non videtur eos his verbis docere,

re, quòd ea, quæ recipiuntur ad vendendum, vel commutandum cum æstimatione pretij non sint pecunia; sed solùm quòd nomen pecuniæ in Regula non sumatur ita amplè & largè, ut includat etiam omnes res, quæ recipiuntur ad thesaurizandum, ad donandum liberaliter &c. nam hæc non prohibentur in 4. cap. Regulæ, quia non supplent vicem denariorum, & consequenter non sunt pecunia, sed benè prohibentur c. 6. ibi. Fratres nil sibi approprient; quia in talium receptione est, vel potest esse proprietas. Sed

Contra. Potiùs P. Pelandus mutilatum textum 4. Magistrorum adducit, omittit enim ipse particulam, ex qua clarè intelligi potest mens 4 Magistrorum: qui referendo opiniones eorum, qui dicunt nomine pecuniæ prohiberi receptionem rerum ad vendendum, commutandum, & thesaurizandum (dicunt) *quia in omnibus istis rei possessio, vel proprietas declaratur, postea addunt isti non distingvunt capitula Regulæ; ubi diligentur notanda est* illa ratio & particula ly *quia in omnibus istis possessio & proprietas declaratur*: æquè enim concludit, tam de rebus ad thesaurizationem, quàm ad venditionem, & commutationem acceptis, quòd sint vel non sint pecunia; cùm in omnibus æquè declaretur, vel declarari possit possessio & proprietas: Ergo non solùm corrigunt illam opinionem, quòad res

res receptas ad thesaurizandum, sed etiam quòad res receptas quòad vendendum & commutandum. Consequenter supponunt, quòd receptio rerum non solùm ad thesaurizandum, sed etiam ad vendendum, commutandum non prohibetur in hoc cap. sed in 6.

Dices. Qui recipit rem ad vendendum; intendit pecuniam; quod enim venditur, pecuniâ venditur, ita loquitur serena Conscientia, Ergo &c. Resp. neg. Antecedens, non est enim necessarium quòd intendat pecuniam, quia potest intendere rem in sua specie. Resp. secundò. Si intendat pecuniã, quamvis daremus eum qui accipit aliquid, ut inde pecuniã habeat, peccare contra prohibitionem, de non recipiendo pecuniam, intendo nimirum, quòd sibi illicitum est; Hinc tamen malè inferretur, quòd res illa ex cujus venditione intenduntur pecuniæ, sit pecunia: sicut qui furatur ut fornicetur, verè peccat contra præceptum de non fornicando; Hinc tamen non potest inferri quòd illud furtum sit fornicatio vera quæ intenditur.

DIXI quamvis daremus &c. Quia inter Doctores Controversia est, utrùm voluntas habendi pecuniam, in Fratre Minore, quam exequi intenderet comparando pecunias, licèt aliquâ intercedente mutatione id non exequatur, sit pec-

peccatum mortale? Aliis Affirmantibus, eò quòd voluntas pro facto reputetur, saltem apud Deum; Aliis negantibus; Quia præcepta humana non possunt versari circa actus voluntatis merè internos, vel præcipiendos, vel prohibendos; sed præceptum de non recipienda pecunia est humanum: Ergo non potest versari circa actum merè internum: Atqui actus hic in proposito est merè internus, non conjunctus cũ reali receptione pecuniæ, ùt suppono. Ergo.

Dices cum Ponzanello. Intentio in multis operatur quoad substantiam, ut habeant esse, vel non esse, ùt de cognatione spirituali, quam non contrahi sinè intentione illam contrahendi, docet *Sanchez de Matrim. lib. 7. disp. 58. n. 7. & alij apud Barbosam axioma*: 128. *n.* 5. Idem in conficiendis Sacramentis cõmuniter docent omnes: Ergo etiam in proposito, intentio recipientis aliquam rem ad vendendum, seu ut per eam acquirantur denarii, seu pecunia numerata, facit eam esse pecuniam prohibitam in Regula, quæ res absque tali intentione non erat. Resp. Neg. Consequentiam, & exemplum est in contrarium: quamvis enim defectu intentionis, cognatio Spiritualis, & Sacramenta non ponantur; falsum tamen est, quòd positâ solâ intentione, & non adhibitâ materiâ & formâ debitâ, ponantur. Item sicut, etiamsi

intentio formetur à non habente authoritatem, seu jurisdictionem, ùt in conficiendo Sacramento Eucharistiæ &c. nihil operatur: Sic in proposito licèt aliquis recipiat rem intentione vendendi eam, & per eam denarios acquirendi, si tamen res accepta in se non sit pecunia, eò quòd careàt quantitate æstimationis publicæ in ratione pretij ad res emendas, quæ est ultima forma pecuniam constituens, (ùt dicetur in probatione Concl. tertiæ) non recipit pecuniam. Item, intentio Fratris Minoris non est intentio habentis jurisdictionem conficiendi pecuniam, ùt dicetur ibidem; consequenter instantia nil valet.

CONCLUSIO II.

QVod datur loco nummorum pecunia dici non potest, v. g. do Latomo ædificanti mihi domum granum in mercedem etiam æstimato prætio; do operario cibum &c. pro suo labore; nec granum, nec cibus, pecunia dici possunt in Regula Fratrum Minorum. Probatur: Per Regulam nullo modo liceret pecuniam recipere: Ergo quod in pretium laboris datur, pecunia dici non poteſt. Consequentia probatur: Ex mente S. P. Francisci, licet Fratri Minori granum recipere in mercedem laboris, sive pretium: Ergo granum, cibus &c. non sunt pecunia.

cunia. Conſequentia probatur. Quia granum, cibus, &c dantur licitè locò nummorum, & denariorum Fratribus, qui tamen pecuniam recipere non poſſunt.

Reſpondet P. Pelandus. Per hæc probari ſolùm, quòd granum, veſtis &c. data Fratribus pro labore non ſint pecunia reſpectu Fratrum, quod omnes concedunt, non tamen quòd granum, &c. quæ æſtimato pretio dantur operariis à Fratribus Minoribus locò denariorum, non ſint pecunia. Sed

Contra. Non eſt major ratio cur merces habeat rationem pecuniæ, cùm datur, quàm cùm accipitur: Ergo ſi granum acceptum pro mercede à Fratribus non habet rationem pecuniæ, nec quando datur, habebit.

Dices fortè cum P. Pelando. Quando hæc accipiuntur à Fratribus pro laboris pretio, non æſtimantur à Fratribus, nec appretiantur locò denariorum, ſic licèt æſtimarentur à dantibus; conſequenter licèt reſpectu dantiū ſit pecunia, non tamen reſpectu Fratrum.

Contra. Quamvis per hujuſmodi æſtimationem factam à Fratribus reſpectivè ad denarios, quos promeretur operarius, ſtatuatur granum &c. in ratione juſtæ mercedis pecuniariæ, ſicut nec per æſtimationem dantis Fratribus pro labore:

bore, ut dixi supra, non potest res aliqua haberi pro pecunia, quæ non sit moneta, nisi statuto publico, vel consvetudine æquivalente ejus usus sit tanquã pretij in emptionibus: Ita non obstante illâ æstimatione, granum, oleũ, &c. data à Fratribus locò mercedis operariis nõ sunt pecunia.

Confirmatur. Possunt Fratres alteri dare pro mercede laboris, quod ipsimet pro pretio laboris possunt recipere: sed possunt pro mercede laboris granũ accipere: ergo etiã alteri dare. Hinc Gorduba supra citatus *in 6. cap. Reg. q. 3.* docet licitum esse per Regulam, quòd Fratres faciant conventionẽ seu æstimationem pretij, deducens id ex *Nicol. III.* Si.

Dicas. Per rem, quæ datur pro alia, fit eadem actio, quæ per pecuniam, scilicet emptio: præsertim si in re, quæ datur, habeatur ratio æqualitatis cũ pecunia illa, v. g. is qui emit librum à Bibliopola uno Imperiali, cujus locò dat Bibliopolæ tantũ frumenti, quantum sufficit ad Imperialem, is efficit frumento, quod pecunia efficeret: Ergo frumentum est pecunia. Resp. Neg. Consequentiam, quia ex effectibus similibus malè concluditur causas esse ejusdem rationis, non enim licet inferre: Ignis calefacit, & similiter Sol: Ergo Ignis est Sol, vel, Sol ignis: ita in proposito. Qualiter verò liceat

ceat Fratribus, vel non liceat emere, alibi explicatur.

CONCLUSIO III.

P*Ecunia propriè nil aliud est, quàm id quo solent homines uti, cum opportunum est, ad pretium rerum emendarum.* Ita quatuor Magistri, Hugo de Dina. Si quis præcisè eorum textum consideret. *Dixi id quo solent uti homines*, nimirum publicâ authoritate, vel communi consensu, ut includatur omne instrumentum sive medium, quo omnes nationes uti solent, non enim omnes nationes utuntur denarijs, vel monetâ, sed aliis rebus; sic enim legitur de nonnullis, quòd utebantur ossiculis. *Dixi, Ad pretium rerum emendarum*; pecunia enim propriè est medium contractûs emptionis, proùt emptio est.

Respondet P. Pelandus Negans 4. Magist. & Hugon. intilligere per pecuniam in Regula Fratrum Minorum, id, quo utuntur homines publicâ authoritate, & communi consensu, ad pretium rerum emendarum: quia hoc modo denarius & pecunia pro ejsdem acciperentur, & essent ferè Synonima, ùt ait P. Marchant; & consequenter 4. Magistri & Hugo essent sibi contrarij, quia docent & supponunt tanquam certum, quòd pecunia dicitur aliud â denariis.

 Sed

Sed quòd 4. Magist. hoc intelligant per pecuniam, in Regula Fratrum Minorum.

Probatur primò. Quia Bartholomæus Pisanus adducens sententiam 4. Magistrorum hac de re dicit: *Juxta Constitutiones antiquas & 4. Magistrorum Sententiam, per denarios intelligitur pecunia numerata: pecunia verò dicitur omnis res, quâ solent uti homines, cùm opportunum est ad pretium rerum emendarum, ùt aurum & argentũ, & quidquid tale sit, quo pro denario ad pretium rerum emendarum homines utuntur.* Item Serena Conscientia sic habet: *Respondent 4. Magistri; denarij sunt pecunia numerata, pecunia autem dicitur omnis res, quâ solent uti homines, cum opportunum fuerit ad pretium rerum emendarum.* Sed particula *solent* publicam indicat authoritatem, aut consvetudinem, nam soleo idem est apud Calepinum ac consvevi, pro more habeo: Ergo 4. Magistri & Hugo per pecuniam intelligunt id, quò solent homines uti, publicâ authoritate, vel communi consensu ad pretium rerum emendarum.

Confirmatur. Petrus Joannis apud Serenam Conscientiã 4. Magistrorum exemplo declarans de quali usu loquantur 4. Magistri exemplificat dicens: *Sicut ante usum nummorum utebantur homines auro & argento*: Sed usus ille auri & argenti ante usum nummorum, procul dubio erat

rat publicâ authoritate, seu communi consensu institutus: unde passim in Scriptura legimus, quòd in emptionibus & venditionibus ad pretium rerum emendarum aurum & argentum taxabatur, seu æstimabatur statera, siclo, obolo &c. olim enim pecunia non erat signata, sed ad certum pondus appendebatur v. g. in pretium rei dabant tot vel tot drachmas, uncias, libras, talenta auri vel argenti, inquit *Cornelius à Lapide in Zach. cap. 18. v. 11. & Lorinus in libri Num. cap. 11. v. 51. dicit: Veteres tum Romani, tum Hebræi utebantur massâ rudi auri & argenti, vel æris, in certo pondere, locò pretij seu pecuniæ: Unde Jerem. 32. dicitur, emi agrum &c. & appendi ei argentum septem Stateras, & decem argenteos.* & versu 11. *Appende argentum in statera.* Quòd verò id fieret publicâ authoritate, testatur super hunc locum Cornel: à Lapide dicens: *Omnis enim pecunia & signata jam; & olim non signata, justum & definitum à Principe debet habere pondus.* Hinc observat Andreas Piritus Ramirez *ex Plinio lib. 33. cap. 3.* Quòd ex eo, quia priùs appenderent ad Bilances, dippondios, & librales suos; postea numeratam pecuniam solventes, pendere dicebantur: Ergo per pecuniam secundùm 4. Magistros intelligitur, id quo solent uti homines, publicâ authoritate, cum opportunum est ad pretium rerum emendarum.

Probatur secundò. De ratione pecuniæ eſt, ut ſit illud, quod publicâ authoritate & communi ſenſu accipitur ad pretium rerum emendarum: Ergo de taliter recepto ad pretium rerũ emendarum debent intelligi 4. Magiſtri. Antecedens probatur; Ultima forma conſtituens pecuniam in ratione pecuniæ eſt quantitas æſtimationis publicâ lege impoſitæ, ùt bene notat *Layman tom. 1. lib. 3. fol. 143. ex Paulo J. C. in leg. ff. de contrahen. empt.* dicens: *Pecunia ſeu nummus publicâ authoritate cuſus, vim uſúmque in commutationibus non ſolùm habet ex ſubſtantia materia, ſed magis etiam ex quantitate aſtimationis lege publicâ impoſita: ſi enim ſubſtantiam auri vel argenti ſpectes abſolutè nondum habet rationem pretij, ſed potiùs mercis: quare ut pretij rationem conſequatur, ad res alias æſtimandas, emendásque publica aſtimationis quantitate indiget: hac igitur eſt ultima forma conſtituens pecuniam.* Hæc Layman. Idémq; repetit num. 7. dicens *quod pecunia uſus & commoditas publica eſſe debet*: Ergo per pecuniam id intelligi debet, quo utuntur homines publicâ authoritate, & communi conſenſu ad pretium rerum emendarum.

Confirmatur. Pecunia numerata ideo lege publicâ conſtituta fuit, quia debebat eſſe rerum omnium, quibus indigemus certa æſtimatio, ùt docet *Layman lib. 3. tract. 3. p. 1. cap. 5.* Ubi notan-

tandē *ex Arist. lib. 5. Ethcior. cap. 5. & P. J.C. in l. 1. ff. de contrahen. empt.* quòd nummus hominum impositione ac lege propter necessitatem introductus fuit, ut esset rerum omnium, quibus indigemus certa æstimatio, & num. 4. ait: *ad justitiam cusæ monetæ, seu pecuniæ inter alia requiri legitimam cudendi authoritatem, quam etiam signum impressum indicat.* nam monetam cudere ex Regalibus unum est, ùt constat *ex lib. 2. Feud. cap. 56. quæ sint Regalia. Et lib. 2. de falsa moneta*; ubi mortis supplicium decernitur ijs, qui monetam privatâ fusione formârint, tanquam læsæ Majestatis crimine obnoxiis: Sed etiam pecunia, ùt distincta â denariis deberet esse commutâtionis rerum mensura, seu pretium, per quod aliquid aliud habeatur, ùt concedunt etiam adversarij: Ergo debebit ad hoc institui publicâ authoritate, vel communi consensu: ut proinde mirum sit, quomodò Fratres Minores suâ intentione, vel attentione, seu æstimatione privatâ pecuniā facere possint.

Neq; per hoc, quòd per pecuniam hoc intelligant 4. Magistri & Hugo, quo homines solent uti publicâ authoritate, vel communi consensu ad pretium rerum emendarum; possint dici esse sibi contrarij, ùt infert P. Pelandus: quia stante hoc quòd pecunia sit id, quo utuntur homines publicâ authoritate, & communi consensu

ad pretium rerum emendarum, adhuc pecunia erit aliud à denariis ùt dicit Hugo, à P. Pelando citatus. *Attende in hoc Capitulo* 4. (inquit Hugo) *quid dicatur pecunia, cùm pecunia dicat aliud quàm Denarius; Omnis enim Denarius est pecunia, sed non omnis pecunia denarius est.* Neque P. Marchant absolutè dicit. Denarium & penuniam esse idem, sed ferè idem, ut patebit ex mox dicendis infra, ubi omninò conformiter ad dicta Hugonis etiam ipse discurrit.

CONCLUSIO IV.

D*Enarius & pecunia in Regula Fratrum Minorum sunt ferè Synonima, & pro eisdem accipiuntur.* Probatur primò: Quia hæc est communis usurpatio in modo loquendi, juxta quam vult suam Regulam intelligi S. P. Franciscus.

Respondet P. Pelandus Neg. fuisse intentionem S. Patris, quòd verba Regulæ suæ accipiantur proût secundùm communem loquentium sermonem usurpantur. Sed hoc falsum esse ex dictis supra in probatione primæ Responsionis patet.

Probatur secundò. Illa particula *vel* indicat, quòd denarius & pecunia sumantur pro eisdē: Ergo debet dici, quòd sic sumantur.

Res-

Respondet P. Pelandus Neg. quòd per illam particulam disjunctivam [illegible] hoc indicetur, sed potiùs oppositum indicatur; Sed & hoc satis clarè superiùs deductum est.

Probatur tertiò *idem. Nicol. III. & Clem. V.* ista simul confundunt, & pro ijsdem sumunt: imò solo nomine pecuniæ utuntur pro denariis, ùt patet legenti Declarationes; Sed hoc nec fecissent, si tanta distinctio ibi esset, cùm traditæ ab aliis distinctiones sint fundamenta infinitorum scrupulorum, imò gravissimorum dubiorum, ad quæ elucidanda suas Declarationes ediderunt supradicti Pontifices: Ergo Denarij & pecunia in Regula Fratrum Minorum sunt ferè Synonima.

Ad hoc Respondet P. Pelandus dupliciter. Primò, Pontifices prædictos uti solo nomine pecuniæ, in Regula autem non ponitur solum pecuniæ nomen, sed ne denarios vel pecuniam recipiant: unde in Declarationibus prædictorum Pontificum, sumitur pro denarijs, non sic in Regula. Secundò Respondet: *Quòd si supradicti Pontifices suas dederunt Declarationes, ad dilucidandum gravissima dubia, quæ ex aliorum distinctionibus oriuntur, verisimile videtur, quòd ipsi supponant, Regulam esse intelligendam secundùm distinctiones aliorum, non secundùm opinionem dicentium denarios & pecuniam esse Synonima; vel ferè*

ferè Synonima : quia secundùm opinionem istam, eorum Declarationes non fuissent necessariæ. Sed

Quantùm ad primum responsionis punctum, hoc sufficienter manet ex dictis ad primam probationem refutatum, & inutilitas distinctionis hujus de pecuniæ nomine sumpto solitariè, & combinando illud cum denarijs, est clarè deducta. Quantùm ad secundum, contra arguo sic: Pontifices prædicti utique in suis Declarationibus sumunt pecuniam pro denariis; ùt pro confirmanda Sententia P. Marchant notat Sanctorus in cap. 4. Regulæ. Nam *Clemens V. in Clementina Exivi &c. §. Porrò &c. ait. Quocirca quæstus omnis pecuniæ, ac oblationũ pecuniarũ receptio, in Ecclesia, vel alibi cippi, sive trunci ordinati ad offerentium, seu donantiũ pecunias reponendas &c. sunt interdicta.* Idémq; sæpius repetit in hoc §. & certè panni, blada &c. non reponuntur in cippis, sed Denarij. Item *Nicol. III. in cap. Exiit §. Caterùm.* declarando modos recurrendi ad amicos spirituales, solùm pecuniam nominat, nullâ factâ denariorum mentione, idque sæpius, & fatetur ipsemet. P. Pelandus : quia inquit, sumunt nomen pecuniæ solitariè : Ergo in suis Declarationibus resolvunt dubia secundùm hanc acceptionem : Ergo falsum est, quòd dederunt Declarationes suas ad dilucidandum gravissima dubia, quæ ex distinctione à denariis ori-

is oriuntur, ùt ſupponit P. Pelandus: imò cùm nè leviſſimam quidem diſtinctionis inſinuent notam, ſignum eſt, quòd pecunia & denarii ſecundùm mentem Pontificum prædictorum ſint ferè Synonima in Regula Fratrum Minorum.

Nec eſt verum, quòd dicit ulteriùs P. Pelandus ſecundùm opinionem tenentium Denarios & pecuniam eſſe Synonima, non fuiſſe neceſſarias Declarationes : Quia etiamſi non eſſet in Regula quidquam de pecunia, ùt diſtincta à denarijs, de receptione ipſorum denariorum multa declaranda remanerent. Imò ſi dictum hoc P. Pelandi eſſet verum; quandoquidem ipſe in hac ſolutione fatetur Pontifices, Nicolaum III. & Clem. V. ſumere ubiq; in ſuis Declarationibus pecuniã pro denarijs; ſequeretur illas propterea non eſſe neceſſarias quoad hoc, ſed hoc eſt abſurdum & Pontificiæ dignitati injurioſum, quorum uterque proteſtatur ſe præfatas Declarationes ſuſcepiſſe ad ſedanda plenè omnia Regulæ dubia, & expediendas à ſcrupulis Fratrum conſcientias, præſertim Nicol. III. in Prolog. §. 5. dicit ſe velle, *Quæ erãnt in Regula dubia, declarare, alia declarata pleniore claritate diſſerere, in aliquibus Regulam ipſam concernentibus puritati eorum conſcientiæ providere.* Et infra, *Tam ea, quæ per Prædeceſſores noſtros approbata & declarata eſſe noſcuntur, quàm etiam Regulam, & eam contin-*

gentia

gentia maturitate plenâ discussimus &c. Et præsertim de præcepto hoc capitis 4. ne Fratres recipiant pecuniã, vel denarios ullo modo, ait: *Articulum istum propter detrahentium morsus profundiùs, quàm nostri Prædecessores fecerint, assumentes, & ipsum clarioribus determinationibus prosequentes &c.* Clemens etiam V. testatur, non solùm dubijs quæ occurrunt, sed etiam quæ possunt occurrere in futurum opportunè adhibuisse remedia, ac in eis expediendis se omne studium ac diligentiam adhibuisse, illáque examinari voluisse per plures Archi-Episcopos, Episcopos in Theologia Magistros, & alios Literatos providos & discretos: Ergo non est verum, quod dicit P. Pelandus, secundùm opinionem tenentiũ denarios & pecuniam esse ferè Synonima, non fuisse necessarias Declarationes.

DIXIT P. Marchant, Ferè Synonima, quia pecunia videtur nomen aliquantulùm universalius, quàm denarius, ob nationes barbaras, si quæ reperiuntur, quæ monetâ & denarijs strictè acceptis non utuntur, ut de nonnullis legitur, qui ossiculis utebantur.

Respondet P. Pelandus: Quòd in hac sua Declaratione *P. Recollectus putat, denarium esse monetam de metallis tantùm confectam: Sed Corduba docet (allegando communiter omnes Expositores) denarium esse monetam ex quocunq; metallo, seu materia*

teria confectam ; Et per consequens ossicula illa , & alia instrumenta , quibus Nationes Barbaræ pro denariis utuntur , sunt verè denarij : & sic denarius & pecunia, etiam apud illas Nationes essent omninò Synonima.

Sed quidquid sit de mente Cordubæ, quòd per denarios debeat intelligi propriè & strictè moneta solùm de quibusdã metallorũ speciebus facta, seu particulæ quorundam metallorum signatæ, patet; quia ùt inquit Budæus de Asse apud *Cornelium in cap. 10. Matt.* Omnis pecunia, primùm fuit Ænea, deinde Argentea, demum Aurea. Et quòd loquatur hic de denariis non potest negare P. Pelandus; quia ly *pecunia* quando ponitur solitariè (utì hic) sumitur secundùm ipsum pro denariis: Ergo ossicula illa, & quælibet alia illa instrumenta, quibus utuntur aliæ Nationes pro denariis, ùt simacum conchæ, quibus in Regno Congo utuntur, non sunt propriè & strictè denarii: sicut nec aurum, & argentũ, quo secundùm Petrum Joannis utebantur homines ante usum nummorum, consequenter nec sunt propriè Synonima, sed ferè Synonima, ùt loquitur P. Marchant.

Nec inverisimile censeri debet B. P. Franciscũ posuisse in hoc Regulæ Præcepto, nomen denariorum, propter nationes, quæ utuntur monetâ de metallis factâ: nomen verò pecuniæ, propter

pter nationes, quæ utuntur ossiculis, vel aliis instrumentis locò denariorum: quia S. Pater noverat optimè ex divina revelatione, etiam inter illas nationes Fratres suos, & ordinem propagandum; non obstante quòd Pater Pelandus nullum viderit hoc Præceptum sic explicantem.

Dices cum Sanctoro. *Clemens V. §. Proinde &c.* recenset inter transgressiones præcepti de pecunia, *Quòd equos, arma, eis oblata in funeralibus indistinctè accipiunt*: Ergo hæc mobilia sunt pecunia. Item §. *Circa equorum &c.* ait: *Circa equorum autem & armorum oblationes illud decernimus observandum, quod in pecuniarijs per Declarationem prædictam noscitur eleëmosynis definitum. Nicol. III. etiam §. Si verò* docet Fratres non posse ad res legatas recurrere, ut vendantur, &c. nisi eo modo, quo ad pecuniarias eleëmosynas: Ergo ista sunt pecunia.

Respondetur quantùm ad primam partem Anteced. neg. eam, quòd scilicet Clemens V. receptionem equorum, armorum &c. numeret inter transgressiones præcepti de pecunia: Sed potiùs enumerat, ut legenti patet, inter transgressiones contra paupertatem & appropriationem, ait enim: *proinde cùm Vir Sanctus paupertatis promissæ in Regula modum exprimens dixerit in eadẽ. Fratres nil sibi approprient. Et infra ad nostrum dedu-*

deducta examen, quæ in Ordine fieri dicebantur & videbantur prædicto voto, paupertati scilicet & puritati Ordinis repugnare &c. Et tandem enumerando illa, ponit receptionem equorum, armorum &c. in sepulturis. Hæc Nicol.

Quantùm ad secundam partem illam: scilicet circa equorum, armorum &c. oblationes, illud decernimus faciendum, quod in pecuniarijs eleëmosynis noscitur definitum per Declarationem prædictam. Resp. neg. Conseq: Etsi enim ad utrumque tam ad oblationes nimirum prædictas, quàm ad eleëmosynarias pecunias sit idem modus recursûs; non idcirco illæ oblationes pecunia censeri possunt; quia per illas ordinationes suas, voluit solùm Pontifex, ut oblationes equorum, armorum &c. non recipiantur indistinctè, sicut fieri dicebatur; cui abusui obviare volens Pontifex loco citato dicit: circa equorum, armorum &c. oblationes illud decernimus in omnibus &c. & per omnia observandum, quod per Declarationem prædictam in pecuniarijs noscitur eleëmosynis definitum; Id est ut oblationes prædictæ sinè vera necessitate, præsenti vel imminenti, & conditionibus in recursu ad pecuniam requisitis non recipiantur: cujus ratio est, non quia sunt pecunia, sed quia immediatè usibus Fratrum non cedunt; & nisi ad necessitates veras reducantur,

superfluitatẽ, pretiositatẽ, & thesaurizationem sapiunt. Aliud itaque est illa esse pecuniã; aliud non fieri recursum ad illa, nisi eo modo, quo ad pecuniam.

CORROLLARIUM.

Denique P. *Marchant* agens de Commutatione rerum, quæ sunt in usu Fratrũ, in fine ponit hoc Corrollarium contra multorum scrupulos. *Licet Superiori commutare filum, lanam, &c. extra Ordinem pro tela vel panno; siliginem pro frumento, granum pro butyro &c. etiam æstimato pretio, de licentia Generalis, vel Provincialis (si non obstet expressa prohibitio donantis)* idq; probat: *quia hic* (inquit) *intervenit nudum ministerium sinè aliquo jure.*

Respondet P. Pelandus *neg. Consequentiam primò: quia res, quæ commutatur cum æstimatione pretij in* Regula *Fratrum Minorum, est verè pecunia; ùt patet ex supra dictis. Secundò: Quia commutatio, quæ fit cum æstimatione pretij, est vera venditio & emptio secundùm 4. Magist.* Hugonem, *Cordubam,* Politium *& alios; Venditio autem & emptio fit mediante pecuniâ, cujus usus Fratribus Minoribus est planè interdictus; quod quidem fatetur etiam ipse* Pater *Recollectus Concl.* 4. *ejusdem Quæst.*
Sed

Con-

Contra: Rationes istæ, ob quas negat Consequentiã nihil omnino valent: Non prima; quia oppositum potiùs ex dictis constat; neque secunda, quia cùm 4. Magist. Hugo,& alij dicunt commutationem, quæ fit cum æstimatione pretij, esse emptionem; intelligunt de æstimatione publica & civili, quam esse de ratione pecuniæ probatum est supra, ita quòd tunc sit emptio, quando res taxata seu æstimata lege publicâ, locò numeratæ pecuniæ datur pro alia re, ùt patet consideranti textum 4. Magist: & Hugonis.

Quantùm ad Cordubam DICO: quòd Corduba potiùs hac in parte favet P. Marchantio, nam *c. 6. quæst. 3.* postquam determinavit venditionem & conventionē, seu æstimationem pretii, & rei vendendæ, ejusq; dominii translationem ibi intervenientem debere fieri per Syndicum Papæ, proponit dubium; utrùm similiter necessariò debeat talis contractus, aut conventio, seu æstimatio pretii interveniens fieri per Syndicum, quando res vendenda pertinet ad alium? an etiam possit fieri per ipsosmet Fratres personaliter; quando talis res non fuit modo pecuniario accepta; id est eo animo, ut venderetur aut distraheretur, sed principaliùs fuit accepta animo utendi illâ in suis usibus, & post ea si contingat illam fieri inutilem, aut de ea aliquid superfluere, aut jam non esse necessa-

 riam,

riam, ita quòd expediat eam vendere, habebunt animum minùs principaliter eam vendendi? Et respondet Corduba ibidem sic: *Quod Speculum Fratrum Minorum, & cum eo communiter Doctores omnes ferè de hoc loquentes dicunt, nullo modo licere Fratribus personaliter talem rem vendere modo prædicto, scilicet faciendo contractũ & conventionem, & pretij æstimationem; neque tradere talem rem in potestatem ementis: Sed quòd Syndicus nomine Papæ, aut amicus Spiritualis nomine alterius domini talis rei, potest & debet hoc facere, & non alius.* Sed certè (inquit idem) *ego non video rationem sufficientem ad dogmatizandum tam strictè, neque ulla authoritas ad id cogit. Ideo salvo meliori judicio dico, quòd in casu dubij præfati, rem non pecuniario modo acceptam, bene licet Fratribus ipsis personaliter vendere de licentia Prælatorum & domini talis rei, & contractum venditionis facere, & conventionem, seu æstimationem pretij, dummodò caveatur scandalũ, aut alia occasio peccati, & omnis alia prava circumstantia aliàs vitians, seu inficiens talem actum. Ratio est; quia nullus Pontifex. seu Declaratio id prohibet, ùt patet: quia* Nicol. III. *ùt supra de hoc agens, hoc certè non prohibet; quia solùm dicit, quòd pretium rei venditæ, accipiatur per Syndicum, & de contractu venditionis nil prohibet nobis: imò generaliter loquens, sinè exceptione concedere videtur, quòd de licentia Prælatorum potest fie-*

fieri, personaliter per Fratres autem quando pretii æstimatio intervenit, neque alius Papa innuitur id prohibuisse. Neque per Regulam est illicitum ratione voti paupertatis. Probatur: quia in prædicta venditione sunt multi actus, quorum unus est æstimatio pretij, & hic certè non prohibetur nobis, sicut in re alterius agere de valore rei; quid enim detrahitur paupertati propter hoc, quòd ego de hac vel illa re (cujuscunque sit) dicam: quòd valet tantum, vel tantum? Item alius actus est traditio, vel translatio rei in potestatem ementis, & acceptatio pretij talis vel talis; quæ duo faciunt conventionem & contractum perfectum: certè de licentia domini talis rei, ùt servus Domini nil habens Juris in re, non videtur, quare non possit id licitè facere authoritate Domini Papæ, aut alterius Domini talis rei; quia & Nicol. III. supra expressè videtur huic suffragari; Neque hìc intervenit pecuniæ acceptio, ex quo ùt suppono pretium pecuniarium debet per Syndicum, aut per amicum spiritualem accipi, & non per Fratres ùt supra dictum est: Ergo de se non est contra Regulam, quòd talis venditio fiat per Fratres ipsos.

DICO notanter de se, & dummodò caveatur scandalum: quia quatenus est de rigore Regulæ, & Declarationum, quoad hoc non videtur illicitum vendere simpliciter modo prædicto sinè strepitu, & solemnitate judiciali, seu juridica, & civili obligatione, &c.

&c. Secùs autem, si aliunde proveniat Scandalum, aut prava circumstantia; tunc enim venditio de se licita, fieret illicita ratione talis circumstantiæ, sicut & quodlibet opus bonum potest sic infici. Ideo si in tali venditione interveniat aliqua obligatio civilis, aut si juridicè fieret, vel in judicio, aut si etiam ex hoc agendum in judicio, jam tunc non liceret personaliter Fratribus sic vendere rem quamcunq;, sed per Syndicum nomine Papæ, secundùm Privilegium Mart. IV. & Nicol. III. quia hæc omnia sic prohibita sunt fieri aliàs ex Regula, aut per Papam, aut ratione scandali, & hujusmodi (ùt in suis locis de singulis agendum est in 6. hoc capite) Et quidem quamvis sit puriùs & honestiùs, quòd id fiat per Syndicum, non tamen videtur dogmatizandum, quòd id sit necessarium, maximè cùm oppositum communiter practicetur, possitque Frater Minor peccare contra conscientiā prædicto modo vendendo per se, si ei dicatur esse illicitum, in quo tamen non peccaret, si ei veritas diceretur; Non enim sunt Fratribus plures laquei objiciendi, quàm ex sua Professione tenentur; utinam vel sufficienter ea serventur, ad quæ ex Regula & Professione tenentur, & non augeantur, neq; minuantur vota nostra. Hucusque Corduba.

Idem Author cap. 6. q. 4. agens de commutatione puncto primò dicit: *Fratribus Minoribus non licet authoritate suâ rem aliquam pro alia commuta-*

mutare, distrahere, seu alienare, sed solùm authoritate Domini talis rei, & eo modo, quo ipse vult, & nomine suo, ad quod sufficit authoritas, seu voluntas ejus probabiliter præsumpta, quando non potest commodè haberi expressa: quia, ex quo Fratres nullum jus, aut dominium in tali re habent, non possunt de ea disponere, nisi ùt dictum est. Deinde puncto secundo dicit: *Quòd ad licitè commutandum res pertinentes ad Papam, quibus jam utitur Ordo, tres requirantur conditiones. 1. quòd fiat de licentia Ministri Provincialis & Custodis. 2. quòd sint res mobiles. 3. quòd si mediante pretij æstimatione commutantur, aut distrahuntur pro alijs rebus, tunc non nisi per Syndicum fieri potest secundùm Doctores comuniter; & habetur in Seren. Conscient. q. 81. & in Speculo. Sed, ùt mihi videtur, hoc non est necessarium propter rationes tactas supra, ibi videatur, & ad propositum applicetur*: Ergo quamvis intercedat æstimatio pretij, & esset etiam venditio, adhuc potest fieri per Fratres sinè Syndico.

Ex quibus omnibus quilibet colligere potest, quòd quandoquidem Sententia Patris Marchant sit conformior Declarationibus *Nicol. III. & Clem. V.* ùt ex dictis luculenter patet, quàm opposita; & ex concessis ipsiusmet Patris Pelandi standũ est potiùs Declarationi Pontificiæ, quàm cæteris Doctorum Declarationibus; Papalis enim declaratio omnes obligat ad ejus obser-

vantiam in utroque foro, cui absque ulla contradictione subjacere tenemur; meritò hæc Sententia oppositæ præferri debet.

Nec instantia Patris Ponzanelli de sequenda communi opinione aliquid valet; Cui opponitur Majestas Conditoris legum Justiniani, qui *l. 1. ff. de veter. vir. enucl. §. 6.* Triboniano, alijsque ab eo deligendis viris disertissimis, togatis fori, demandans Provinciam, colligendi responsa antiquorum prudentum, & ex eis elimatis, conficiendi 50. Libros digestòrum; hoc sanè quàm sapiens monitum, inter reliqua dedit: *Sed neq; ex multitudine Authorum, quod melius aut æquius est, judicate, cùm posset unius forsan & deterioris Sententia, & multos & majores in aliqua parte superare.* Censuit igitur Imperator præsumptionem de veritate opinionis communis non esse tanti faciendam, quin liceat ab ea secessionem facere, quando unius Sententia, ratione (quæ ipsius etiam legis anima est: *cap. Consvetudo dist. 19.*) meliore ac subtiliore illam superat; sicut traditur *cap. Capellanus. de for.* quamobrem Macagnanus tract. de communi opinione c. 8. n. 1. post Felinum, & Alios tam Theologicâ, quàm Canonicâ legalique scientiâ excellentes asserunt: singularem opinionem esse anteponendam communi, quando nititur meliore & subtiliore ratione, conformiter ad allego-

legoriam Senec: lib. de vita dicentis: *Tristissima quaque via, & celeberrima maximè decipit; nihil ergò magis est præstolandum, quàm ne pecorum ritu sequamur antecedentium gregem, pergentes non quâ eundum est, sed quâ itur.* Fateor tamen cum Prateo I. C. Regularium Juris *lib. 3. tit. 7. c. 2.* esse temerarium à communi opinione deflectere ad singularem sinè ratione; hoc enim, nec plus probant rationes Patris Ponzanelli adductæ in contrarium.

PARS SECUNDA.

IN qua P. Pelandus impugnat retractationem P. Marchantij, quâ retractat Doctrinam & Sententiam primò à se defensam; quòd scilicet Institutio Syndicorum secundùm Martinianā sit contraria Regulæ, & Declarationibus Nicol. III. & Clem. V. ostenditque per oppositum Provisionem Martini V. de receptione & administratione pecuniarū per Syndicos, tanquam per Procuratores Romanæ Ecclesiæ, non esse contra Regulam ac Declarationes Nicol. III. & Clem. V. & nihil conferre Fratribus, quòd Regulæ rigorem relaxet: sed tantùm benignitate Apostolicâ, nonnulla media provisa esse, quibus puritati & quieti Fratrum, & intimæ Regulari Observantiæ provideretur: Quod quidem declarat per sequentem Conclusionem.

AR-

ARTICULUS I.

CONCLUSIO.

PRovisio illa Martini V. quâ Syndici designantur, ut pecunias omnes, eleëmosynas in utilitatem Fratrum oblatas, datas, vel relictas, recipiant, & in necessitates Fratrum expendant, in nullo contrariatur Regulæ, aut Declarationibus Pontificum, Nicol. III. & Clem. V.

Probatur. Si Provisio illa Martini V. contrariatur Regulæ, aut Declarationibus, id fit, aut respectu Pontificis Personæ, pecuniarum dominium in se assumentis; aut respectu Syndicorum pecuniam recipientium, & administrantium; aut respectu Fratrum, & modi recursûs; sed nihil horum dici potest: Ergo absolutè non contrariatur illis. Minorem Probat quoad omnia tria membra diversis rationibus; quam negat Pater Pelandus, & Rationes solvere nititur.

MEMBRUM I.

QVia in hoc Martinus V. nil aliud facit, quàm Nicol. III. qui pretium, sive pecuniam ex rebus Fratrum usibus priùs datis, imò ex oblatis divenditis provenientem in dominium suum assumpsit: Ergo non respectu Pontificis &c.

SO-

SOLUTIO.

RESpondet P. Pelandus quoad hoc punctũ; primò negando, quòd assumat Pontifex Nicol. III. *in dominium pecuniam ex rebus divenditis provenientem* : negàtque Pontificem in sua Decretali id insinuare : *Imò* (inquit) *ipse Nicol. ait: Nec eo animo ut distrahant, seu vendant, recipiant.* Sed

Contra. Quòd hoc insinuet in sua Decretali Nicol. III. manifestè patet ex dictis supra in probatione secunda Concl. primæ per totum. Unde Martin. V. in hac sua de Syndico provisione cap. 4. *statuimus* (inquit) *& ordinamus, juxta declarationem Nicol. III. & Clem. V. ac Martin. IV. Quòd quilibet Conventus, seu locus habeat suum Procuratorem, æconomum, Syndicum, & actorem, cui omnis eleëmosyna pecuniaria, & alia, quæ ad pecuniam reduci possunt, integraliter consignentur &c.*

Respondet secundò : *Falsum esse, quòd Martin. V. nihil aliud faciat, quàm Nicol. III.* quod sic ostendit : *Nam Martinus V. assumit in dominium pecuniam à Fratribus per recursum procuratam, vel liberaliter, aut ex laboritio eis oblatam : Nicol. III. verò minimè; sed vult, quòd pecunia illa secundùm Regulæ puritatem remaneat in proprietate, & dominio offerentium & donantium, donec in Fratrum necessitates sit expensa. Item Martin. V. recipit in dominium non solùm omnes pecunias eleëmosynarias,*

as, sed etiam ea, quæ ad pecuniam reduci possunt, ut constat ex Martiniana cap. 4. Nicol. verò III. nec pecuniam, nec reducibilia ad pecuniam recipit; & sic patet (inquit) *Martinianam contrariari Regulæ, & Declarationibus Pontificiis Nicol. III. & Clem. V. respectu Pontificis pecuniam in dominium assumentis; Et per consequens clarissimum est, hoc primum Membrum non esse verum.* Sed

Contra. Quamvis Materialiter, & in individuo, aliud faciat Martinus V. quàm Nicol. III. formaliter tamen & specificè idem omnino facit uterque: nam sicut Nicol. III. De pecuniis ex pretio rerum, quæ in usu Fratrum ante fuerunt, per Procuratores suos divenditarum provenientibus providerat; scilicet ut ad Ecclesiæ dominium pertinerent, in genere piorum donorum; donec in necessitates Fratrum essent expensæ: idem de pecuniis, sub incerto dominio velut relictis, & abjectis per dantes (sive sint per recursum pro necessitatibus præsentibus aut imminentibus procuratæ, sive liberaliter oblatæ, sive pro laboritio) Martinus V. ordinavit; Consequenter non aliud voluit formaliter, quàm Nicol. III. sicut v. g. si quispiam pro eleëmosyna expenderet unum Imperialem, & alter ejusdem pretii vel majoris victum; quamvis materialiter aliud faceret unus, quàm alter; formaliter tamen uterque idem exerceret, scili-

cet

cet ejusdem virtutis actum ; Et quando Nicol. III. pecunias hujusmodi vult manere in proprietate, & dominio donantium, ac offerentium, donec in necessitates Fratrum sint expensæ, supponit, quòd illius dominium sibi reservaverint donantes ac offerentes ; ùt colligitur, tam ex illa ratione, quâ assumit in dominium pecuniam ex rebus, quæ fuerunt in usu Fratrum, provenientem, & ipsas res hujusmodi, ne scilicet maneant sub incerto dominio ; tum ex Statutis Reformat. supra *folio 31. & 32.* præsertim dum *cap.* 4. dicunt syndicum debere habere curam eleëmosynæ pecuniariæ pro necessitatibus assignatæ præsentibus, vel imminentibus ; casu quo ille, qui dedit, nollet eam servare ; Et quòd ibi sit sermo de Syndico ùt Syndico, patet ; nam volunt illum nominari à Generali, & Provinciali, quòd ad Syndicum ùt substitutum dantis non requiritur. Quòd si fortè etiam Nicol. III. non voluisset hoc de pecunia per recursum procurata, aut liberaliter, vel pro laboritio Fratribus oblata ; nō sequitur, quò minùs id potuerit facere Martin. V. absq; præjudicio Regulæ, sicut fecit Nicol. III. de illa, quæ provenit ex venditione rerum mobilium, quæ erant in usu Fratrum ; cùm eadem sit utriusque ratio.

Quando ulteriùs addit P. Pelandus, Nicolaum nec pecunias, nec reducibilia ad pecuniam,

reci-

recipere in dominium; Hoc manifestè falsum est: Tum ex dictis immediatè de pecuniis ex venditione rerum mobilium, quæ erant priùs in usu Fratrum, provenientibus (& ipsis etiam rebus hujusmodi, quæ jure dicuntur reduci ad pecuniam; quia licèt sint receptæ animo, ut eis in suis necessitatibus Fratres immediatè utantur; attamen secundùm P. Pelandum in solutione ad sextam probationem, si postea in toto, vel in parte retinentur, & asservantur, ut vendantur, pecunia sunt (essetque idē peouniam habere, & uti pecuniâ:) quòd enim hæc sint in dominio Papæ, fatetur ipsemet P. Peland. *fol.* 75. §. *Quia si Doctor*: ubi dicit non solùm res ipsas mobiles, quæ fuerunt in usu Fratrum; sed & pecuniam ex iis provenientem, esse in certissimo dominio Sedis Apostolicæ; Idque clarissimè colligitur ex Transumpto Instrumenti Cardinalis Matthæi Protectoris Ordinis ad Archi-Episcopos, & Episcopos Germaniæ *dati Romæ* 1280. *Calen. Maij, Pontificatûs Nicol. III. Anno* 3. uno scilicet anno post Declarationem, seu Extravagantem ipsius: *Exiit qui seminat &c.* quæ data erat 18. *Calen. Septembr. Pontificatûs Ejusdem Anno* 2. Quod quidem Instrumentum continet executionē Procuratorum Apostolicorum juxta Declarationem Nicol. III. factam, per Trevirensem Archi-Episcopum 1281. in Crastino

Omni-

Omnium Sanctorum ; In quo instrumento inter alia habetur : Procuratores illos sive Syndicos institui ad recipiendum pretium, sive pecuniam de mobilibus, quæ sunt in usu Fratrum, provenientem, & ut hujusmodi pretium seu pecuniam illam, quæ priùs deposita fuerat apud alios Procuratores, seu Syndicos aliter institutos recipiant. Deinde Nicol. III. in speciali casu quo scilicet donans Principalis moreretur, voluit pecuniam apud Depositarium sive substitutum depositam pro necessitatibus Fratrum, in illas etiam contradicente vèro hærede expendi, quæ donec expensa sit (cùm non sit ampliùs donantis, qui mortuus est, nec substituti, qui solùm est minister, & ab hærede abstrahatur) necessariò ex vi Declarationum Nicol. III. ad dominium Ecclesiæ & Pontificis reddit. *Vid. Decl. Nicol. III. art. 6.* quid faciendum. Quamobrē *Cordub. in cap. 4. q. 16. punct. 3.* Ad omnes eleēmosynas, etiam pecuniarias in testamento relictas, & ad illas in judicio, vel extra repetendas, nomine Ecclesiæ, licitè posse uti Syndico affirmat ; (si tali legato verè Fratres indigeant) eo quòd dominium eorum, vel saltem dispensatio ad Papam pertinere probatur juxta immediatè dicta ; Idq; per Decretalem Nicol. concedi affirmat, §. *Ad hæc* &c. ubi agens de legatis Pontifex præcipit, quòd tam Hæredes, quàm Executo-

cutores, quàm judices, ſeu alij Prælati, ex officio proprio diligenter procurent, & faciant, quòd talia legata diligenter ſolvantur, & piæ Defunctorum voluntates impleantur, ſubjungit: *nam & nos etiam per modos licitos, & Fratrum Regulæ congruos intendimus providere &c.* Ex quibus verbis patet, quòd intendebat ſummus Pontifex providere de Syndico, qui poſſet nomine Eccleſiæ talia legata repetere; quod poſtmodùm non fecit, vel morte præventus, vel aliàs præpeditus. Et ideo Martin. IV. & alii ejus Succeſſores prædicti, executioni mandârunt, quod Nicol. ipſe mandare non potuit; Et quòd id fieri poſſit ſecundùm Regulæ puritatem, ex ejusdem Mart. IV. Bulla comprobatur: Dicitur enim ibi, quòd per hanc Syndici proviſionem dantur remedia opportuna, per quæ noſtri Ordinis pura obſervantia, in ſui vigore conſervetur; Quam opinionem Cordubæ, Hieronymus à Polit. ſatis rationabilem, & in nullo Regulæ puritati præjudicare cenſet, *in cap. 4. n.* 50. quamvis Speculatoris & Collectoris modū (quoad juridicam duntaxat repetitionem) ſanctiorem ad ædificationem populi putet.

Pergit ulteriùs P. Pelandus, adducens ex Patre Marchant, quòd in confirmationem hujus membri dicat: Non aliâ ratione hanc Proviſionem facere Martinum V. quàm illâ, quâ utitur

Nicolaus; nimirum ne res, & rerum pretia, sive pecuniæ sub incerto dominio maneant; cùm non sit Persona, in quam dominium rerum, & pecuniarū pro Deo oblatarū devolvatur, quàm Persona Summi Pontificis, vel Ecclesiæ Romanæ; sed quòd in hoc decipiatur P. Marchantius, deducit ex quatuor.

Primò. Quia Nicol. III. loquitur solùm de rebus mobilibus, & immobilibus, quibus Fratres licitè utuntur, dicens: quòd assumit eas in dominium & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, ne sub incerto dominio maneant. Nec ullam facit mentionem de rerum pretiis, seu pecuniis, quas ipse P. Recollectus addit, ùt existimo, ad libitum suum, ut efficere valeat conformitatem & identitatem à se intentam inter Martinum & Nicolaum.

Sed potiùs P. Pelandus maximè decipitur in intelligenda Propositione P. Marchant: P. enim Marchant non allegat illam rationem Nicolai, quasi illam in terminis ponat Nicolaus loquendo de rerum pretiis sivè pecuniis; Sed dicit: quòd cùm Nicolaus res in usu Fratrum ante existentes, (de quibus expressam facit mentionem) ac consequenter earum pretia, sive pecuniam ex eis provenientem recipit in dominium Sedis Apostolicæ; quia cùm res, quæ sunt in usu Fratrum, sint in dominio & proprietate Sedis Apostolicæ, consequenter etiam pecunia ex eis

pro-

proveniens est in dominio Sedis Apostolicæ, ùt etiam ipsemet P. Pelandus infra affirmat. Ex hoc P. Marchant arguit à paritate rationis videlicet; quòd sicut Nic. III res mobiles, & immobiles, quibus licitè Fratres utuntur, assumit in Dominium Romanæ Ecclesiæ, ne sub incerto dominio maneant, absque præjudicio Regulæ: ita eâdē ratione potuisse, & defactò fecisse idem Martinum V. de pecunia per recursum, vel liberaliter, vel pro laboritio oblata Fratribus.

Secundò. Dicit decipi P. Marchantium; *quia si Doctor iste* (inquit) *intelligit, quòd Nicol. III. assumit in dominium pretia, & pecunias provenientes ex venditione mobilium, quæ in usu Fratrum sunt, ne maneant sub dominio incerto; hoc non videtur verum: quia cùm res mobiles, quæ sunt in usu Fratrum, sint in dominio, & proprietate Sedis Apostolicæ, consequenter & pecunia ex illis proveniens est in dominio certo, imò certissimo Sedis Apostolicæ: nec potest dici ullo modo, quòd Sedes Apostolica assumit illam in Dominium sub hac ratione, videlicet; ne sub incerto Dominio maneat.* Sed

Contra. Eâdem ratione, quâ res, quibus utebantur Fratres, assumuntur in dominium Ecclesiæ, assumitur pretium illarum, sive pecunia ex illis proveniens: nam accessorium sequitur naturam sui Principalis; Sed res vendendæ, quibus Fratres licitè utebantur, assumun-

tus in Dominium Eccl. Rom. eâ ratione, ne ſub incerto Dominio maneant: Ergo eâdem etiã ratione aſſumitur in dominium Eccleſiæ pretium illarum, ſeu pecunia ex ijs proveniens: Ergo ſicut poſtquam ſemel illæ res ſunt aſſumptæ in Dominium Eccleſiæ, hoc non obſtante, quòd ſint in dominio certiſſimo ejus; adhuc de illis verum eſt dicere, quòd ſint aſſumptæ eâ ratione, ne maneant ſub incerto dominio: ita non obſtante, quòd etiam poſtquam pretium earum eſt ſemel aſſumptum in Dominium Papæ, eſtque in certiſſimo dominio ejus, quatenus res illæ ſunt in dominio ejus; verum erit de illo pretio, ſeu pecunia dicere, quòd ſit aſſumpta in Dominium Papæ, ſeu Eccleſiæ ſub hac ratione, ne ſub incerto dominio maneat; Et ita falſum eſt, quod in ſua Reſponſione dicit Pater Pelandus.

Tertiò. Deducit decipi Patrem Marchant in allegatione Nicol. III. *Quia* (inquit) *idem Doctor dicit, quòd Mart. V. aſſumit in dominium eleëmoſynas pecuniarias, & alia ad pecuniam reducibilia eâdem ratione, quâ Nicol. III. ſcilicet, ne maneant ſub dominio incerto; ſed neque hoc verum videtur; nam hæc ratio ſcilicet, nè res mobiles & immobiles, quibus Ordo licitè utitur, ſub incerto dominio maneant, à Nicol. III. fuit expreſſa, non autem à Mart. V. reſpectu rerum & pecuniarum, ſed videtur*

tur ad libitum addita à P. Recollecto, ut Martinus videatur Nicolao conformis.

Contra. Licèt Mart. V. rationem illam respectu Rerum, & pecuniarum, quas in dominium recipit, non exprimat; tamen id facilè colligi potest, quòd propter eam id faciat, ex motivo, quo inter alia motus, præfatam dispositionem fecit; quia scilicet donantes pecunias, ùt plurimùm non obstantibus Fratrum informationibus, & protestationibus in Declarationibus Nicol. III. expressis, quando pecunias pro amore DEI donabant, pro necessitatibus præsentibus, vel imminentibus Fratrum, à se dominium earum, & potestatem abdicare intendebant; proùt & communiter modò intendunt, non intelligentes istas protestationes, sed pro Cæremoniis urbanis illas reputantes; quod ampliùs credunt, quando pro Officiis Divinis, Prædicationibus &c. pecuniam præstant, arbitrantes se naturali saltem gratitudine obligari; Idque recognoscunt, & fatentur Constitutiones Generales Julii secundi (etsi in pluribus Privilegiatæ) quæ cap. 4. referentes causam, cur Martin. V. hanc provisionem dederit, non aliam ponunt, quàm quòd quidam dando liberè, vel legando pecuniam, nedum volunt & intendunt, imò verbo exprimunt &c. se eo ipsò à se ipsis dominium talium abdicare, &c. quæ pecuniæ, cùm

 non

non essent hactenus in dominium Ecclesiæ receptæ, angebantur Fratres, quomodò ad illas recurrere possunt, vel in suas necessitates procurare expendi, sinè authoritate alicujus veri Possessori s, qualem in his neminem cognoscebant: Igitur Mart. V. volens his anxietatibus providere, accepit in se dominium illarum pecuniarum, si quæ fortè sic abdicatæ essent, ut certum Dominium non haberent, vel intelligerentur non habere.

Quartò. Putat decipi P. Marchantium in allegando præfato Nicol. III. textu. *Quia* (inquit) *Nicol. III. vult, quòd pecunia à Fratribus per recursum procurata, vel eis liberaliter, aut ex laboritio oblata, remaneant in proprietate, & dominio donantium, donec in* Fratrum *necessitates expendantur; & per consequens, non potest dici, quòd sint sub incerto dominio: Ergo verum non videtur, quòd Mart. V. assumat eas in dominium sub hac ratione, nè maneant sub incerto dominio.*

Contra. Hoc est, quòd Martinus V. non accepit in se dominium pecuniæ cujusvis, sed illius duntaxat, quæ nullum haberet dominium, utpotè pecuniæ, quam donans, vel legans à se omnino abdicâsse intelligeretur, vel censeretur; quâ ratione (ùt colligitur ex Nicol. III. assumente in dominium Res mobiles & immobiles, quibus licitè utuntur Fratres

tres) manere censeatur sub incerto Dominio. Sed

Instat P. Pelandus: sed *Textus Martinianæ id non dicit, sed absolutè ait: Cui (Syndico) omnis eleëmosyna pecuniaria, & alia, quæ ad pecuniam reduci possunt, integraliter consignentur.*

Quòd tamen cum prædicta limitatione debeat intelligi Textus Martinianæ, patet ex dictis immediatè ad tertium; Nec est credibile, quòd Pontifex voluerit auferre dominium donantium, & sibi appropriare, si illud sibi reservassent.

MEMBRUM II.

HIc P. Pelandus adducit probationem P. Marchantii, quâ probat Martinianam non contrariari Regulæ, nec dictis Declarationibus Pontificiis respectu Syndicorum pecuniam recipientium & administrantium, hoc modo: quia Syndici duplicem personam gerunt, nimirum substitutorum donantium respectu pecuniæ, cujus dominium sibi dantes reservârunt; & substitutorum Papæ respectu pecuniarum, quæ ad dominium Papæ revertuntur, dum illud donantes à se ablegâsse censentur. Itaq; sive sint Substituti donantium, sive Substituti Papæ, qui in hoc casu repræsentat donantes,

nihil Regulæ, aut Declarationibus officiunt. Et ita habet P. Marchantius.

SOLUTIO.

Respondet P. Pelandus. *Quòd licèt possit salvari, hoc non officere respectu pecuniæ, quæ Syndicis daretur sinè Fratrum scitu, & sinè eorum consensu, ad quos tanquam ad amicos Spirituales recurrerent, sicut facerent ad quemlibet alium; attamen respectu pecuniæ, quæ à Fratribus per recursum procuratur, vel eis liberaliter, aut ex laboritio offertur, patet manifestè, quòd Regulæ & Declarationibus officit: Nam ex Nicol. III. constat, quòd non possunt Fratres statim præsentare, vel nominare Syndicum, nec Personam aliam, cui pecunia committatur; quia hoc modo esset Persona interposita, contra Regulam; Sed si dantes nollent per se expendere pecuniam in Fratrum necessitates, debent Substitutos nominare; & quando nollent; sed vellent, quòd persona nominetur à Fratribus, tunc nominare possent, ita ut pecuniæ dominium apud dantes maneat, donec in Fratrum necessitates sit expensa. Et si iste modus servatur, declarat idem Nicol. III. §. Cæterùm: Quòd in nullo infringitur Regulæ puritas, aut quomodolibet ejus observantia maculatur. Unde per oppositum nominando, vel præsentando statim Syndicum, vel personam aliam, ad recipiendum dictam pecuniam*

am, ſecundùm eundem Nicol. Regulæ puritas infringitur, & ejus obſervantia maculatur.

Modò ſecundùm Martinianam, poteſt ſtatim & immediatè Syndicus nominari, ad recipiendum dictam pecuniam à Fratribus per recurſum procuratam, vel eis liberaliter oblatam, aut pro laboritio donatam; ita ut ejus Dominium apud Donantes, (niſi illud ſibi reſervent) non remaneat, ſed in Summum Pontificem tranſeat. Ex quo patet, quòd etiam ſecundum membrum non eſt verum; nimirum quod Martiniana in nullo ſit contraria Regulæ, aut Declarationibus Nicol. III. & Clem. V. reſpectu Syndicorum pecuniam recipientium; quia ùt oſtenſum eſt, verè contraria eſt, & non eſt ibi illa omnimoda conformitas & identitas, quam fatetur eſſe Doctor Recollectus. Ita P. Pelandus. Sed

Contra arguitur ſic. Etiam reſpectu pecuniæ, quæ à Fratribus per recurſum procuratur, vel eis liberaliter, aut ex laboritio offertur, ſuppoſito (ùt debet ſemper ſupponi) quòd adſit vera neceſſitas, præſens, vel imminens, Syndicus præfatus non officit Regulæ & Declarationibus: Ergo Reſponſio nulla. Antecedens probatur: Ex hoc ſolùm officeret, ùt vult Pater Pelandus, quòd ſecundùm Martinianam poſſit ſtatim Syndicus nominari, ad recipiendam dictam Pecuniam, à Fratribus per recurſum procuratam, vel eis liberaliter, aut ex laboritio oblatam; at-

que sic Syndicus esset persona interposita, contra Regulam ; Sed ex hoc capite non officit Regulæ : quia si consideretur Syndicus ùt substitutus Dantium ; quamvis nominetur, aut præsentetur à Fratribus ipsis donantibus , etiam antequam illi dicant, se nolle per se pecuniam expendere, nec nosse aliquem, cui committant, modò authoritatem circa pecuniam Syndicus prænominatus, non à Fratribus, sed à Proprietario accipiat, (quod fieri potest, sive expressè, & immediatè, sive ex probabiliter præsumpta dantis voluntate) non erit persona interposita , quæ nunquam est, nisi cùm authoritatem circa pecunias expendendas à Fratribus accipit : ergo ex hoc capite non officit Regulæ : Et quamvis id videtur prohibere Declaratio Nicol. III. & Clem. V. de facto tamen id non prohibet ; sed solùm monet, & ad cautelam majorem hortatur, ob periculum transgressionis Regulæ : ùt infra dicetur fusiùs.

Quòd si Syndicus præfatus consideretur , ùt substitutus Papæ , qui in hoc casu repræsentat donantes; multò minùs officit Regulæ & Declarationibus ; Quod probatur : Licuit Fratribus Minoribus ex Regula & Nicol. III. & de facto licet cum puritate conscientiæ, quando dominus pecuniæ non vult, aut non potest commodè pecunias expendere in necessitates Fratrum , nomina-

minare,& ex Consensu,ac voluntate principalis domini, subrogare personam quamcunque idoneam, quæ nomine Domini Principalis pecuniam expendat in veras necessitates; & cũ persona sic subrogata ita agere, sicut cum prima, sive Domino pecuniæ licebat: Sed in casu nostro nominare Syndicum, sive Procuratorem ex consensu Papæ ad venditiones rerum, & expensionẽ pecuniæ in necessitates; nihil aliud est, quàm ex consensu & voluntate principalis Domini (qui in hoc casu est Papa) cùm per se non velit subrogare personam, quæ nomine ejus expendat pecuniam in veras necessitates præsentes, vel imminentes: Ergo cum Regulæ puritate licet tales personas nominare, subrogare, cùm ita Pontifex tanquam Dominus Principalis ordinet & velit: Atq; sic servatur modus Nicolai.

Confirmatur. Procuratores à Nicol. III. instituti ratione venditionis rerum ante in usu Fratrum existentium, receptionis pecuniæ, expensionis ejus in necessitates Fratrum, quæ authoritate Summi Pontificis fiunt, ejusque nomine; interposita Fratrum Persona dici non possunt: Ergo nec Procuratores à Mart. V. instituti; cùm nè quidem in puncto, sive ratione institutionis, sive administrationis, ab illis dissideant; quamvis fortè in objecto, seu subjecto aliqua sit differentia. Si

Di

Dicas. Quamvis id admitti possit quantùm ad pecunias, quæ jam nullius Dominii factæ sunt, eò quòd dantes eas à se abdicaverunt; tamen admitti non potest, respectu pecuniæ, cujus dominium manet penes dantes; attamen secundùm Martinianam respectu etiam istius potest statim immediatè Syndicus nominari, ad recipiendum dictam pecuniam, ita ut ejus dominium apud donantes, nisi illud reservent, non remaneat, sed in Papam transeat; Consequenter arctari videntur tã dantes, ut pecuniam non nisi Syndicis consignent, quàm Fratres, ut non nisi Syndicos nominent.

Respondetur. Pontificem nõ voluisse ullà ratione restringere potestatem donantiũ, quin, si velint, in se potestatẽ, & dominiũ reservent, illamq; administrent, vel administrari faciant per quoslibet substitutos, proùt etiã declaravit Nicol. III. Declaratio enim Mart. V. & Statutũ, solùm respicit Fratres, (quibus tamen Mart. V. liberum reliquit servare modos Nicolai, si putarent se posse eos meliùs servare c.4. Const.) ita ut declaratio Mart. V. præfata, duos habeat fines. Primò: ut provideatur incerto dominio pecuniarũ, & declaretur, illas jure communi, ùt bona pauperibus piè data, absq; retentione dominij, in dominium Ecclesiæ revolvi, & Procuratoribus assignari, tanquam Domini Papæ Sub-

Substitutis ad legitimam eorum administrationem, ut in usus Fratrum convertantur. Secundò: ut inquietudinibus Fratrum, & abusibus emergentibus meliùs provisum esset quoad nominationem substitutorum & Depositariorum, casu quo dantes etiam dominium pecuniæ retinentes, nollent personas aliquas nominare ad expendendum, sed Fratres juxta Decla. Nicol. III. deberent illas præsentare; cùm nomine Fratrum intelligantur illi tantùm, qui ad amicos recurrere possunt: Sunt autem ex Regula Ministri tantùm, & Custodes: ex Decl. verò Nicol. Fratres ab illis commissi: unde Mart. V. providè, & secundùm Regulam ordinavit, nè nimia licentia daretur Fratribus in nominando: (cùm Fratres suæ conscientiæ prodigi tales interdum nominarent, quibus ùt famulis & Ministris utebantur, & per ipsos infideliter ad placitum Fratrum expendebantur) ut ad hujusmodi pecunias expendendas, non nominarentur, nisì à Ministris & Custodibus nominati; & hi sunt Syndici, quorum fidelitati cætera Conventuum negotia, authoritate Pontificis sunt commissa; Proùt etiam defactò nostra Provincialia ordinant Statuta: Atque sic hâc provisione Mart. V. potiùs est firmata Regula, & judicio Ministrorum & Custodum, ac Summi Pontificis fideles personæ designatæ sunt, quæ donan-

donantibus nominari, vel præsentari possunt pro administratione eorum pecuniæ, tanquam ipsorum substituti, donec in usus Fratrum expendatur; Ita tamen, quòd si donantibus aliter placeat, vel si ipsi aliter per se, vel per alios disponere velint, illis liberum sit; modò pecunia juxta licitos Regulæ modos expendatur: Unde nihil per hanc Provisionem Mart. V. derogari videtur dispositioni Nicolai III.

MEMBRUM III.

HIc P. Pelandus adducit probationem Patris Marchant deducentis Martinianam non esse contrariam Regulæ, nec Declarationibus respectu Fratrũ, & modi recursûs, sic: Quia Fratres non possunt recurrere ad Syndicos, nisi secundùm rigorosum Regulæ præceptum, nimirum authoritate Ministrorum & Custodum (sub quibus Guardiani comprehenduntur) & in vera præterita, præsenti, vel imminenti necessitate à Ministris & Custodibus judicanda, & secundùm modos, quibus ad amicos spirituales, & eorum substitutos per Declarationem Nicol. III. recurrere possunt: Unde nihil possunt Fratres agere circa Syndicos, quod ex Regula non possunt circa Dantes, vel Substitutos. Et hæc sunt verba P. Marchantii.

SO-

SOLUTIO.

RESpondet P. Pelandus: *Quòd ex Tribus, quæ* P. Marchant *adducit ad probationem hujus 3. membri, unum conceditur, & duo negantur. Primò, quòd Fratres non possint recurrere ad Syndicum, nisi secundùm rigorosæ regulæ præceptum, authoritate scilicet Ministrorum, & Custodum, & hoc conceditur. Secundò, quòd Fratres non possint recurrere ad Syndicos, nisi secundùm modos, quibus ad amicos spirituales, & eorum substitutos, per Declarationes Nicol. recurrere possunt; Et hoc conceditur secundùm Nicol. III. sed negatur secundùm Mart. V. qui expressè relinquit Fratribus liberum, servare modos Nicol. III. eósque in hoc dispensat dicens cap. 4. Martinianæ: In omnibus autem, quæ ultra hoc magis videntur arctare Fratres, sive ex Declaratione Clementis, sive ex quacunque alia Declaratione Summ. Pontificum, vel aliorum quorumcunque Apostolicâ authoritate misericorditer dispensamus: Deinde subjungit libertatem servandi Decl. Nicol. III. & Clem V. dicendo: non adstringentes eos, qui voluerint prædictas Declarationes servare, quin suo voto satisfacientes servare valeant, & tenere.* Idemque ipsum P. Marchantium fateri dicit, quamvis hic aliter loquatur, ut Nicolaum ad Martinum pertrahat. Tertiò negat, quòd nihil possint agere Fratres circa Syndicos, quod ex Regula non possunt agere circa dantes, vel substitutos.

Quia

Quia (inquit) *ſecundùm Martinianam plus poſſunt Fratres circa Syndicos Papæ, quàm ſecundùm Regulam & Nicol. III. circa ſubſtitutos donantium: Nam ad Subſtitutos donantium non poſſunt recurrere, nec eos rogare, niſi ut expendant in Fratrum neceſſitates pecuniam ſibi à donantibus commiſſam: ſed ſecunuùm Martinianam non ſolùm poſſunt Fratres recurrere ad Syndicum Papæ, & eum rogare, ut expendat pecuniam ex venditione mobilium, quæ ſunt in uſu Fratrū, acceptam, ſed etiam ad recipiendum in Papæ dominium pecuniam à Fratribus per recurſum procuratam, vel ſibi liberaliter aut ex laboritio tributam; Quod quidem nullo modo facere poſſunt, juxta Declarationes Nicol. III. & Clem V. qui volunt, quòd hujusmodi pecunia maneat in Dominio donantium, donec expendatur, nec ullo modo in dominium Eccleſiæ tranſeat; & propterea Martiniana in hoc Fratres diſpenſavit dicens: miſericorditer diſpenſamus.*

Sed quantùm ad hoc ſecundum, & tertium punctum, quæ negantur à P. Pelando, ob rationes ab ipſo adductas; Admiſſo, quòd per Martinianam in modis à Nicolao expreſſis ſint diſpenſati, ùt prætendit P. Pelandus, cum Corduba contra ſolutionem Patris Pelandi quoad ſecundum.

DICO. Quòd P. Pelandus confundat modos recursûs expreſſos in Decl. Nicol. III. qui ſunt in

in duplici differentia: aliqui enim sunt quasi intrinseci, essentialiter determinantes substantiam votorum, Præceptorum, ac obligationum, sinè quibus eorum essentia salvari non potest: alii sunt quasi extrinseci, accidentaliter determinantes vota, præcepta, & Obligationes, sinè quibus potest salvari substantialis puritas eorũ; qui propterea mutari possunt interdum in æquivalentes, & quandoque etiam juxta circumstantias, in meliores. In proposito itaque nostro, quando P. Marchantius dicit, Fratres non posse recurrere ad Syndicos Martinianos, nisi secundùm modos, quibus ad amicos spirituales, & eorum substitutos per Declar. Nicol. III. racurrere possunt; loquitur de modis quasi intrinsecis, qui sunt: ut Fratres non permittant plus deponi apud illos, quàm necessitas requirat, ut residuum ad donantes revertatur, ut donantes repetere possint pecuniam, ut Fratres recurrendo in pecuniam nil omninò Juris prætendant, & ab omni administratione, seu dispensatione pecuniæ abstineant, ut contra personam nominatam ab eis, cujuscunque conditionis existat, in judicio, vel extra, qualitercunq; persona prædicta in commissione hujusmodi se habeat, actionẽ non irritent; nisi enim serventur isti modi, substantia præceptorum, & Obligationum Regulæ, ùt patet, violatur; Et isti modi

etiam secundùm Martinianam servari debent in recursu ad Syndicos; nec hos servare liberũ relinquit Martinus Fratribus, neque eos in his dispensat; sed loquitur de aliis modis, quasi extrinsecis, qui sunt mutabiles, salvâ substantiali puritate Regulæ, quales sunt illi: Quòd Fratres non nominent, nec præsentent substitutum, nisi postquam dixerit ille, qui dat pecunias, se nolle per se, nec aliquem nosse, cui committat; Quòd faciant protestationem, & quòd petant assensum dantis, & licentiam ad subrogandum, vel substituendum alias personas; sicut præscribit Nicol. III. & Clem. V. nam ùt advertit Cyprianus Crousers 45. supra Reg. Fratrum Minorum ex Hieronymo à Politio, Pontifices illos modos posuisse ad abundantiorem cautelam, & monitionis causâ, ùt indicat illa particula in descriptione horum modorum *Nicol. posita. §. Caterùm &c. si fieri poterit.* Et ut magis à periculis transgrediendæ Regulæ & receptione pecuniæ elongemur. *Ne meritò* (inquit Clem. V.) *transgressores Regulæ, & Præcepti dici possint.*

Dices. Nicol. III. §. *Caterùm*, dicit: *Quòd si iste modus servatur, in nullo infringitur Regulæ puritas, aut quomodolibet ejus observantia maculatur*: Ergo per oppositum, nominando, vel præsentando statim Syndicum, vel personam aliam

aliam ad recipiendam dictam pecuniam, secundùm eundem Nicolaum Regulæ puritas infringitnr, & ejus obſervantia maculatur.

Reſpondetur neg. Conſequentiam. Quia enim hoc non tangit eſſentiam Præceptorum, votorum, atque obligationum, ſed ſolùm eſt modus accidentalis, quo practicari poteſt præceptum Regulæ, ly *nullo modo Denarios, vel pecuniam recipiant*, poteſt mutari ſalvâ obſervantiâ, & puritate Regulæ, in oppoſitum variatis circumſtantijs, ita ut puritas Regulæ ſicut ſtat cum eo, ita & cum oppoſito; ſicut malè inferretur: ſumendo collatiunculam præſcriptam in die Jejunij non frangitur Jejunium, nec ejus obſervantia maculatur: Ergo per oppoſitum non ſumendo jejunium frangitur, & ejus obſervantia maculatur.

Quoad tertium. Primò oppono Statuta Reformat: *quæ cap. 4. num. 3.* ſupra citavi. Sicque arguo: Ex Declaratione Nicol. III. non ſolùm poſſunt Fratres recurrere ad Subſtitutum donantium, ut expendat in Fratrum neceſſitates pecuniam ſibi à donantibus commiſſam, ſed etiam, ùt patet ex *Art. 4. §. Cæterùm*, quando Dominus pecuniæ non vult, aut non poteſt commodè pecuniam expendere in neceſſitates Fratrum, nominare, & ex conſenſu, ac voluntate principalis Domini ſubrogare perſonã quam-

 cun-

cunque idoneam, quæ nomine domini Principalis pecuniam expendat in veras necessitates, & cum persona sic subrogata agere possit, sicut cũ pecunia, sive Domino pecuniæ licebat; Sed nominare, vel instituere, ac subrogare Syndicũ, & Procuratorẽ ex consensu Martinianæ ad recipiendum in Papæ dominium pecuniam, sive à Fratribus per recursum procuratam, vel sibi liberaliter, aut ex laboritio tributam; nihil aliud est, quàm ex consensu, & voluntate Principalis Domini (qui in hoc casu, ùt demonstravi superiùs, est Papa) cùm per se non velit subrogare Personam, quæ nomine illius pecuniam expendat in veras necessitates, ùt suppono: Ergo cùm Regulæ, & conscientiæ puritate etiam conformiter ad Declarat. Nicol. III. licet tales personas instituere, nominare, subrogare, cùm ita Pontifex fieri ordinet, & velit, sicut verus Dominus: Quamvis juxta Decl. Nicol. III. & Clem. V. non licuisset, supposito, quòd noluerunt; quamvis cum puritate Regulæ, & conscientiæ Fratrum potuissent velle.

Ex quibus patet insufficienter esse solutas rationes P. Marchantii à P. Pelando, & frustra ab eo incusari P. Marchantium, quòd non declaraverit, an, & quando post Bullam Urbani octavi, liceat Martinianâ uti? hoc enim abunde fecit, cùm ostendit eam in contingentibus substanti-

am

am votorum, præceptorum, obligationum Regulæ, esse omninò conformem, & ferè eandem cum Declarationibus Nicol. III. & Clem. V. in aliis verò saltem æquivalenter.

Et ex dictis patet ad alia, quæ à P. Pelando incontrarium exaggerantur; ùt dum Art. 4. demonstrare nititur omnimodam difformitatem, inter provisiones Martinianas, Nicol. III. & Clē. V. ex ipsorum textu: Nam quantùm ad essentialia, sicut in Provisionibus Nicol. III. & Clēm. V. dicitur: *Totus Ordo semper tenuit, & tenet, quòd Regula servatur secundùm suam puritatem, quando servatur secundùm nostram directionem*: ita in provisionibus Martini IV. Pontifices prædicti declaraverunt se nō intendere, nisi purā observantiam Regulæ, conscientiarum puritatem, & quietem: Sic expressè Martinus IV. in Bulla: *Exultantes in Domino*. Martinus V. in Bulla: *Amabiles fructus*; quas Bullas ùt observantiæ Regularis assertrices, confirmavit insertis tenoribus eorū Evgenius IV. Bullâ: *Provisionis nostra*. Paulus IV. Bullâ: *Ex Clementi*; ubi postquam institutionem, vel potestatem Syndicorum, in provisionibus prædecessorum suorum contentam declarâsset, & innovâsset, subdit: *Nec propter præmissa Fratres Minores hujusmodi, contra Regulam S. Francisci, quam professi sunt, & profitebuntur in futurum, sive contra Statuta Regularia*

 sui

sui Ordinis in aliquo facere, nec fecisse: imò, cum illius observatione quoad hoc, & pura, ac sana conscientia, sinè alicujus conscientiæ scrupulo vixisse, & imposterùm vivere declaramus.

Quòd autem P. Pelandus adducit textum Mart. V. in quo dicitur: *Authoritate Apostolicâ misericorditer dispensamus*, intelligi debet, ùt dixi de modis accidentalibus à Nicol. III. & Clem. V. præscriptis, qui videbantur arctare Fratres; in rei veritate tamen erant mutabiles, salvâ substantiali puritate Regulæ: neque Declar. Nicol. III. & Clem. V. possunt præjudicare Declarationibus sequentium Pontificum, quin possint dubia, difficultates, & alias de puritate Regulæ, & modis observantiæ quæstiones insurgentes, sive renovatas resolvere, declarare, interpretari, modosque observantiæ determinare; sicut & Antecessores potuerunt. Unde dispensatio, de qua loquitur Martiniana, non est relativa, sed declarativa; qualem reperiri etiam in declarationibus Nicol. III. & Clem. V. dixi supra fol. 14. in Resp. ad object. tertiam post concl. primam. Nec est verum, quod dicit Sanctorus, hanc arctationem, in qua dispensat Martiniana provisio, non esse venialem, sed mortalem; quia inquit materia venialis nec arctat, nec indiget dispensatione: nam P. Bonagrat. Capucin. V. Dispensatio: docet materiam dispensationis nō solùm

solùm esse regulam, sed etiam constitutiones, & statuta Ordinis, quæ, ùt omnes tenent, non obligant etiam ad veniale num. 136.

Ad id quod addit in fine Articuli, secundùm Martinianam debere omnes Eleëmosynas pecuniarias, & alia quæ ad pecuniam reduci possunt, Syndico integraliter consignari, contra Nicol. III. Declarationem; qui determinat non posse Fratres recurrere ad dantes, vel eorum substitutos, nisi in vera præsenti, vel imminenti necessitate: Unde dicit P. Sanctorum de Melphi in Comentariis Statut. cap. 4. inferre, quòd Syndicus secundùm Martinianam etiam superflua recipere possit, & ad thesaurizationem, contra Regulam & Declarationes Nicolai III. & Clem. V.

Respondetur neg. Assumptum, & illationem Sanctori; quia, ùt notat Marchant *fol. 90. sua praelect. Theol.* semper in omnibus suis provisionibus, quando Pontifices loquuntur de Fratribus, restringunt, ut omnia, quæ circa illos fiunt, per modos suæ Regulæ licitos & congruos, vel proùt illis licet ex Reg. & Declaratione Reg. fiant; Quod præsertim vèrum est de Constitutione Martiniana in materia proposita, in qua postquam determinatum est, omnes Eleëmosynas pecuniarias, & alia, quæ ad pecuniam reduci possunt; debere integraliter consignari Syndico

dico, ſubditur: qui eadem diſpenſare debeat legaliter, & fideliter, in reparationem Conventuum, & locorum, aliasque neceſſitates Fratrũ pro tempore occurrentes; ſupponendo, quòd ad præfatos Syndicos, Fratres non niſi in veris dictis neceſſitatibus recurrere poſſint, eaque ſolùm in neceſſitates præfatas, nomine Sedis Apoſtolicæ, ſeu Pontificis tanquam Domini Principalis expendi facere, ac deponi permittere.

Articulo deinde 5. ad illud, quod P. Marchant dicit: Syndicos ſecundùm Martinianam non aliam habere authoritatem reſpectu Papæ, quàm ſubſtituti nominati ab Amicis Spiritualibus.

Reſpondet Pater Pelandus, concedendo de Syndico Nicol. III. nam dicit: *ſicut ſubditi amicorum ſpiritualium habent ab ipſis authoritatem expendendi pecuniam eorum in Fratrum neceſſitates; ita Syndici Papæ habent ab eo authoritatem expendendi in Fratrum neceſſitates pecuniam acceptam ex venditione mobilium, quæ in uſu Fratrum ſunt*; Sed negat id verum eſſe de Syndico Mart. V. *quia licèt ſubſtituti donantium authoritatem ab eis habeant expendendi eorum pecuniam in Fratrum neceſſitates; attamen non habent ab eis recipiendi, & expendendi omnes pecunias à Fratribus per recurſum procuratas, vel eis liberaliter, aut ex laboritio oblatas; At Syndicus Mart. V. non ſolùm habet à Pa-*

pa

pa authoritatem expendendi pecuniam acceptam ex venditione mobilium, quæ erant in usu Fuatrum, sed etiam authoritatem habet à Papa recipiendi in dominiū ejus omnes Eleëmosynas pecuniarias, & omnia alia ad pecuniam reducibilia, & per consequens falsum est (loquendo de Syndico Mart. V.) quòd Syndici respectu Papæ non aliam habeant authoritatem, quàm substituti nominati ab amicis spiritualibus. Sed

Contra. Ideo substituti amicorum spiritualium habent potestatem ab eis expendendi pecuniā ipsorum̄et in Fratrū necessitates; quia illius pecuniæ sunt domini; & non habent authoritatem ab ipsis recipiendi, & expendendi omnes pecunias à Fratribus per recursum procuratas, vel eis liberaliter, aut ex laboritio oblatas; quia non sunt domini illarū: Sed secundùm Martinianā Pontifex verè est Dominus pecuniæ à Fratribus per recursū procuratæ, vel eis liberaliter, aut ex laboritio oblatæ: (supposito, quòd dantes à se illā abdicaverunt, ùt supra dictū est) Ergo potest tanquam principalis Dominus Syndico tanquam suo substituto dare authoritatem, pecuniam hujusmodi expendendi in veras necessitates Fratrum præsentes, vel imminentes; non aliter omnino quâm Nicolaus III. dedit suo Syndico authoritatem expendendi pecuniam in necessitates Fratrū, acceptam ex venditione rerū

 mobi-

mobilium,quæ erant in usu Fratrum ; quia earum est verè Dominus : Ergo verum est (loquendo de SyndicoMart. V.)quòd Syndici respectu Papæ non aliam habent authoritatem,quàm substituti nominati ab Amicis spiritualibus: Unde differentia,quam assignat P. Pelandus inter Syndicos Martini V. & substitutos amicorũ spiritualium, est omninò solùm materialis, in ratione scilicet objecti, vel subjecti; qualis v.g. esset inter duos substitutos duorum amicorum spiritualium, quorum unus authoritate dantis colligeret pecuniam ex proventibus ei debitam, & eam inFratrum necessitates expenderet; alter expenderet pecuniam in Fratrum necessitates authoritate dantis, per mercaturam, vel successionem acquisitam : Vel qualis est defactò inter Syndicum Nicolai III. & substitutum alicujus amici spiritualis, dum Syndicus Nicolai expendit pecuniam in necessitates Fratrum ex venditione rerum mobilium acquisitam; substitutus verò amici spiritualis, pecuniam sibi immediatè datam ab ipso: inter hos differentia est solùm Materialis; nam formaliter conveniunt, quatenus uterque gerit vices veri Domini, in Fratrũ necessitates expendendo Eleëmosynã,quicunq; sit ille Dominus,vel quomodocunque acquisierit dominiũ pecuniæ expensæ,quod ùt notavi supra cum Corduba ex D. Bonav. &

Hugo-

Hugone, est omninò impertinens ad observantiam Regularem, modò ipsi Fratres non sint Domini, & Administratores pecuniæ; sed id spectat tantùm ad satisfaciendum politiæ, & Juri Gentium, & ad administrationē bonorum, quæ ad proprietatem & dominium Ecclesiæ pertinent: Ita in proposito formaliter accipiendo substitutum dantis, & Syndicū Martini, nil omninò differunt; nam substitutus nihil aliud est ex Decl. Clem. V. quàm persona pro amore Dei eleëmosynam pecuniariam modo Fratribus licito expendens in eorum necessitates nomine Dantis Principalis, sive eleëmosynaria pecunia detur in specie, sive ex venditione, vel alienatione alicujus procedat: Eâdem prorsus ratione (cùm dictum sicut est supra, res Fratrum usibus concessæ, sive mobiles, sive immobiles, piæ etiam legationes, & legata pecuniaria, in quibus dantes nolunt sibi reservare dominium, in administrationem Papæ, & dominium Ecclesiæ devolvantur) Papa succedens in locum domini Principalis, habetur pro Principali dante; & consequenter amici, sive Patris spiritualis vicem tam quoad nomen, quàm quoad rem induit; Et ubi Procuratores, seu Syndicos instituit, idem facit, quod Amicus Spiritualis dans Eleëmosynam, quando illam per se expendere in usus Fratrum non vult, facere solet; amicus namque in tali casu

ſu alios ſubſtitutos nominat, aut per Fratres nominari poſtulat: Ita Papa ordinans Syndicos debere nominari per Generalem in tota Provincia, qui pecuniam recipiant,& expendant, vult ſubſtitutos ſuos per Fratres nominari; Unde ſicut ſubſtituti Donantium reputantur ex Decl. Clem. V. amici ſpirituales, propter miniſterium,quod nomine donantium exhibent; itaSyndici Domini Papæ poſſunt,& debent dici Amici ſpirituales, quia ùt ſubſtituti Papæ,vel donantium miniſterium ſuum exhibent; ideoque participativè ratione miniſterij nomen amici ſpiritualis ſibi merentur, & vulgariter hâc ratione Patres ſpirituales nuncupantur.

Ulteriùs dum P. Pelandus ad alia quædam P. Marchantij dicta Reſpondendo dicit: *Proviſionem Mart. V. deſervire majori Fratrum quieti tantùm exteriori, non interiori conſcientiæ; quia per eam ſunt miſericorditer diſpenſati. Item quòd faciliùs ſit unam Perſonam* (id eſt Syndicum Martinianum) *informare, ſed non puriùs. Item quòd B. Joannes Capiſtranus illam proviſionem Martini V. impetravit pro Conventualibus, non pro Obſervantibus.* Hæc omnia inquam facilè ex dictis rejiciuntur,quia ſinè ratione dicuntur. Sed

Quantùm ad primum falſum eſt proviſionem Mart. V. quoad Syndicum deſervire ſolùm exteriori quieti Fratrum,non interiori conſcientiæ:

entiæ: quia hæc diſpenſatio de qua loquitur, nõ eſt relaxativa, ùt dixi, ſed ſolùm declarativa, conſequenter deſerviens interiori conſcientiæ quieti: hinc Petrus Navar. *apud Cordub. quaſt. 16. fol. 451. dicit: Ad ſecuram Regulæ obſervantiam, Inſtitutio Syndicorum, non diſpenſatio, ſed melior diſpenſatio vocari deberet.*

Ad ſecundum; quòd non ſolùm eſt faciliùs unam Perſonam, ſcilicet Syndicum Martinianum informare, ſed etiam puriùs, patet *ex Cordub. ad Cap. 4. Reg. q. 8.* explicante quintam conditionem, quæ neceſſaria eſt in procurando, & deponendo pecuniam apud aliquem, ſecundùm Regulam & Declar. Nicol. III. & Clem. V. ubi ait: *Ideo pro remedio oblivionis cautè faciunt, qui Syndicos, ſeu alios depoſitarios pecuniarũ habent jam generaliter inſtructos, ut ſciant, quòd nulla pecunia depoſita apud eos, per dantes quoſcunque deponitur, aut tenetur, vel expenditur nomine, & authoritate Fratrum; neq; in ea habent dominium, ſed ipſi donantes, ſi ſunt vivi, ſunt Domini liberi; ſi autem ſunt mortui, vel ſi pecunia eſt in teſtamento legata, jam talis pecunia, vel ejus depoſitio, pertinet ad Papam, vel Eccleſiam, & ejus nomine tenetur ad neceſſitates Fratrum:* Ergo non ſolùm eſt faciliùs informare unam perſonam (id eſt Syndicum Martinianũ) ſed etiã puriùs ſecundùm Cordubam.

Petrus quoq; Navarrus apud Cordubam cap. 4. quæſt.

4. quæst. 16. ponit Conclusionem hujusmodi ad marginem: *Fratres ultramontani licitè possunt uti Syndico ad pecunias deponendas, sinè aliqua Regulæ dispensatione, quod non solùm est utilius, sed omninò necessarium, postquam in Capitulo Generali Romæ celebrato 1600. authoritate Apostolicâ constitutum est, ut dominium pecuniæ, sive liberaliter, sive cum onere Fratribus oblatæ, penes Romanum Pontificem remaneat, juxta Declarationem Mart. V. & Pij IV. Videatur Pater Emanuel. Rodriquez, tom. 3. quæst. Regularium q. 37. art. 4.*

Ad tertium DICO, esse meram & inutilem evasionem; nam Corduba ad *cap. 4. Reg. quæst. 16. fol. 436.* notat, istas Constitutiones Martinũ V. fecisse pro toto Ordine uniendo, & reformando; consequenter impetrari, & acceptari à Beato Capistrano tam pro observantibus, quàm pro Conventualibus; aliàs si pro ipsis distinctæ Constitutiones fuissent ordinatæ, non voluisset ipsos reformare, & observantibus unire.

Deniq; Exclamatio, quâ utitur contra dictum P. Marchantii ad calcem suæ Concordiæ positũ, quòd scilicet nulla sit in provisione Mart. IV. & V. particula, quæ si bene consideretur, vel modicùm puritati Regulæ adversetur; Est solùm vox, & præterea nihil.

Tandem pro intelligendis protestationibus ab Ordine factis contra omnes Declarationes Re-

gulæ

gulæ adverſas, & Declarationibus Nicol. III. & Clem. V. & ad intelligendum, utrùm proviſio Martiniana adverſetur Regulæ, dictorumque Pontificum Declarationibus.

Advertendum eſt triplicia reperiri in Declarationibus Summorum Pontificum, quæ diverſimodè ad regulæ puritatem ſpectant: Alia enim ad eſſentiam votorum, Præceptorum, & obligationum pertinent; ùt ſunt, quæ de vera paupertate, pecuniarum omnimoda abdicatione &c. traduntur, & illa ſemper & ubique immobilia ſunt, & uniformiter declarantur. Alia ſunt, quæ modos accomodos aſſignant, quibus præcepta obſervari poſſunt, ùt ſunt modi aſſignati pro recurſu ad Amicos ſpirituales, & illi mutabiles ſunt, & ſalvâ ſubſtantiali puritate in æquipollentes, & aliquando etiã juxta circumſtantias, meliores, vel congruos modos mutari poſſunt. Alia denique, quæ extranea ſunt, & ad ſatisfaciendum magis politiæ, & Juri gentium ſpectant; ùt quæ de dominio rerum uſibus Fratrum cedentium, de dominio pecuniarum, antequam in rem Fratribus licitam convertantur diſputantur. In his porrò duobus ultimis declarandis, diſponendis, exprimendis variè ſe Pontifices habuerunt, abſq; ulla Regulæ, vel puritatis ejus relaxatione, ſupplendo, mutando, interpretando, indulgendo, proùt rerum, temporum,

porum, locorum circumstantiæ postulaverunt; In primo autem, & circa essentialia Regulæ se uniformiter habuerunt; Et si qui inventi sunt aliquando aliquid puritati Regulæ, & observationibus literalibus, & spiritualibus votorũ, & præceptorum contrarium ob infirmitatem Religiosorum benignè indulsisse, his dispensationibus, & Privilegiis Ordo semper renuntiavit; Atque sic etiam præfatam Martinianam provisionem conformando se Authoribus illam relaxativè interpretantibus non recipit. Quòd si tamen explicetur, ùti explicatur à P. Marchant, nullâ ratione videtur habere locum inter Declarationes relaxativas, nec consequenter ab Ordine ei renuntiatum esse, vel eam per breve Urbani VIII. esse revocatam. Dat. Rom.

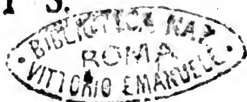
Omnia hæc Censuræ Sanctæ Matris Ecclesiæ humiliter, & devotè subjicio, & submitto,

AD MAIOREM DEI GLORIAM,

&

Animarum salutem.

FINIS.

Congregatio Generalis 1628. Com.

Declarat nullam dispensationem contra praecepta nrae Regulae esse admittendam sed oes et singulos Fres teneri ad Regulae observantiam iuxta suam puritatem iuxta Declaraones Nicolai et Clem: V. sicut in multis aliis gnalibus con[gr]egationibus declaratum e. Cum oia Privilegia seu concessiones cuiuscunque ordinis extantes vel quomodolibet impetrata vel concessa per [Fr]es vias Aplicas per Indultos per Vivae Vocis oracula contra Regulae puritatem si quae forent penitus abrogata fuerint per Breve Sanctissimi D. N. Papae Urbani VIII. Qui vero contra fecerint tanquam Regulae transgressores [puniuntur] puniantur.

Capitulum Gnale 1651 Die 27 mai Romae. Protestatum e se velle observare Regulam S. P. Francisci ad Litteram sine ulla dispensatione iuxta Declaraones Aplicas quae puritatem nrae Regulae declararunt. Idem protestatum in oibus Capitulis simili modo.

ERRATA.

Quanto	pro	Quarto	fol. 7. v. 3.
nonnullos	pro	nonnullas.	fol. 12. v. 20.
eis	pro	eius.	fol. 14. v. 12.
ſumantur	pro	ſumuntur.	fol. 27. v. 9.
Intentiones	pro	intentione.	fol. 39. v. 16.
ipſismet	pro	ipſosmet.	fol. 39. v. 17.
anthoritate	pro	authoritate.	fol. 46. v. 24.
inori	pro	minori.	fol. 54. v. 25.
diligentur	pro	diligenter.	fol. 63. v. 21.
Dicas	pro	Dices.	fol. 68. v. 16.
criſtiſſima	pro	tritiſſima.	fol. 89. v. 1.
non irritent	pro	non intentēt.	fol. 113. v. 26.
cum pecunia	pro	cum prima.	fol. 116. v. 3.
Fuatrum	pro	Fratrum.	fol. 121. v. 2.
melior diſpenſatio	pro	melior diſpoſitio.	fol. 25. v. 6.

Fol. 76. post responsionem ad Primum Punctum adde.

Adhuc tamen arguo sic. Pontifices in suis declarationibus, non semper vtuntur, Solo nomine pecuniæ, verum etiam combinando illud cum denarijs, disiunctiuè dicendo denarij seu pecunia; & tamen vt concedit P. Pelandus, & ex contextu ipso patet, pecuniam & denarios sumunt pro ijsdem. Ergo etiam non obstante quod in Regula ponantur cum illa combinatione disiunctiuè dicendo denarij vel pecunia, adhuc debent sumi pro ijsdem. Antec. patet, nam Clem. V. cap. 4. loquens de obseruatione præcepti, non recipiendi pecuniam sic habet. *Porrò cum dictus Sanctus, volens fratres suos super omnia, à denarijs seu pecunia esse totaliter alienos præcipit firmiter Fratribus vniuersis vt nullo modo denarios vel pecuniam recipiant, &c.* Et statim immediatè ac in vlteriori contextu ponit, solum nomen pecuniæ, etiam pro denarijs; indicans in citato Regulæ loco, denarios & pecuniam pro ijsdem sumi.

Quantùm ad Secundum vid. ibi.